IMAGINES PRINCIPUM, REGUMQUE POLONIÆ

Politicis dogmatibus, phalerisq;
Poëtarum adumbratæ:
Nuper
THESIBUS PHILOSOPHICIS
A
R. P. CAROLO BARTOŁT
Societatis JESU
APPENSÆ,
nunc
Typis Collegii Varſavienſis S. J.
RECUSÆ.
Anno Domini MDCCXL.

Libellus hic *Imagines Principum Regumque Poloniæ*. Reimprimatur.

Antonius GRZEGORZEWSKI, Canonicus Posnaniensis, Varsaviensis & Officialis ac per Ducatum Mazoviæ Generalis.

n.pp.

PROLOQUIUM.

FRidericus Imperator, iconem Ferdinandi Progenitoris ſui è collo pendulã geſtans, illis ſe identidẽ animabat vocibus: *Expergiſcere tandem, expergiſcere ad tacitas has voces Friderice, & aliquid dignum. Ferdinandi Filio aggredere.*

Græca Reſpublica ſuorum Principũ ſculpebat Imagines, *refert Roſinus l. 7. antiquit: Roman: c. 31. pa: 1153. Ut* ſcilicet (ait Aurelius Caſſiodorus l. 6. epiſt: 7) *Imago Principum, ſubjectos videretur paſcere per commercium.*

Veluti ſimulacra quædam ſpirantia & actuoſa, Majorum Vitas re-

ſpicere oportet: probaq; illorū opera imitando, ſua facere. *Baſil: Sel:*

Nullum præceptū, documentum nullum, res nulla, majore charactere imprimi poteſt; quàm exemplū & mores patrii. Hi ſunt quaſi leges, quæ aptantur & conveniunt actionibus, diſcuntur oculis, inſcribuntur amimo. *Emman: Theſaurus l.* 19. *capit:* 2. *p.* 764. *in Philoſ: Morali.*

In actis Prædeceſſorū prudens invenit, unde ſapientior fiat: bellator reperit, unde animi virtute roboretur. *Caſſiod.* Hinc Julius Cæſar conſpicatus in Sicilia Imaginem, Alexandri Magni, & geſtorum ejus, dum in láchrymas ſolveretur; cauſam lachrimarum

red-

reddidit: *quod ea ætate, qua Alexander orbem ferè totũ debellaverit; nihil adhuc gloriosum fecerim.*

Scribe laudes Marii, atq; Annibalis vel alterius Ducis optimi vitâ functi; & dic, quid fecerit; ut nos eũ imitemur, *Poscen; Niger ad Spartian.* Scripserunt Athenæ calamô, postquam scripsisset ferrô Miltiades Atheniensium Dux, in cervicibus sexcentorum millium Persarum, à suis millibꝰ undecim profligatorũ Victorias, quæ adeô magni illius imitatoris Alexandri incitaverant animũ, ut multas insomnes duxerit noctes, inquiens: *me Miltiadis trophæa dormire non sinunt. Emman. Thes: ibid: p. 766.*

Optimi Oratores sunt Majorum exempla. Habent & facta suas

lingvas, ac tacitâ quàdã eloquentiâ ad quidvis citiùs & certiùs impellũt; quã ullus ſermo. Scilicet:

Segniùs irritant animos, demiſſa per aures: Quàm quæ ſunt oculis ſubjecta fiidelibus;

Comptonus in Prometheo Chriſtian. diſp. 9.cap. 2. & 3.

DECAS PRIMA

IMAGINUM

IMAGO LECHI.

V*Ita PRINCIPUM Imago eſt*, inquit Seneca. Primâ itaq; omniũ Ducũ, Principũ ac Regum Polonorũ Imaginem, imò totiùs Poloníæ typum & protypon, non coloribus,

ſed

ſed moribus expreſſum exhibet in ſe primus Sarmaticæ Patriæ Pater, & Author Lechus. Hic(teſte Gvagnino) ex Sclavonia oriundus, civiles motus, & interna ſuæ gentis excuſus diſſidia ad has partes, ubi nunc eſt Polonia ſeceſſit, atq; ad Viſtulam, Anno Domini 550 ſedem fixit. Et quia *raro gubernationis principia ſunt ſine ferro;* primū ſecundo Marte cum finitima Germaniæ gente, de limitibus iniit certamen, in quo Germanorum Regē, ad ſingulare ab eo provocatus duellū, propriâ manu probavit eſſe mortalem. Hungaros contra Mauritiū Imperatorem, ſocijs juvit armis. Alboinū Longobardorum Ducē, cū innumeris militum copiis, in fines ingreſſum, ferrò in

 Hun-

Hungariã repressit; inde expulit in Italiã. Institutã à se desertis in câpis Coloniã, Vastã populosamq; effecit Poloniã; sed absquè mænib9 & arcibus: propriæ utpotè virtuti & bellicis artibus confisus Lechus, cãpis in apertis bella gerebat. Hinc vel à campestri prælio, Polonis inditũ nomen Silesiam, Prussiã, Pomeraniã, Holsatiã, Saxoniã, cæterasq; ditiones occupavit armis; fundatiq; à se Imperij fines, ad Balthicũ usquè littus promovit. Ita certè *augusta ingentis animi magnitudo, unius regni angustiis non capitur. Nescit in parvis latitare terris, arduo nisu stabilita virtus: nescit in parvis habitare clausi partibus orbis*. Reliquit Primas Poloniæ Lechus, posteritati documentũ, *Reges & Regna*

Regna non tam naſci, quàm fieri. Imò glorioſiùs eſſe, regnum nanciſci, quàm Regē naſci. Et quāvis *ſummæ difficultatis eſt, magnis rebus dare principia; ardua enim ſunt rerū magnarum exordia: peritiſſimi architecti eſt, jacere ingentis fabricæ fundamentū:* nihilominus *nihil eſt, ſeriò volenti difficile: multū poteſt, qui debet; ſed plùs poteſt, qui vult ſeriò. Ubi adeſt voluntas, evaneſcit difficultas. Et ſyrtes audax, ſperat ſibi cedere virtus. Velis, & audebis; imò velis, & poteris. Nihil Principū viribus nihil Regū ſtudijs eſt difficile.* Primā Regni ſui urbē Gneſnā, ab Aquilarū nidis, hoc nomine nuncupatā, erexit. Ibiquè Aquilā candidā, ad volandum alas exſertantē coſpicatus, eā pro gentilitio Inſigni, & ipſe aſſumpſit,

& toti Poloniæ, ad nõinis immortalitatẽ volaturæ indidit. Natã ſcilicet ſub libero Jove Gentẽ, non alio ſtẽmate, niſi armigerô Jovis Alite, voluit gloriari, Præter fortitudinem Lechi, quâ invitæ fortunæ regnũ eripuit, & ipſa fata ad ſuũ compulit arbitriũ: hæc ſit virtutũ eius epitome. Ut re non ſolo nomine, ſe Patrẽ Patriæ probaret; vixit cum ſuis civibus, ut Parens cũ filiis. Non ignarus, quòd *plus amore, quâm rigore efficitur. Rebellare docet Cives, qui ſemper terret. Extortus timor, & gravia reddit imperia, & inviſa. Bonus Princeps, non differt à bono Patre. Indigna Principe appellatio, malus Dominus. Malum Principem, cũ jugo aſſveti ſubditi, volunt dicere Dominũ, errore linguæ*

appellant tyrannū. Nullis legū tabulis uſus Lechus, ſolis duntaxat defœcatis ſuis moribꝯ, novo jus dabat populo, ſcilicet: *in vulgus manant exempla Parentū, utq́; Ducū lituos, ſic mores caſtra ſequuntur. Sic agitur cenſura & ſic, exempla petuntur; cùm Princeps, primò, quòd jubet, ipſe facit. Efficaciſſima lex eſt & morū norma, Principum vita. Exemplum Regis, eſt codex legis. Illuc concurrit ſubditorū induſtria, & conatus; quò præceſſerunt Imperatorū facta. Hæc feliciſſima eſt Principū conditio ut quidquid faciant, præcipere videantur. Quod Princeps non valet imperiô, extorquet exemplô. Hoc habent præcipuū Principes, quòd eorum acta, agendorū ſint regulæ. Non ſic lex animat populū, quā vita regentis. Vita*

Regum, lex est, & lux subditorum. Censûs & tributa nulla imposuit Lechus; ne novellæ Gentis libertatem, quã sancivit, vocaret in dubium. A subditis suis oblatis ultrò frugibus, Princeps frugi alebatur. Frugali mensa satur, nihil nisi hostiũ sangvinem sitiebat. In vita nihil habuit augustius, quàm natalis soli angustias gladiô ampliare. Cives arvis intentos, ab hostibus tuebatur armis, quo effecit, ut non magis terra vomere, quã ipse amore coleretur. Postquam verò prognatũ, ac adultum feliciter erexisset, ac rexisset; bellis & seniô fractus, Gnesnæ mortalis esse desiit. Si tamen eũ mortalẽ fas est dicere; qui nihil in vita non gessit immortale. Scilicet *hic mori nequit,*

cui vitam perennē barbaricæ peperēre mortes. Immortale puta nomen, quod gloria fatis eximit ipsa Ducis fama perennis erit. Quamdiu regnaverit? quod, & quosnā filios reliquerit? elingvis tum regni infantia eloqui nescivit; sua cunabula, pro pannis involvit silentio.

IMAGO VISIMIRI.

VEl inde prono cultu & vultu, veneranda VISIMIRI Imago; quòd post Lechum re & nomine, secundus Princeps meruit numerari. Afferunt non pauci Lechū secundū, prioris filiū, sceptrū tenuisse; sed hoc incertū: istud certiùs, quòd primi Lechi nepos Visimirus, sit visus mirus Princeps secundus; cū primus Polonum Martem docuerit

rit naumachiam. Hic namquè angustam Polonis esse telluré ratus, bellū mari invexit; & cum Sivardo Daniæ Rege navale inivit bellū. Nec fluctuavit inter maris procellas ejus victoria. Sivardū enimverò, partim cæso, partim fuso ejus exercitu, ad fugā còëgit. Filiū ejus Jarmericū, inter victoriæ spolia cepit; totūq, Daniæ regnū, ad solvendū sibi quotannis feudum compulit. Hanc servitutem, dum vindice ferro, advocatis in belli subsidium, Hollandis & Svecis, Sivardus excutere tentat; iterato Marte à Visimiro victus, & in fugam actus, in phrenesim incidit: tandem in spoliū cessit Libitinæ, magnam sui sexercitûs cladem suâ morte complevit. *Sic vindice ferro,*

ro, qui ferit, ille perit. Jarmericus à Polono carcere liberatꝰ, feudatario jure adstrictus, Polonæ Reipublicæ egit vasallũ. Porro Visimirus, superato hostiũ, & marinorũ fluctuũ tumore, nihil tumidè egit nè quis ei illud, quod Archidamus Philippo, victorià insolescenti oggereret: *Metire umbram tuam, nihilô reperies auctiorem.* Optimus namq; Princeps, parem se omnibus putabat; quãvis cæteris tantò erat major, quantò erat melior. Et *certê Augustius pretiũ est, non ad superbiæ fastũ coronam gestare, sed ad universa civiũ commoda possidere. Prodigiũ est Princeps felix, & non elatus: luxuriant animi, rebus plerũq; secundis. A magna fortuna non corrũpi, nec Herculi contigit. Rarus est, qui victoris*

tumidus

tumidus non insolescat. Ut opes nimias mundo, fortuna subacto intulit; & rebus mores cessère secundis. Superbia semper est vitiũ, rebus cõmune secundis. Cæterũ enavigatis mortis & maris scopulis Visimir9, totũ sese cõmodis Patriæ, in victimã immolavit. Et ne in portu subiret naufragiũ, bono publico ad clavũ imperij residens invigilabat. Et quãvis *inconsultũ est, per sua dãna alienæ consulere fortunæ, ordinat9 enĩ ãmor, à se ipso incipit; non benè aliis prospicit, qui se priùs non respexerit: malè alienos rigat hortos, propriis sitientibus:* nihilominus Visimir9 sui pænè oblitus, huic unicè intentus, nè quid Respublica detrimenti pateretur. Propriũ illud sibi ratus: *Patriæ impendere vitã; nec sibi, sed toti genitũ*

se credere mundo. Equidem *res intima felicitas est; nihil extraneũ respicit;* attamen *dedecus regnantis est, Reipublicæ calamitas. Non nobis solis nascimur, maximam nostri partem, vendicat Patria. Privatis Principum damnis, publica felicitas redimenda. Cedunt in Regum lucra, effusa in bonũ publicũ dispendia. Non potest se beatũ dicere: qui se tantũ intuetur, omniaq; ad suas utilitates convertit. Alteri vivas, oportet. Nunquã publica privatæ postponas commoda causæ. Divide sublimes curas, teq; omnibus unũ obijcias. Consule cunctis, non tibi, nec tua te moveant, sed publica damna.* Deinde consulturus Reipublicæ commodis, Visimiriã urbem, mutuato à se nomine extruxit. Gedanum quoquè (aliàs Dantiscũ, ab insula ad Daniã

olim

olim ſpectante, nuncupatũ) ex humilibus piſcatorũ caſis, ad promontoriũ Pruſſiæ evexit, & erexit. Ipſe tandem prorogatis regni finibus, ultimũ vitæ reperit. Quãdiu vixerit & regnaverit? ignara literarũ ſubticuit antiquitas. Majores namq́ noſtri aptiores factis, quam faſtis conſcribendis; non calamo in pagina, ſed ferreo ſtylo in hoſtiũ cervicibus notabant vulnera, & cicatrices.

IMAGO DUODECIM PALATINORUM.

Inordinatæ Reipublicæ imaginem, ne quæſiêris alibi: in regnantibus duodecim Palatinis reperies. Qui cùm privata promovendo ſtudia, bonum neglexerint publicum, docuerunt

cuerunt posteritatem, quidnã de. discere debeat: scilicet *sua cuique utilitas, boni communis venenũ est. Inutilis bono publico, qui suum duntaxat quærit utile. Principum lucra, dispendia sunt cummunitatis. Malè publica curat, qui sua pluris habet. Absonum est Principi, majorem sui, quàm suorũ curam habere. Nihil est damnosius bono publico; quã privata cujusvis utilitas. Macilenta debet esse boni communis fortuna, ubi propria commoda, privatô aluntur obsequiô. Non dilatantur merita, si inter plures non dividantur: non grandescunt lucra, si in manibus pluriũ non collocantur; Amantes Patriæ Patres, civium dãna, sua censent esse dispendia. Solo tyranni nõine discrepat, privata quisquis cõmoda, publico præponit.* Hi itaque

que Palatini non ad Palatinos fasces, sed ad suum palatū nati, partam ferrò & sangvine ab Antecessoribus suis, Polonæ gentis gloriā, propriæ postposuère ambitioni. Didicit tum Polonia, *ambitiosis hominū manibus, nunquā tutò credi, integritatē boni publici. Non benè turba regit populū; Rex unicus esto; ubi multitudo, ibi confusio. Qui sceptra, plures dividit in manus, impendiosa damna luit spei. Imperiū prope amissum, si pluribus commissum: duobus imperantibus, obtemperat nemo. Nihil fiet tardiùs, quàm dum plures, aut omnes imperabunt. Unius Reipublicæ corpus, magnâ animandum mente, unius animo regendū. Soles olympus non patitur duos. Nulla fides regni sociis; ōnisq́ potestas impatiens consortis*

tis erit. Non fert secundũ Cæsar, & æmulum Pompejus odit. Astra duos soles, phœnix duo corpora nescit; sit regnis Rex sol, sit phœnix; astra senatus. *Plura regnantiũ capita, rarò in unũ de bono communi sensum & sententiã conveniunt. Non aliud discordantis Patriæ erat remediũ, quã si ab uno regeretur,* inquit Tacitus. Remonstrârunt id duodeni Rectores, sean diremptores Poloniæ, qui privatis acti dissidiis, gẽmã regnorũ, publicam Patriæ pacem scissam in partes, lugendam posteritati reliquêre, sed optatã pro tunc Germaniæ, quæ in turbido piscando pacatiorem sortita sparthã, occupatas Lecheis armis ditiones, nemine resistente vindicavit. Hinc dum nihil boni, nedum optimi, ab hoc

discor-

discordi Optimatum regimine, viginti ferè annis, non tam libenter, quã reverenter tolerato, ſperaret Reſpublica, in Gneſnenſibus Comitiis, gubernandi poteſtatem ademit Palatinis, plurimũ verita, ne aut boni communis integritas, inter malè còáleſcentes regentiũ animos periret; aut tota Lechia hoſti cederet in rapinã. Atro proculdubiò ſtylo in faſtis Ducũ notandi Palatini, qui collatos ſibi faſces, pleni faſtu & aſtu, cum detrimento boni publici tenuerunt.

IMAGO CRACI.

Turbata, ac planè vaſtata diſcordi Palatinorũ regimine Reſpublica, Craco Lechi Pronepoti ceſſit gubernanda. Huic profectò ſeſe *Purpura ſupplex obtulit, & ſolus meruit*

meruit regnare rogatus. Quamvis enim in Gnesnensibus Comitiis omniũ vota & sensus, in eũ conspirârunt unũ; ille tãen vix eò precibus adduci potuit, ut grave regni pondus, innumeris super gravatũ malis, suis humeris acceptaret portandũ; ratus *feliciorẽ esse sortẽ, aliis parere, quã imperare, subesse omnibus, quàm praeesse.* Vicit tamen demissi animi pertinaciã, obstinatũ poscentis Reipublicæ votũ. Proculdubiò luculentiùs tum patuit, quòd *honor fugacem sequitur, sequentem fugit; fugâ gloriæ, acquiritur gloria immortalitatis: honorificentiùs est honorem fugere, quã ãplecti: honor per sui fugã nascitur: obviantibus inter amplexus evanescit: amat se aversantes, odit amantes. Nihil est ditiùs virtute, nihil*

honora-

honoratiùs, fugiente honores; illa oſtendit qualis; hic, quantus quisquis ſit, demonſtrat. Eximia agnoſcitur virtus, quæ rogari debet. Glorioſiùs eſt mereri magna, quã accipere. Magnæ virtutis eſt, cum honoribus luctari. Cracus factus Princeps eò humilior, quò ſe minꝰ dignũ Principẽ faſcibus judicaret: rexit eò felicius, quo remotior ab ambitu Prima ei fuit cura, civiles componere motus & domeſtica tollere diſſidia. Non ignarus, *primũ & unicũ reſtaurãdæ, ac conſervandæ Reipublicæ, eſſe inſtrumentũ, Civiũ unitatẽ. Infelix illa Reſpublica, circa quã cives athleticã, armorũ & animorũ exercent. Quidquid complexa uno gremio ſervavit concordia; perdit id ſenſuũ diſcordia. Nectit amicitia, quidquid diſ-*

cordia

cordia solvit. Regna per discordiam currunt ad hostē. Solvitur Respublica, dū dividitur. Non plura medicorū dissidio funera, quæ corrupta discordia victoriæ numerantur. Concordes cædunt hostem, discordes cedunt hosti. Scissos Reipublicæ Ordines, reductos in ordinē, novis firmavit legibus: Gallos per Pannoniæ fines, in Poloniæ limites ad prædā effusos, ita Gallicanus Hercules Cracus profligavit feliciter, ut nihil nisi mortes & cicatrices in spoliū cesserint Gallis. Germanos Gnesnæ dominiū suū nidificantes, aviū instar expulit, fugavitque. Romanos repetitis armis vicit, famâ autē victoriosâ Bohemos, qui ultrò regnum suū, Craci submiserunt imperio. Sicque Cracus victor famosus, non tamen fumosus, victricibus de

hoste reportatis onustus laureis, ut onustior fieret, domesticorū quoq; vitiis indixit, bellū. Quos precibus & præmiis ad bonū pacis non flexit, plexit armis & suppliciò, Optimè conscius, quòd *nocet bonis, qui parcit malis. Dum tolerantur malorū culpæ, etiam optimi corrumpuntur. Scelestus ipse est, qui cùm possit & debeat, non succidit. Fovet vitia, quisquis parcit sceleratis. ne culpa culpā trahat, pœna statuatur. Tum crimen crimini succedit, quando prius est inultum. Unum dissimulatū crimen pluriū est semen secuturorū. Vires criminū dū adolescunt; ipsâ patientiâ Superiorum, fiunt propè legitimæ. Multos trahit in vitiū, non castigata delinquendi licentia.* interim tamen, quia *tâm omnibus ignoscere, quā nulli parcere, crudelitas est,* aut

non-

nonnullis indulsit, aut rigorẽ justitiæ, lenitate animi temperavit. *Nimia namq́ puniendi asperitas, in tyrannidẽ degenerat; si lenitate & clẽentiâ non temperatur. Non secùs cum vitiis, ac cum vitibus procedendũ; hæ si non abscindantur, exuberant; si nimis, exarescunt.* Imò *illa Principes decet virtus: quæ plures terrore corrigit, quám pænis absumit: quæq́ ne ferrò cogatur, robustã recidere audaciã, adhuc tenerã minis curvat. Eadẽ est boni Principis commendatio; quæ medici: morbos & vitia tollere, homines servare. Semper in manu Principis, laus potior est ferri hebetis, quàm acuti.* Pacata tandem Republicâ, Regni Metropolim Cracoviã, à suo nomine nuncupatam exstruxit. Arcẽ in monte Vavello exædificavit: sub cujus an-

tro latitantē portentoſæ magnitudinis draconē, ingenioſo ſtratagemate intereit. Victô tamen hoc monſtrô, mortē vincere non potuit, dū vivere deſiit, Anno 720. Gentili more in monte Laſſotino eſt ſepultus; ut ſciret orbis, quòd ille Princeps, etiā poſt fata eminere debeat, quem ſupra communē mortalium ſortē evexit virtus.

IMAGO LECHI II.

OPtimè Sarmaticus canit Horatius: *Nobiliū fluunt infæcunda Ducum ſæcula; nec bono ſuccreſcit ſoboles Patri Ex nobiliſſimis quandoq́ arboribus, inutiles plerūq́ excreſcunt ſtolones. A viris egregiis, quaſi quodā fato accidit, improbos proficiſci filios. Sæpè ex limpida fontis origine rubiginoſæ profluunt paludes; ſæpè ex magno Gigante,*

parvus

parvus ſurrexit Pigmæus. Multi ſunt, qui nihil patriũ, niſi nomen habent. Patuit in Lecho, non nomine, non regnandi ſorte, ſecundo, optimi Parentis Craci, degeneri prole. Hic paternæ fortunæ, non virtutis cupidus, ut patri in Regnũ ſuccederet; Cracũ fratrem majorẽ natu doloſô ferrô in venatione interemit. Quod ſcelus ut eluderet, diſcerptũ á feris publicavit. Verũ *nunquã mendaciis, veritas ſuffragatur. Deſerit eũ fortunæ favor, qui cognato non parcit ſangvini. Præcipitio proximus eſt, qui per aliena capita graditur ad ſóliũ.* Vulgato nãq; paucis ab electione diebus, fratricidii crimine; regno, quo fratrem privavit, ipſe privatus, pulſus eſt in exiliũ: ut diſceret orbis, quòd *celeri ſceleſtos, pæna conſequitur pede;*

 vindicta

vindicta properat, proximo crimen gradu: faber dolosam, qui struit necem, ruit. Ut umbra solē pœna sic sequitur scelus. In scelerū pœnas ultrix venit ira Tonantis, hoc graviore pœna, quo leviore pede. Raro antecedentē sceleſtū, deseruit pede pœna claudo. Mortuꝯ est exul extra Patriā: indignus nempe, ut impios cineres hæc conderet tellus, quā fraternô polluit sangvine.

IMAGO VENDÆ.

MAgni *Genitoris Imago*, veterum Amazonū, Penthesilearū, Camillarūq; typus. Venda Craci filia in regnū successit: ideo hoc nomine á Polonis nuncupata; quòd admirabili ejus formâ, veluti hamô pisces, exterorū Poincipū corda capiebantur. Et certè *venusta forma hamꝯ est, quô incautꝯ* oculꝯ *& animus capiuntur.*

tur. Decora facies est aeies, inqua etã ipsi Hercules non subsistunt. Illecebris dotata species, est aucupiũ animorrum. Venusta facies est veluti glacies, in qua lubricatus oculus, lapsum parat animo. Dulce malũ est: animorum blanda tyrannis, est facies oculis; insidiosa meis. Latet ibi hostis occulus; ubi nimius est in facie cultus. Imò *ipse formosus vultus, est hostis occultus. Speciosissimũ malũ, & truculentissima adulatrix, est formæ species.* Et quãvis *cũ magna pulchritudine monstrũ est, magnã fortitudinẽ convenisse:* hæc tamen Virgo, si sexũ excipias, magnanimitate summis par fuit Heroibus. Hanc unus ex procorũ turba, Ritigerus Germaniæ Princeps, opulentissimis muneribus ad Maritalem inclinabat thorum. Cujus connubiũ,

post-

poſtquã generoſo pectore repudiaverit; ex proco hoſtẽ eſt experta. Cũ enim illã nec préce, nec pretiô flectere potuit; vi & armis ad ſua vota inclinare volens, bellũ indixit. Ita ſanê *infames libidinoſòrũ flammæ, facilê tranſeunt in furores. Creberrimê magni amores, in profeſſa degenerant odia. Pectus, quod conceperat ingentem affectũ, non raró parturivit invidiam. Sævit amor, magnoq́ irarũ fluctuat æſtu. Bellũ ſæpè ciet ferus exitiale cupido.* Hunc tamen ferrô licèt armatũ, oculis & amore ſui captũ, bis, repetito feliciter præliô, vicit Virgo. Ritigerꝰ ergo à fæmina victꝰ, ne tantã erubeſceret ignominiã; ſangvine & vitâ ſe privavit, proprio incumbens acinaci. Venda verò ne veluti olim Helena in Ilio, venuſtate ſuæ

formæ,

ſot næ, turpe alicujus Paridis facinꝰ excitaret; in Viſtulā de ponte Cracovienſi ſe ultrò præcipitavit, hoſtē ſuū forſitan in ſtygis barathro proſecutura. Ex ejus gynæceo famulæ, ut ſe aliquo modo ſuæ Dōinæ accomodarent; aquis ſe ſe invicē perfundebant: idēq; quotannis recurrente illo die, aliæ matronæ factitabant. Hinc forſan illa, ad hæc uſq; tēpora manavit conſvetudo, quòd in feriis Paſchalibus, inſolens aquarū fiat ablutio, Tūulata eſt hæc Virgo propè villā, á ſuis Manibus *mogiła* nuncupatā. Quót annis vixerit, & regnaverit? tacent annales! illud duntaxat prædicant; quôd decora vultûs ſpecie, non ablusit à virtutū venuſtate. *Et certè* venuſta corporis ſpecies, eſt quoddam mentis ſimulacrū.

Excultæ ædes, indicium ſunt ho-ſpitii non ignobilis. Plerũq; elucet in fronte; quod latet in animo Pulcher animi ſtatus, in faciedecora veluti in ſpeculo relucet. Interior virtꝰ ex animo in vultũ, velut in thatrũ proſilit. *Et quamvis* eſſe ſolet rarò pulchra, pudica caro; nã lis eſt cum forma magna pudicitiæ; rara eſt concordia formæ atq; pudicitiæ: *nihilòminùs* virtutẽ mentisq; pudorẽ, frons formoſa tegit, formoſo corpore claudit. Pulchra pudoris ſarcina eſt, formæ pulchritudo. Gratior eſt pulchró, veniens de corpore virtus. Venuſtas corporis, non indecoræ virtutis eſt domiciliũ. *Cæterũ*, ut *sũ*ma eſt deformitas, cùm â formoſo vultu degenerat animus; ita ſuprema eſt pulchritudo, cùm venuſtati fron-

frontis, respondet majestas animi. Turpe mendaciũ est, candor in genis, umbræ in pectore; frons explicata, animꝯ involutꝯ; facies decora, mens deformis.

IMAGO PREMISLAI I. Seu LESCONIS I.

QUod de quopiam Polonus cecinit olor: *fessos duxit heri boves, dat magnis hodie jura Quiritibus: & quæ bobus ademerat imponit, Gabiis & Curibus juga. Idẽ Phosphorus aspicit magnũ quem tenuem viderat Hesperus.* Et alter: *Fasces & dubias rotat fortuna mitras; hæc modò rusticũ, cras esse vel Regem docebit; vel famulo dare jura Regi;* illud in se expertus Premislaus, qui humili sorte natus, ultra spẽ & vota, à malleo ad sceptrũ, ab incude ad coronã, ab aurificina ad soliũ Re-

gale eſt evocatus. Hic Premiſlai agnomen, ab induſtrio & ingenioſo vincendi hoſtes ſtratagemate obtinuit. Pannonib9 namq; & Moravis, inſolentē in confiniis regni prædam agentibus, pellendis, cū par virib9 Polonia non eſſet; ille ne Patria ab hoſte ſuis exueretur fortunis decorticatos noctu arborū truncos, pice & reſinâ illitos, ita armis ornaverat, ut innumeræ armatorū militū viderentur eſſe legiones. Illos ergo sūmo manè ad reflexos ſolis radios coruſcantes conſpicat9 hoſtis, fugit nemine, perſequente, relictâ eò glorioſiore victoriâ, quò *magis arrident mites ſinè ſangvine lauri; & placeant meliùs pulchri ſinè cæde triumphi.* Et certè *hæc eſt præcipuè victoria digna triūpho, in qua quæcunq; eſt; ſangvine præ-*

ad

da caret. Nolo virum facili redimit qui sangvine famã; hunc laudare volo, qui sinè morte potest. Quo pacto docuit hic ingeniosus victor: quòd *in bellis gerendis non omnia vires possunt; potentior sæpè industria est. Pulchrum est alÿs auxiliis destitutũ, ab ingenio suppetias petere.* Imô sæpè sunt *majores viribus artes. Ingenii victoria & felicior est, & gloriosior. Pulchrius est mente, quàm manu confligere, & sine* sangvine *triumphare. Mens sæpè triumphat, & tutus virtute dolus rẽ confiit. Vincit inermis astus inerte manu. Polita magis feriunt ingenia, quã exacuti gladÿ. Munita ingeniô potentia absq́ sangvinis profluvio, emergit ad laureas triumphales. Armatũ consilÿs robur, sinè cæde triumphat. Calliditas Graja atq́ astus potentior armis.* Unde

in

in præmiũ tantæ victoriæ non victri ci solùm lauro, sed etiã Ducali auro & diademate, ex aurifabro Princeps verè aureꝰ fuit; quia aureæ libertatis amantissimꝰ. Non ignarus, quòd *libertate nihil carius, nihil rarius*. Libertas dicitur res vitæ optima. Ægra aut imbecillis mens nostra, dũ cogitur; aut obruitur: aut resilit Rara tẽporũ felicitas, ubi sentire, quæ velis; & quæ sentis, dicere liceat. Magnũ Deorũ donũ est libertas, vita civilis sinè libertate, mors est eò gravior, quô longior. Toties quisq; moritur, quoties liber esse desinit. Libertatis gẽma, omni regno carior est. Mancipiis imperare non est regiũ. Amissà libertate nemo vivit, ut oportet; neq; haurit hunc cõmunẽ àërẽ, sed inficit. *Unde* Equitũ Polo-

norum

norũ prima lex eſt, eſſe vindices Patriæ libertatis, ab hac nemo exẽpt9, niſi peremptus. Quicunq; libertatis olim hoſtis erit; ſimul & Polono dicetur hoſtis. Cæterùm Premiſlaus totus bono publico intentus, Patriæ commoda, non privata ſtudia ſectabatur. Premiſliã à ſuo nomine nuncupatam erexit. In Regali Majeſtatis ſuæ Solio, illud aureis literis exaratũ habuit: *Fortunæ ſuæ quiſq́ eſt Faber.* Unicum illud ad aureæ felicitatis apicẽ ſub hoc Principe Polonis defuit; quòd aureus Princeps cogente fatorũ neceſſitate, ferream mortalitatis ſubivit legẽ. Et ſicut nemo eo regnante non plaudebat; ita illo mortuo nemo non plangebat. *Boni namq; Principis funus, ſemper eſt & immaturũ, & luctuoſũ amanti populo.*

Nemo

Nemo non optat immortalẽ, quẽ expertus est optimũ. Malos Principes communiter comitantur ad tumulũ tripudia, bonos lachrimæ. Sicut naturæ hoc vitiũ est; quod nullus sit Princeps, qui aliquando suos non affligat, vel vivens vel moriens: ita naturæ quoq; beneficiũ est, quod nullus sit Princeps, qui aliquando suos non recreet, vel vivens, vel moriens.

IMAGO LESCONIS FRAUDULENTI.

LEsco hic fraudulenti nomen inde obtinuit. Dũ Cracoviensibus comitiis liberæ Polonorũ voces circa electionẽ Principis discordarent; nova eligendi methodus est excogitata. Exposita erat columna cum sceptro & diademate ante Cracoviam, eâ lege Candidatis præscripta; ut

ut qui eorũ prior à Pradníko fluvio ad columnam perveniſſet, Imperatorii honoris culmen obtineret. Nemo tum tardus eſſe voluit. *Præcipiti* nãq; *ambitu feſtinatur ad ſoliũ, ad honorẽ nemo non eſt Mercurius, nemo teſtudo. Præceps in ſublimia ambitus eſſe ſolet. Volubilis fortunæ rota, cunctatores lentulos non admittit. Ad cæcũ illud numen, plerumq́; cæco curritur impetu. Neminem humilia delectant. Nullus eſt mortaliũ, qui eminere non cupiat.* Hic ita Leſco ut ſolus clavũ Imperii occuparet, aduncis, clavis, dentatoq; ferro iter omne impedivit, relictò ſibi ſoli notô viæ tramite. Et ne ipſe doloſus honoris auceps ſuiſmet caperetur fraudibus equũ ſuũ ferreis munivit ſoleis. Dũ itaq; velociori animorũ

quàm

quã equorũ curſu ad metam prope-ratur; omnes equo & ſpe dejecti, uni Leſconi coronã reliquêre. Sed *nunquam doloſus exitus fauſtos habet: quicunq; vafros caſus fabricat, cadit: occidit, quod fraudulentis erigit artibus, non ſola virtus, ſed doloſa ambitio malè fulta ſceptro. Per nefas quæſitæ fortunæ exit9, cadere eſt. Ipſa interit9 ſui faber eſt, ſceleribus empta felicitas. Premit ſceleſtos ultor à tergo Deus. Sæpè divinitatis opera hæc ſunt, ut furias jam in ipſo ſucceſſu ſecuras, ſubita ultio exipiat. Ut partẽ effugias, non omnia retia falles.* Patuerunt namq; reconditæ in terra fraudes in authoris interitũ. Nempe *lux altiſſima fati, occultũ nihil eſſe ſinit. Acta Deos nunquam mortalia fallunt. Noſtrã ſedula ſpectant ſcenæ aſtra tragædiã.* Unde de-

prehenſo

prehenſo occupati Principatûs dolo, in pænā tanti aſtûs juſſus eſt ab equis in partes diſcerpi. Et ſic infelix Leſco Ducalē aliis vittā præripere ambiens, propriā amiſit vitā; & coronæ loco, infamē vitæ aſſecutus coronidē, illud poſteritati reliquit ducumentū: quòd *ſcelere paratū regnū non eſt ſtabile*. Nunquā ſceleribus fortuna ſuffragatur. Præcoci ruina cadit improbus, priuſquàm à fortuna impellatur, ipſa ſceleris ſui mole corruit. Infelix eſt ſceleribus conquiſita felicitas Præcipitant cū ſtrepitu, quem ſcelera extollunt. Nulla ſceleſti ſors diu felix fuit. Imperiū flagitiô quæſitū, nunquam bono exitu terminatur. Mentita poteſtas, læta brevi probroſa diu: poſt pauca ſerena, ſpuria perpetuo

ſor-

ſordeſcit gloria luctu *Veriſſimũ eſt illud Senecæ:* quod quiſq; fecit, patitur: authorem ſcelus reperit; ſuoq́; premitur exemplô nocens. Retrogradũ DEUS agit furorem: ut qui fabricabat malum capiti alieno; funus in proprium trahat. In laqueos multi, quos poſuêre cadunt. Quas Tyrannus accumulat, ſubit ipſe pœnas. Facta manu culpa ſuaq́; diſpendia ſenſit.

IMAGO LESCONIS II.

IOcantis fortunæ Imaginẽ liceat in Leſcone Secundo intueri; qui ſervili ſtirpe natus, ultra ſpem & vota obtinuit diadema; ex verna Princeps, ex ſervo factus Imperator. Hic exhilarandi animi causâ, cum uno ex contribulibus ſuis, quò remotior ab ambitu, eò liberior metu,

tu, pedes ad expóſitã cucurrit metam, quã prior quidẽ attigit, verũ relictis in ſtadio cruentis veſtigiis. Hunc itaq; concordi voce & votô Poloni dignũ purpurâ cenſuerunt; qui proprio cruentatus, ſangvine, Imperatorio prælusit murici. Ne verò Reſpublica temerè ſibi ſceptrũ detuliſſe videretur, effecit ille optimè imperando. Militare robur liberali erigebat dexterâ: non ignarus *aurea cote ferrum acui*. Facilè eò fertur animus & gladius, quò aurea impellit dextera. Mars ſinè auro inermis eſt. Inopia argenti, validiſſima arma reddit inermia. Magnetis, aurum ſi ſubeat vices; trahentur enſes: fortior eſt manus onuſta donis. In bello plus operatur largitio argenti, quã exploſio tormenti. Non

ſem-

ſemper in bellis ferrũ vincit, plures quandoq; aurũ & argentũ numerat victorias. Non pudet Herculē, munifici meminiſſe Martis. Aurũ bella gerit, mucronibus imperat aurum. Iras & enſes vendimus & manus, hâc unde nummis aura refulſerit. Cadmea ſurgit meſſis, ubi cadit de liberali munere dexteræ aurũ. Forti non pudet Hectoras jurare menti, cùm ſtrèpitus magis ſonat metalli, quàm tubarum vel monitum grave tympanorũ. Nihil in ſua fortuna habuit beatius, quã prodeſſe egentibus: id unum ſe habere ratus, quod in alios profudiſſet; quaſi ei diceretur Illud: *Quas dederis, ſolas ſemper habebis opes*. Et certè *neſcit ſemel liberalitas incitata ſtare, cujus pulchritudinē ipſe uſus commendat. Regium eſt*

omnibus

omnibus prodesse. Divinũ aliquid sapiunt, qui omnibus bene faciunt. Nec solũ corda civiũ vincire aurô, etiã ferrô hostes vincere noverat. Sensit ejus manũ Caroli Magni exercitus: cũ quo ex Hungaria in Saxoniã eunte, inter Albim & Salã fortiter dimicavit Ne verô Imperii fasces in se fastũ gignerent; plebeia suæ originis veste semper utebatur. *Rara est hæc virtus, ut supra communẽ elevati sortẽ, demissione animi ad pristinũ descendant statũ. Hominibus cognata est superbia, si altiùs steterint. Cognat9 multorũ fortunæ lethargus est, alta nuperrimæ sortis oblivio. Etiã meminisse pudet se minorẽ fuisse, qui se videt summũ esse.* Imò passim experimur, quòd *asperius nihil est humili, cùm surgit in altum.* Hic tamen Princeps

quò

quò erat ſublimior, eò humilior: non ignarus, quòd *compendiū laudum eſt, ſi ſuprema in dignitate locatus, demiſſè & humiliter ſe gerat. Cui nihil dignitatis ad augendū verticē ſupereſt, hic uno modo creſcere poteſt, ſi ſe ipſe ſubmittat. Si Princeps ad ſubditos per æqualitatē deſcendat; non minùs deperdit dignitati, quā ſoli radios ſuos in terram demittenti.*

IMAGO LESCONIS III.

F*Ortes creantur fortibus & bonis, nec imbellem feroces progenerant aquilæ columbā.* Optimi Patris non diſpar ſoboles, Leſco hic ſecundi Leſconis filius ſucceſſit in regimen. Non ſolùm paternæ fortunæ, at etiā virtutis hæredē ſe probavit; præclara Patris facinora imitando. Scilicet *Parentum virtus eſt ſtimulus fi-*

liorum

filiorum. In prolem transcurrit gratia Patrũ. Paterna prolem fortiùs allicit, urgetq́ virtus. Mores Parentũ non tenui fluunt amne in nepotes: fingitur ad Patris exemplar natus. Sangvis & stemma Parentum, sunt gloriosa æmulatio filiorũ. Publicæ rapinæ genus est, illius nominis palliô honestari; cujus virtutem non geras. Princeps hic civilibus impetitus armis, non alia arte victor evasit, quã clementiâ; ad Patrem Patriæ spectare ratus, & illos servare filios, qui perire merebantur; & iis parcere, quos perdere oportebat. Et certè *cùm omnia in bello civili miserabilia, tum nihil miserabiliùs victoriâ. Sitire sangvinẽ civium, barbaros Reges sapit. Illo saturantur Poloniæ Reges sangvine; non quem fulmineus per vulnera cædesq́*

gladius evocavit; sed quem pudor ingenuus per vultus & ora civium diffudit. Vulgus irasci decet, at fervente parcere Reges. Quisquis est placide potens, Dominusq́ vitæ, servat innocuas manus, & incruentum mitis imperium regit, animoq́ parcit. Placidô itaq; ac pacificô bellô domesticis edomitis hostibus, externum quoq; domuit Martem. Cum Moravis & Pruthenis gloriosè dimicavit. Finitimos populos insolenter origini suæ insultantes ferrô còërcuit; monstravit seriæ fortitudini nullã Majorũ seriẽ obeesse. Sclavis Polonorũ consangvineis, Hungariã imperiô tenentib9; auxiliares tulit suppetias, cumq́; illoũ hostibus fortiter & fortunatò decertavit. Dignus perenni fama Princeps nisi eum impura

pura Venus infamâsset. Ita certè *etiã in optimis aliquid pessimi invenitur. Nemo sinê nævo. Unicuiq; dedit vitiũ natura creato. Etiam à magnis virtutibus, parũ absunt vitia, Nemi-ne illæsum fata transmittunt. Vindicat omnes natura sibi. Nullus sine crimine vivit. Nulla est tam perfecta pulchritudo, quæ suos non habeat nævos. Si nisi non esset, perfectum quidlibet esset: pauci sunt visi, qui caruêre nisi.* Cessit fatis, & veteri ritu in Saxonia, quam imperiô quoquè tenebat, tumulatus. Longiùs à regno abductus mori voluit; ne eis moriens lacrymas propinaret, quos vivus irriguis satiabat solatiis.

DECAS II. IMAGINUM.

IMAGO POPIELI I.

R*Arum erat olim in soliis prodigiũ, virtus coronata: insolitũ supremæ dignitatis, cum summis dotibus in terra connubium: fastus plerũq; cũ purpuratis imperabat manibus; & plura diademati incumbebant dedecora, quã gemmæ. Erubescere jubebatur á murice, si quæ thronũ ascendit innocentia; provectaq; in altũ integritas, ne contendentibus in sublime deturbaretur á vitiis, solio excedebat.* verùm *omnis honor turpis, nullâ virtute decorus: non ornant, sed onerant graves honorum tituli, quem leves dedecorant mores. Non mitra Regem, sola sed efficit Regina virtus. Miserrima est magna felicitas, sine magna virtute.* Luculentũ

hujus

hujus rei Popielus I. Lesconis III. filius, oblivionis cinere tumulandus exhibuit in se argumentũ: quẽ ipsa erubuit purpura, quòd Ducali contentus sangvine virtutũ contẽpserit apparatum. Ignarus forsitan, quòd *perit omnis in illo gentis honos, cujus laus est in origine sola, Virtute decet non sangvine niti. Quid imaginibus, quit avitis fulta triumphis atria, duid pleni numeroso consule fasti profuerint; si vita labat. Dives avis, & utrumq; Jovem de sangvine ducens, si virtute caret, tantũ de laude meretur, exanimis quantũ trucus: licet ære superbo splendeat, aut Tyrio rubeat sub murice stipes.* Princeps hic levis & inconstans, in horas & momenta Protheus; nec locum residendi stabilẽ habuit: sedẽ regni Cracoviâ Gnesnã,

Gheſnâ verò tranſtulit Cruſviciã. *Obſcura clari progenies Patris*, ſtrenui & bellicoſi Parentis ignava Soboles, nulla geſſit bella, niſi in caſtris molliũ; quamvis vicinus hoſtis bellandi præbuerit anſam; imprecandi morem habuit, ſe ſuosq; in eſcã muribus devovendo: cui malè uſurpato voto, in poſteris ejus reſpondit eventu. Ita *ſæpe luunt poſteri, quod Majores imprecantur. In prolẽ dilata ruunt perjuria Patris, & pœnã merito filius ore bibit.* Otio & corpori totâ vitâ deditus, nihil dignum laude fecit: at illud indigniſſimũ, quòd nataliũ honeſtatem turpiſſimis moribus dehoneſtavit. *Quid prodeſt ſangvine longo cenſeri, ſi deſit* virtus. *Ipſa nobilitas, ignominia illi eſt; qui à Majorũ ſuorũ degenerat virtute. Turpe eſt nobilitatis*

ſpecta-

spectaculū, si in ejus domibus nihil pulchri cernitur, præter Majorū Imagines. Non commendant eum Majorum ceræ, qui est cereus in vitiū flecti. Non exornant avorum Imagines, quē proprii dedecorant mores. Picta fictaq; antecessorū simulacra, ignavū dissimulant successorē. Ignobilis est illa nobilitas, quæ consangvineam sibi non habuerit virtutem. Parū prodest illustris ortus, quē mores obscurant. Limpidus perspicui fontis latex, turbidū non commendat rivum. Dedecorant bene nata culpæ. Indecorū est è clara stirpe stipitem nasci, haustā à Majoribus nataliū lucē; morū fulgoribus intendere est necesse. Qui meritis Patrū laudē trophæis denegat; impiū fatetur hæredē, nefastus egregiæ propè latro famæ. Cæterū exactis in Principatu quindecim annis circi-

ter; cum nihil boni in vita egisset; tandem Crusviciæ egit animam.

IMAGO POPIELI II.

MAli Genitoris Popieli I. pejor filius Popielus II. paternæ vitæ speculum dici potuit; eô quòd in se Patris Jmaginē sceleribꝰ expressit. Et certè *non procul à proprio stipite poma cadunt. Mali corvi malum ovum. Rarò degenerat à vitÿs Parentū Soboles. Nunquā leones parturÿt lepus. Par est miraculo, ignavi Parentis strenua proles. Prodigium est ab improbis nasci probū. Cum lacte & sanguine vitia vel virtutes Parentū imbibuntur.* Imò *faciliùs in Parentū vitia abit proles, quā in virtutē.* Nam *pronior est vitiorum, quā virtutū disciplina. Ægrê virtutes, facilé vitia propagantur.* Princeps hic projectæ in om-

ne

ne nefas indolis, in juvenili ætate nihil maturũ habuit, præter ſcelera: vitiis ſuperaverat annos: nondum adultus, jam adulter. Quidquid verò impudica Venus ſuis facibus non exuſſit; plenis cyathis extinxit Bacchus. Publicos regni Magiſtratus venales habuit, ſcilicet, *cujus Cupido venas invaſit, nihil eſt ei non venale.* Conſorti ſuæ obſequentior fuit, quã virtuti & rationi. Ex ejus conſilio lethalẽ ſimulavit morbũ; & ad imminens quaſi ſibi fatũ patruos ſuos convocavit: quibus deflentibus suã ſalutem, intoxicatô ab uxore poculô mortẽ propinavit. Ne verò propinatus incautis hoſpitibus potur toxicum redolere videretur; uxos fictè dolere, & virulentiores venenô lachrymas fundere, cœpit. O quã

verè dictum! *Nulla fides lachrymis, lachrymas simulare docemur, nec nisi vis fall, risibus ulla fides. Mulierū fusis lachrymis moveâre, caveto; ut flerent, oculos erudière suos. Muliebri sexui tā facilè est ploranda patrare, quàm plorare.* Unde illud: *Aspide quid pejus? tygris: quid tygride? dæmon: dæmone quid? mulier: quid muliere? nihil:* suò fatô Patrui didicêre. Hi insequenti nocte omnes mortui in lacū sunt demersi. Sed occultatū parricidii scelus, consciū prodidit cœlum: & tanti facinoris vindex, de tota stripe exegit pœnam. Namq; brevi Crusviciæ Popielus cum uxore & liberis à muribus est peremptus qui ex inhumatis Patruorū cadaveribus prognati, insontiū necē vindicantes. Regiā arcem, in qua se occultaverat, invasêrunt.

runt. Ita profectò *mens malè conscia, nullibi securè latet, non satis illa culpa latet, quæ ipsum authorē non fugit, in ipsis non benè fraus tegitur cavernis. Non latebit perpetuas scelus inter umbras. Nullus est murus sceleri, per altas urbium turres, triplicesq́ portas pæna perrumpit: vigilant in omnes fulmina culpas. Nulla impiis tuta latebra: malis ubiq́ malè. Nihil conscire sibi, nullâq́ pavescere culpâ, hoc opus, hic labor est, hic murus Aheneus.* Illud morte suâ posteris reliquit documentum: quòd *parū interest supremā inter & extremā Principū fortunā; sæpè levi ictu graves Principes prosternuntur. Nihil est tam firmū, cui periculū non sit etiā ab invalido. Momento sæpè perit quod ægrè sæculū peperit. Magnæ arbores diū crescunt, horæ spatio extirpantur.* Discant

ex

ex hujus Principis fato, quòd *est innocentis sangvinis ultor Deus. Quicunque alterius sangvinem sitit, suum effundit: & qui fabricat alteri necem, illum repente falce mors mactat sua. Conformat sceleribus pœnas justas Nemesis: fugaces insequitur Nemesis tyrannos.*

IMAGO PIASTI.

S*Emper natalibus virtus præferenda. Sola virtus & animus non genus & sangvis nobilitant. Tota licet veteres exornent undique ceræ atria, nobilitas sola est, atque unica virtus. Frustrà paternis quisque superbior tumescit actis; fervor & arduæ jurata virtuti voluntas perpetuò viret ipsa lauro. Quid juvat admoto per avorum nomina cælô, inter cognatos posse referre Jovem? probati viri genus virtutis prosapia est.* In hanc virtutis idæam versa mentis acie Poloni, Cru-

fvicien.

ſvicienſem incolã Piaſtũ, à rotarum opificio hoc nõine appellatũ, obſcurum genere ſed geniô illuſtrem 70. annorũ ævô gravem, à ſecuribus ad faſces, à ſtiva ad ſolium promoverunt. *Hoc eſt nempe fortunæ ludentis ingeniũ; ut ab imo ſæpe attollat ad sũmũ. Emergunt ſubitò, qui latuère diu. Non obſtant natales tenebræ, quominũs quis ſolem videat. Non rarò quos natalium fortuna deſtituit, evexit in altum virtus. Sic humili fluit è fonte Rhenus, creſcit alta è tenui Terebinthus herba, Laurus ingens parva qnondã virga fuit, modò nutat arbor.* Princeps hic nec faſcias, nec faſces fortunæ debuit, qui naſcendi ignobilitatem propria ſupplevit virtute. *Nec obeſt Heroum magnitudini nataliũ humilitas: glorioſior eſt, qui totũ virtuti ſuæ, nihil Ma-*

jorum

jorum debet sanguini. Nobilitat Regina virtus, quem ad ignobilitatem sinistra damnavit fortuna. Imò *pulchrius est parari, quã creari nobilẽ: gloriosius est nominis esse authorẽ, quã hæredẽ. Melius est nobilitatẽ nancisci, quã nobilẽ nasci.* Magnarũ virtutũ Princeps hic erat, præ aliis tamen humanitate & liberalitate excellebat. Polonis in Electoralibus comitiis, discordes Crusviciæ trahentibus moras ad penuriã victûs redactis annonam suppeditabat. Ubi liberali suô geniô ita omniũ Electorum inflexit ingenia, ut præter spem & vota, omnes eum unanimi voce Poloniæ Principem proclamaverint. Et certè *liberali dexteræ ultrò sese ingerunt sceptra. Tenacis manus rarò fasces tenuerunt.* Nec obfuit tenuis Fortũna Piasti, quomi-

nùs

nùs ad soliũ vocaretur: *Non enim fortunæ rerũq́ eget, cui publici regni fortuna committitur. Potior est in votis Patriæ, animus in Principe summæ par fortunæ, quã opulentia. Ingeniũ imperiõ dignum, non gazam quærunt Poloni: misera namq́ est regni ratio, ubi nihil est, quod adores in Principe, præter aurum. Sit sanè plumbea gaza, dum modò sit aurea mens in Principe: cum Rege aureo, aurea terris ætas immigrat.* Nullos hostes Piastus habuit, præter Lesconis III. filios quos sibi & Patriæ insidiantes, forti repressit manu. Thori, throniq; sociã Rzepicham dictã moribus & sorte nascendi similem habuit: & certè *satis magnus thesaurus est uxor proba. Nulla est inops, nulla obscura, quam & locupletant virtutes & illustrat innocentia. Amicus*

sincerus

sincerus, thesaurus verus. Mulier bona, pretiosa viri corona. Nulla est pretiosior possessio, bono veroq; amico; Optimæ sunt divitiæ, bonam invenisse conjugem. Dos est pulcherrima, virtus. Hinc *malè ducitur uxor, cui amorē afferunt opes, & Majorum ceræ. Periculosa est, quæ ex venustate formæ conciliatur honestas.* Si sola virtus in ducenda uxore non spectatur; illud saltem præ oculis habendum: *Uxor ducenda est oculis, auribus virtus, manibus dos exploranda.* Dignus immortalitate Princeps obiit Crusviciæ, anno ætatis 120 post integrū 50 annorū imperium

IMAGO ZEMOVITI.

VIvam sui Imaginem, imò se ipsum Piastus in filio suo Zemovito reliquit: in quo etiā post fata per virtutū suarū regnavit imitationē.

Et

Et certè. *Avorum est commendatio esse bonū & virtuosum; ut facias tua, in eorū facta succede. Ignavus est hæres, cui solū patrimoniū est, derivatus à nobili vena sangvis. De proprio addendū est, & natalium splendor pari virtutis claritate geminandus. Qui in hæreditatem venisti sangvinis, heroica quoq́ facinora imitare. Antecedentiū heroū facinora, sunt ponè sequentiū institutio. Violenta est quædam obligatio, ut eum sequantur virtute, cui succedunt dignitate.* Satisfecit huic Zemovitus. Hic ad bella planè natus, postquàm imperii fasces occupaverat; hanc cum purpura in animum assumpsit curā; ne ab inordinatis militum turmis an turbis erubescendum aliquid in Polonia admitteretur. Unde primus ille Polonum Martē ad ordinem redegit,

git, exercituũ præfecit Ductores, leges militibus præſcripſit, eaſque; etiã ipſe conſervavit. Non ignarus, quòd *viva lex eſt, obtemperans legi ſuæ legiſlator. Nullus facilè reverentiã legibus negabit, quando eas Legislator obſervat. Melius jubet, qui juſſa Princeps ipſe facit ſua. Lex quæ obedituris friget in charta, inſtitutionis exemplo calet in opere. Tunc obſervantior æqui fit populus, nec ferre negat, cũ viderit ipſum authorẽ parere ſibi. Inſita mortalibus natura, propè ſequi, quæ piget inchoare. Mutæ ſunt leges, ſi à legiſlatore marmoribus, & non moribus inſculpuntur. Exanimes legem tabulæ inſcriptæ faſtis, animantur factis. Addunt legibus authoritatẽ Principes ſi earundem ſint ipſimet authores & actores. Iniquũ eſt ſtatuentẽ, propria lege*

ge

ge convinci. Primus jussa subi, quas tu-leris leges, author & ipse feras. Incom-modorum erat tolerantissimus, cor-poris cultu & victu par cuiq́, mili-ti. Bella gessit plurima, semper fe-licissimé. Cum Moravis, Hungaris, Germanis, Prussis, Pomeranis, & Cassubitis, felici ac glorioso confli-xit Marte. Ereptam temporibus u-triusq; Popieli Polonis Silesiā Prus-siam, Pomeraniā, & Cassubiā, ferrô vindicavit. Ferreus hic armorum tolerantiâ Princeps, aureum sub se fecit sæculum; hostes vincendo fer-rô, cives devinciendo aurô. Profusæ in omnes erat liberalitatis, solius, duntaxat somni fuit parcissimus. Quò magis prodigâ manu in alios spargebat opes; eò progidiosiùs pro-pria crescebat gaza. Ita *sanè magnæ*

opes

opes largiendo fiunt maximæ. Munifica & liberalis manus, etiam nolens fœneratur. Beneficia sparsa, velut semen redeunt auctiora. Quod dat benefica manus, conservat. Extra fortunã est, quidquid donatur amicis: quas dederis solas, semper habebis opes. Munera si gratis dederis, si lætus amicis; tollet divitias has tibi nulla dies. Justitiæ ita fuit amans; ut cœlis Astræã in terras evocâsse videretur. Supremã clausit diem Gnesnæ, anno ætatis 32. Hoc unico excessu de Poloniæ regno bonꝰ Princeps malè meritus, quòd non diu: quia 5 duntaxat regnavit annis. *Optimorũ nempe Magnatũ brevis est semper vita. Citò ad metã perveniunt, qui magnis passibus viam Heróũ sunt ingressi. Nunquã non immaturè moritur, cujus vita pluribus erat salutaris.*

IMAGO

IMAGO LESCONIS IV.

Non semper *fortes creantur fortibus: non semper Mars à Marte gignitur. Non solus Menelaus Paridem parit. Sæpè eximii parentes, exiles habent filios. Plurimi sunt, qui â maximis exorti, in minimos decreverunt. Sæpè è stirpe clara nascuntur stipites: interdū è vite dulci, acidi emanant fructus. Non raro è vetusta prosapia, prodit non venusta soboles. Sunt quos patritii stemma sangvinis, & consangvineæ symbola gloriæ ignavos faciunt, qui patriū decus cunis intumulant suis. Aurei Patres sæpe filios reliquerunt plumbeos. E spinis rosæ prodeunt; ex optimo vino, acerbissimū fit acetū. Plurimi stre-*

nui & bellicosi Heroës, ignavā prolē genuerunt. Patuit id in Lescone IV filio Zemoviti. Hic in tenera ætate ad soliū assumptus, magni bellatoris filius, oleæ quàm palmæ studiosior Pacē bello præferens, præliorū finē fecit: forsitan, quia *pax una triumphis potior, pax optima rerum, quas homini novisse datum est. Candida pax homines, trux decet ira feras. Pace subsultant juga; pace rident, tetricæ rupes. Odimus accipitrem, quòd vivat semper in armis.* Et sicut *in pace suspecta tutius est bellum;* Ita *melior est certa pax; quàm sperata victoria. In bello párvis momentis magni casus intercedunt. Ita incertus est belli status, sicut castrorum*

ſtatio. Non ſub certis militat fortuna ſignis, non ſemper ad claſſicum auſcultat. Volvuntur caſibus, & ipſis ruunt fortunis martiales fortunæ. Et quamvis Lucanus canat: *Utile bellum;* nihilominùs *nullum eſt bellum, cui non adhæreat conditio, damnoſum eſſe.* Cæterũ in aliis præter bellicã virtutẽ non diſſimilis fuit Patri. Exaſperata odiis ſui principatûs exordia nactus, regia liberalitate malevolorum eluſit conatus. *Placat namq; invidiã benefica potentia. Citiùs auri quàm ferri fulgor malevolorum extingvit ignes. Principum dona ſunt authoramneta amicitiæ, & fidelitatis. Nullus animos fortiùs alligat nodus; quàm ſolutæ in gratias*

dextræ. Catenæ sunt mentiū, obligationes benefactorum. Beneficia Principum sunt quædā miracula, aliorum animos in suos convertunt. Verissimum est illud, de modo placendi aliis: *Temporibus nostris quicunq; placere laborat; det, capiat, quærat, plurima, pauca, nihil.* Et illud: *Tu nihil es, nisi des, ergo des: respice cui des, hoc verbum do, das, nutrit amicitias.* In cives raræ erat benevolentiæ & lenitatis Princeps: quasi illud Senecæ sibi dictū putaret· *Regnare qui vult, languidâ regnet manu. Tutius est concitatos animos flecti, quā frangi. Ut crudelitas in unum, multos armat ad odium, sic clementia in unum exhibita, est augmentū ami-*

corum. Nihil comitate & clementiâ violentius, non capit, sed rapit corda in amorem. Princeps nihil miti nomine majus habet. Et quamvis *duo sunt Principatui difficillima, prodesse Reipublicæ, & placere:* ille tamen & profuit omnibus, & placuit singulis, absq; boni publici detrimento. In hoc toto Reipublicæ injurius, quòd non diu vixerit. *Brevis nempe bonorum Principum est vita, seu fata attendas, seu vota populorum* Imò *boni Principes quamvis diu vixerint, nunquam suis satis vivunt.* Obiit in juvenili ætate: maturis tamen moribus, præcox supervenit fatum; cùm nihil in eo fuerit immaturum, præter obitum ac ætatem.

IMAGO ZEMOMISLI I.

QUamvis hic Princeps avum suum Zemovitum [*quo justior alter nec pietate fuit, nec bello major & armis*] magnum habuit bellatorem, togâ & sagô toti Europæ celeberrimum; pacifico tamen Patri suo Lesconi, quàm bellicoso avo similior, oleam palmæ & lauro anteposuit. An

quod *paterna prolem fortiùs allicit urgetq; virtus*; an quòd bellandi defuit occasio & necessitas. Quanquam *quærendus est interdum hostis foris, non expectandus: faciendi sunt aliquando, non patiendi hostiũ incursus: infrenda nō ferẽda bella; extrẽũ est, ut aliquẽ ad laureã quærat fortuna. Deses est gladius, qui non nisi provocatus ferit. Ignavũ telum, quod extra metam nescit evolare. Melius est occurrere hosti, quàm illius assultum præstolari. Gloriosiùs est collecto agmine hostem petere, quàm inducias expetere. Pluchrius est ultrò in hostem sævire, quàm illum sentire. Abscondit se gloria ei, qui ex aperto Marte intra cespites & terræ septa fornunam retrahit. Quærenda est virtutis occasio, si ad manum non fuerit.* Toto ergo Imperii sui tempore, tranquillum habuit regnum Zemomislus. In tanta tamen regni tranquillitate, nihil posterorum memoriâ dignum egit; nisi quòd filium Mieciflaum reliquerit. *Satis est ad immortalem paterni nominis gloriam, bonum filium genuisse. Immortalem*

em degit vitam Pater, in probo & digno filio. Hun cdiù olim ſterilis, in decrepita jam ætate habere meruit: ſcilicet *magnū fœtum multo tempore molitur natura; una autem nocte viles naſcuntur fungi. Elephas decennio parit, ſed elephantem.* Hic Mieciſlaus natalium clarus luce cæcus natus, in nominalium pompa, poſt ſeptennium à nativitate exactum inſtructa, oculorum recipit uſum. Zemomiſlus verò exactis Imperii annis 40. ætatis annis 60 diem & oculos clauſit, Gneſnæ ritu patrio tumulatus. Non ita tamen bonus Princeps obiit; ut etiam poſt fata non viveret in memoria poſteritatis. *Parvarum nempe facularum eſt, citò ac perperam extingvi, & damno irreparabili totam amittere lucem. Principes planetarum ſoles occidere & redire ſolent: atq; ita occumbunt uni, ut alteri orbi luceant ſerenius.*

IMAGO MIECISLAI I.

MIeciſlaus primus in Polonia Chriſtianus Princeps, non ſoùlm oculos, quos per ſeptennium natura clauſerat, recepit;

pit; verū etiam orthodoxæ fidei lumine est illustratus. Sacro fonte cum non paucis primoribus regni, ablutus, circa annum 964. susceptæ Divinæ Fidei maritalem adjunxit, cum Dąbrowka Boleslai Bohemorum Regis filia, in throni & thori sociam adscita. Hæc quoad vixit, æternitatis fortè memor, sertô coronata incessit. Inter Hymenæi tædas, Deos ipsos arasq; gentiles, vero Numini immolavit Miecislaus. Et quia dies hic tantis Deorum ignibus illustris inciderat in sabbatum, ante Festum Divi Ioannis Baptistæ, ideo in annuo hujus diei recursu, pridiè, festivi ignes, in memoriam extinctæ idololatriæ quotannis accendebantur. Hinc fortassis ad nostra usq; tempora illa manavit consvetudo; quòd in pervigilio D. Joannis, similes accensis rogis excitantur flammæ: quæ patriô agnomine à Polonis Sobotka appellantur. Nec solùm hic pius Princeps profana idolorum evertit fana, sed etiam plurimas Divis, veroque DEO extruxit, & dotavit liberaliter

Basili-

Basilicas. Archiepiscopatus duos distributo in eos suo Principatu instituit: Episcopatus septem liberali erexit manu. Ut verò zelosum sese Fidei Catholicæ probaret propugnatorem; pium induxit morem; ut Poloni Equites strictò mediotenus gladiô sacri Evangelii audirent lectionem. Romanam religionem per omnes regni provincias propagavit: non ignarus, quòd *fundamentum & basis rerum publicarum, est religio. Nunquam humana majestas, absq; reverentia Divina felix fuit: siquidem jacuisse gaudet, quidquid caduco condidit omine non sola virtus. Fortissimum est regnorum propugnaculum illibata religio. Non est alius regni beatior proventus, quã religionis augmentum. Fluctuat Reipublicæ navis, motâ anchorâ religionis. Regia hæc est virtus dignaq; ut in solio emineat, quæ sola Regum beat solia. Religio est regnorum unio: gemunt regna, ubi hæc deest gemma. Jactura religionis, est interitus regionis.* Nec soli religioni, etiam ejus cultoribus summè tributum, decimum nempe

 frugum

frugum manipulum, famulantibus ad aras Ecclesiarum DEI servis dandum instituit: optimè gnarus, quòd *quæstuosissima est pia in cœlites liberalitas. Dum cœlo censum pendit, nunquam est sine censu.* His manipulis cœlo inscriptis, manipularibus hostium turmis formidabilis fuit Miecislaus. Equidē cum Vlodimiro Russorum Duce, Premisliam aliasq; civitates populante, improsperè bellum egit; feliciùs tamen cum Bohemis Proceribus congressus, Boleslaum Dąbrowcæ fratris filiū, in paternum regnum asserturus: Pragam enim ferrô occupavit, & in ea totam restituit Bohemiam. Et certè *feliciter militant, qui Deum habent commilitonē.* E contra *malè perfidis pugnatur armis. Irritus Mars est, cui militare abnuit cœlū, licèt ira densis ferveat parmis, nimiosq; telis asperet arcus. Si extinctus est in corde militum divinus amor non accendet animum. Vix afflabunt martiale classicum tubæ, si divino pneumate non sunt plenæ. Securè & feliciter certatur; ubi virtus est*

est antesignana. Cæterùm supplicaverat hic Princeps summo Pontifici, per Lambertum Cracoviensem Episcopum, ut Regio coronaretur diademate: sed hæc vota probandæ in fide constantiæ causâ sunt dilata, non negata. Interim devotum cælo caput, æternitatis tæniâ à Superis proculdubiò est coronatum. Coronandus ergo in cœlo, terras reliquit, anno 999. Posnaniæ tumulatus. Regnavit annis triginta quinque. Felix sub hoc Principe regimen fuisse nemo dubitet: Nam *ut nihil beato Rege beatius, sic nihil scelesto Rege scelestius.*

IMAGO BOLESLAI Chrobri.

PRimus Regni Sarmatici Author Lechus, Orthodoxæ in Polonia Fidei Pater Mieczislaus, Regum verò Polonorum Parens fuit Boleslaus Chrobri, filius Mieczislai; primus namq; ille à III. Ottone Imperatore, cum hic ex voto sacra D. Martyris Adalberti lipsana veneraturus Gnesnam advenisset Regium obtinuit dia-

dema, à Gaudentio Archi-Episcopo Gnesnensi coronatus. Hic tanti in Poloniam hospitis inferentis vestigia, strató per 7. milliaria pannó honoravit. Regiis & egregiis Neocoronati Regis virtutibus, & singulari humanitate victus Otto, militarem D. Mauritii hastam ad bella Domini feliciter peragenda, & unum de salutiferis DEI crucifixi clavis, ad stabiliendum Imperii clavum, Boleslao dono dedit. Illi veró hic vicissim in vim mutuæ venerationis sacrum D. Adalberti brachium, quôd hactenus Romæ asservatur, obtulit. Princeps hic novi magnificentiam tituli, insigni adornavit probitate: acceptamq; à Majoribus suis gloriam ac fortunam, propriis auxit virtutibus. Non ignarus, quòd *illud magni animi maximum est ornamentum, suis Majoribus non esse minorem. Infamat improbos Majorum gloria. Plebejus est nepos, qui præter sangvinem & nomen, nihil habet virtutis avorum. Non tàm sangvine superbias, quàm conjuncta cum commendatione facinora*

ra æmuleris. Pulchri natales gratuita sunt munera. Non tam nasci, quàm fieri serenissimos, Heroum est. Leo fortis non nascitur, sed vires accipit post naturã. Eundo crescunt flumina, quamvis tenues ortus auspicentur. Semina gloriæ jacit illustris prosapia; florem verô & fructum propriâ maturat virtus. Tantô sublimiùs ascendit natalium dignitas; quantô eminentius propriæ virtutis accedit studium. Inter omnes tamen Boleslai virtutes pietas erga Divos elucebat: hinc sacrum Divi Adalberti corpus à perfida gentilium Prussorum gente aurô redemit: optimè gnarus quòd *meliùs nos Divorum sacra tuentur pignora quàm Trojam scutum Palladium, aut Romam lapsa de cælo Ancilia.* Religionem à suo Patre in Poloniæ regnum invectam omni conatu promovebat. *Hæc nempe potissima Principibus debet inesse cura; ut fides promoveatur, religio procuretur. Bonæ gubernationis prima regula est religio: velut à prima sphæra rapiuntur cæteræ; à religione partes omnes felicitatis impelluntur.*

 Vix

Vix est ullus Magni cognomento potitus, quē religionis studiū non cōmendavit. Pietati summè erat addictus: *Primū scilicet benè regendi elementū, est Principis pietas. Non dedecet Principē, cœli cura: gratūest à Superis donū, pius & Superis simillimus Princeps. Regna beat pietas, Reges pietate beantur.* Liberali & pœnè prodigâ in cives auri munificētiâ, aureos meruit affectus; procul à præsentis sæculi genio, cui magis aurū placet, quā *verus amor populi multô pretiosior aurô. Nunc aurū & purpura curis exercent hominis vitā, belloq; fatigant. Aurea verè nunc sunt sæcula, plurimus auro venit honos, aurô conciliatur amor. Cuncta trahunt ad se Magnates aurea, sicut ad se magnetes ferrea cūcta trahūt.* Cū verô *jus & æquitas vincula sunt civitatū; & nihil magis à Principe exigit populus, quàm justitiam:* Duodecim Judices veluti Polonos Licurgos juri dicendo instituit: quos tales esse voluit, ne eos criminosi reperirent sibi similes. *Qui æquitatem instruunt monitis, doceant exemplis est necesse. Efficax enim recti persvasio est innocentia*

judicis.

judicis. Fiunt excessus formidini, cùm sciuntur judices inculpati. Veretur quisq; scel9, cujus non videt complicem in judicum subsellijs. Ne verò hic magis litigantes crumenas quàm causas excuterent; ex Regia gaza certum pro ijs stipendium designavit. Et certè *nihil magis suspectū in judicibus, quàm paupertas. Facile est corrumpere egentem judicem. Causæ perduntur, quæ paupertate reguntur.* Hinc fit interdum, quòd *fungitur officiô rarus sinè munere judex.* Unde monet Pòéta: *Judicibus plùs, quàm juri studuisse memento: hos tibi quàm leges conciliato priùs. Miraris, clausæ quòd sint tibi judicis aures? cùm tua judicibus non sit aperta manus.* Verùm enimverò *quibus judicij libra commissa est; ab ijs merita ponderari debent, non munera. Gladius contemnitur, ubi aurum suspicitur. Inermis redditur judex cùm à cupiditate constringitur. Aurum aptissimum est justitiæ expugnandæ instrumentum, quo cùm perstringuntur oculi, etiam excœcantur. Emptâ miseros defen-*

dere linguâ; efficiunt turpes turpe tribunal opes. Nummorum patrocinium adeptus impunè peccat, quasi pecunia sit scelerum baptismus: Et quia teste Tacito: *nullum majus boni imperij est instrumentum, quam bonus Consiliarius*: Optimis & prudentissimis Consiliarijs Regiam suam implevit; ab eorumq; consilio suam voluit dependere Majestatem. Et certè *vis expers consilij, mole ruit sua. Nemo meliùs prospicit malis, quàm qui consilio perspicit mala. Consilia rem detegunt. Exponitur Respublica casibus: ubi de medijs non prospicitur. Nihil sine consilio tutum. Seu læta seu aspera momenta, consiliô temperantur.* Nec in toga tantùm clarus fuit Boleslaus, etiam in militari sago ejus eluxit virtus. Integrò quidem bienniò ab armorum quievit strepitu, ut Religionem in tuto collocaret: hâc tamen stabilitâ, collatos recenter sibi honores novis decoravit triumphis. Boleslao enim III. Bohemorum Duci, palmã & oculos eripuit: Saxoniam, Moraviam Russiam, Bohemi-

am,

am, Prussiam non tam pedibus, quàm victorijs peragravit, & ad annuum coëgit tributum, Poloniæ regno exolvendum. Ac quidem Russos Regiam sæpiùs eludentes credulitatem, armis & arcibus spoliavit. Postquàm verô Polonus hic Hercules, Regni sui limites ad Albim & Tyram promovisset; æreas in perennaturæ famæ trophæum, Ossæ, Borysthenei, & Salæ defixit columnas. Ipse verò tot hostium & provinciarum victor, uni in spolium cessit Libitinæ, A. D. 1014. ætatis suæ 58. Regni 25. Conditus Posnaniæ: relictô posteritati documentô, quòd *Victor cum victis pariter miscebitur umbris. Et pace & bellô inclytis, stat terminus ævi. Debilis ac fortis, veniunt ad funera mortis. Fortibus est etiam mors metuenda viris. Bellica funereis non obstant tegmina telis. Mors fera magnanimi, non timet arma Ducis.*

IMAGO MIECISLAI II.

Miecislaus hoc nomine II. Boleslai Chrobri filius, justis parentalibus opti-

mo Patri persolutis, Posnaniæ unâ cum uxore Rixa quam ei vivente Patre, Otto Imperator hospes desponderat, est coronatus. Princeps hic solô duntaxat nominis vocabulô, erat gladij famâ celebris: re ipsâ fuit meticulosus, ad plectrum, non sceptrum natus. Ita certe *non semper proprijs respondent nomina rebus, nomine sæpè leo, re lepus esse solet. Sæpè speciosa nomina turpiter mentiuntur. Non unus est prælato nomine tantùm insignis* Et tamen teste Cassiodoro: *Absurdum est, portare nomen à Majoribus alienum; & aliud dici, quàm possit in moribus inveniri. Nomen* [inquit Salvianus] *sine actu & officio suo nihil est. Si re priveris, nec nomen habere mereris.* Unde monet Plato: *Nomina cum re consentiant.* Hic ergo Princeps & agnomen suum, & bellicosi Avi, ac Patris sui famam ignaviâ infamavit. Scilicet *exterminat arma stâminibus vix apta manus.* Hinc Moraviam, Saxoniam, Bohemiam, Pomeraniam, paternô ferrô regni finibus annexã,

eripi

eripi ſibi permiſit. Cum Pruſſis vario certavit Marte, Ruſſorum tamen Ducem Iaroſlaum non tam arte bellica, quàm ſorte profligavit. Poterat ei obijci illud: *Te telæ, non tela decent. Aptior eſt digitis lana coluſq; tuis. Non tu natus equo, non fortibus utilis armis. Bellica non dextræ convenit haſta tuæ. Quid tibi cum pharetra? gladium tua dextra recuſat. Non ſunt hæc digitis, arma tenenda tuis. Neſcis ſeverò livida brachia ſignare ferrô. Te ſonus omnis & aura exterrent, pennâq; levi cõmota volucris. Tibi fœmineo ſtant corde timores.* Ex uxoris arbitrio moderabatur Regnũ Mieciſlaus: immemor, quòd *turpè ac indecorũ eſt, illis manib9 cõmittere ſceptra; quas ipſe ſexus & natura, ad colum fuſumq; deſtinavit. Scilicet inſano nemo in amore videt, quid deceat, non videt ullus amans.* Inſanis ergo uxoris ſuæ infaſcinatus conſilijs, cùm nihil ſanè boni totô novenniô regiminis ſui egiſſet; in inſaniam redactus, miſeram egit animam, A. D. 1034. vixit annis 44. Po-

ſnaniæ

ſnaniæ tumulatus. *Mortuus eſt, quaſi victurus poſt funera non ſit, ſic vixit, tanquàm moriturus non erat.* Rixa verò ſuæ magis Auſtriacæ, quàm Polonæ favens genti, ne ulterioribus rixis [ſub quarum turbidum Maſlaus Regi nuper à poculis, provinciam regno abſtraxit, quæ poſtea ab eo nomen Mazoviæ accepit, ut refert Joachimus Paſtorius] turbaret egnum, è Polonia cum filio ſuo Caſimiro juſſa eſt exulare. Mater itaq; exul ſub Henrici III. Imperatoris patrocinium, filius verò ad melioris vitæ aſylum contulit ſeſe Cluniacum: ubi amiſſa regni hæreditate, pro Regali diademate, religioſum Divi Benedicti induit cucullum.

IMAGO CASIMIRI I.

NE credite veteri & vulgari dicto: *Non procul à proprio ſtipite poma cadunt.* Nec illi recentiori Vatis Entheo: *Rarior aſpici eſt viſa proles, quæ vitijs gravi deſciſcat à Patre, & profanos in melius revoca-*

revocaret ortus. Nec huic fides danda: *Portentum est à parentum vitijs degenerâsse.* Abrogavit horum fidem Casimitus I. ignavi Parentis Miecislai, non segnis Soboles. Hic jam in ordine Divi Benedicti Diaconus factus, precibus Polonorũ à summo Pontifice Benedicto IX. sacris absolutus vinculis, post septem annorum interregnum, ex Cluniacensi Claustro ad paternum revocatus Solium, strenuè & feliciter rexit Imperium. In primo ejus vitæ natali, insolito motu concussa terra tripudiâsse est visa; pessimis parentibus ille natus est princeps; sub cujus optimo regimine respiratura erat Polonia. Primus hic Polonorum Princeps doctus & sapiens fuit: Primus Latinis in Parisiensi Academia excultus literis sceptra tenuit. Quàm verum et illud Pòétæ dictum: *Sub purpuratis sæpè rudes latent mentes tiaris: nec sub una, sceptra iacent calamiq; lauro.* Verùm enim veró: *illa sola digna est regali sceptro manus; quæ priùs doctam gestavit pennam: illud caput aureâ dignum*

coro-

coronâ; quod priùs Apollinari laurea est coronatum. Illum Regius decet murex, quem literarum tinctura coloravit. Regnare siquidem fortunæ plerumq; beneficium est, sapere virtutis. Et certè, *turpe est, si Princeps coronam non caput gerit. Ipsa hunc Principem erubescit purpura; qui priùs ad Palladis chartas pallere non didicit. Non illustrat regalis auri fulgor illud caput, quod priùs ad Cleanthis lucernā noctis caligine non fuit inumbratum.* Prioris tamen ævi Principes armatam Bellonam hastatæ Palladi præferentes maluerunt esse bellatores, quàm literarum cultores; maluerunt potiùs inter armorum versari strepitum; quàm docta inter Musarum jurgia. Quanquàm *nec Marti Apollo, nec Bellonæ Pallas obicem ponit. Utraq; hæc Numina armata sunt, utriq; palmæ & lauri communes. Certiora sunt trophæa, si pharetratus Apollo, & hastata Pallas cum Marte & Bellona armorum ineant societatem.* Horum adminiculô Casimirus quoties bellatur, toties victor & trium-

triumphator. Adornato primùm in Mazoviam bello, Prussorum & Jazvingorum suppetijs validam, fudit fugavitq; hostes. Plocensem Palatinatum, totamq; Prussiã armis regno suo adjunxit. Maslaum verò belli authorem atq; ductorem ex alta trabe pendere jussit: ut qui per nefas ad summa eluctabatur; supra cæteros mulctatus emineret. Et certè *non infeliciter pugnat, qui Martem Palladi, Bellonam Mercurio jungit. Aptiùs illis inhærent temporibus lauri triumphales, quibus non novum erat doctas gestare laureas. In eo vertice lucidiùs nitet galea; qui sapientiæ illustratus est luce. Optimè illi capiti quadrat cassis; quod non cassum sapientiâ continet cerebrum.* Hinc illud Polonis Equitibus reliquit documeutum: *Ut ei sub labarum aditus pateat; qui laborem Minervæ non fugit. Illi in campum Martis educantur; quorum virtus scholarum excedit vastitatem. Illi ad clavas promoveantur, quorum amplitudinem non possunt capere Gymnasiorum conclavia. Illorũ*

dexte-

dexterã armet gladio Mavors; quibus iam levis est penna. Non priùs aliquis conferat se ad Martis classica; quàm omnes scientiarum transgrediatur classes. Non priùs ad propinandum hostilem sanguinem extendenda est dextera; quàm Minervæ ablactet. Non priùs ad cruda Martis bellaria cupidus convertendus appetitus; quàm eum Palladis satient cupediæ. Nec solis militaribus ac Palladijs, etiam Religiosis Casimirus gloriosus erat virtutibus. Equidem *Mars irreligiosum est sanè Nomen, raró pietatem sub signis suis numerat.* Hinc Vates Peliganus cauit: *Nulla fides pietasq; viris, qui castra sequuntur.* Hinc tamen magnus bellator pietati erat addictissimus, ad quam & propria virtus, & throni thoriq; socia Dobrogneva incitabat, scilicet *Maxima est sors viri, pia consors.* Invitatis Cluniacô Tyneciam Benedictinis arcem cum centum pagis ad novam obtulit Coloniam instituendam. Lublinense quoq; oppidum ad erigendum tradidit Monasterium: multisq; alijs pie-

tatis

tatis artibus, Numinis & Divorum cultum promovebat: ratus *certissimum perennaturæ felicitatis omen esse, in cultum Numinis etiam toto divitiarum ire apparatu.* Ad harum similiumq; virtutum exercitiũ, à teneris fuit institutus. *Perfectò omnê ætatem informâsti, qui juventutem erudijsti. Inscripti teneriori tiliæ characteres, etiã in arbore leguntur. Equos & arma tractabit vir; quem puerum hippodromô & arenâ exercueris. Puerum sapiet etiam senex, quem adolescentem maturi mores non formaverint ad senectutem. Vis sana à viris consilia? consulta à senibus oracula? fac ut tenerior ætas inter Consiliarios & sapientes versetur. Ubi adoleverit, reddet quod accepit. Echo juventutis est senectus: Habebit venerandos sapientiâ senes Senatus; si adolescentes sapientiæ institutis erudierit.* Ad virtutum complementum hujus Principis & illud accedit; quôd ægram post septennale interregnum Rempublicam, lenta curavit manu. *Præfestinatâ namq; medicinâ exacerbatur malũ. Medicus*

dicus impatiens, est pejor morbo: lentè quãdoq; obsequendum infirmitati, ut ad medelæ obedientiam trahatur. Vulnera nisi leniter tracta tractataq; fuerint; non sanantur. Dulcia sunt medicâ vulnera facta manu. Cum mora, vitia curantur & morbi. Non sunt festiva, quæ sunt festina. Demum pijssimi Principis mortem ingens præcessit Cometes: iter forsitan ad cælos monstraturus. Cessit fatis Anno Domini millesimo quinquagesimo octavo. 18. Novẽbris, tumulatus Posnaniæ.

DECAS III. IMAGINUM.

IMAGO BOLESLAI Audacis.

BOleslaus numero, non regnandi, sorte secundus, cognomento AUDAX, Casimiri I. filius decimum sextũ ætatis annũ nõdũ egressus, Regnum & paternum obtinuit diadema. Bohemicis, Silesicis, Hungaricis & Russicis palmis toties insignis victor,

victor, insignior foret; si suis passionibus non succubuisset. *Fortior namq; est, qui se, quàm qui fortissima vincit mœnia Meliùs semper triumphat victrix sui majestas. Latius imperat, non plura, sed qui se domuit suis invictus armis. Magnus esse victor nequit, qui suis cupidatibus est minor. Nullum fortius est quàm quod secum geritur prælium. Nulla gloriosior, quàm de se ipso victoria. Jlla gloriosior laurea, quã victor animus decerpsit ex se ipso. Qui refugit sui Rex esse, regni nesciet exteri. Quicunq; dat sibi regẽdo, ille potest dare jura mundo. Non infeliciter ille alios gubernat, qui sibi ipsi & parere didicit & imperare. Ipse sibi consul & civis, ipse rex & colonus. Ingloriũ est extra se dominũ, intra se servum esse.* Hic ergo Rex immemor *inglorium esse, assvetas sceptro & capulo manus Veneri dare; & pro aurea directionis virga, muliebri myrto pudendè gloriari* relicta Bellonæ & Martis acie, ad illa transijt castra, de quibus Poëtæ *Militat omnis amans, & habet sua castra cupido* Fœdã hanc Regis

milli-

militiam S. Cracovienſis Antiſtes Staniſlaus Eccleſiaſticô ferijt gladio, quo veluti fulminis ictu tactus Boleſlaus exarſit in iras: quas nonniſi præſuleo ſangvine reſtingvendas ratus, ſacrificantem ad aras Præſulem propria cecidit manu illoq; gladio, quo tot hoſtes vicerat, & auream Kijoviæ portam ſecuit; Divo Staniſlao lethale inflixit vulnus; ſimulq; tot victoriarum memoriam innocentiſſimo Martyris ſangvine delevit. Inſolens hoc ultra audaciam facinus, ſummus Pontifex in omnibus Poloniæ Eccleſijs punivit interdictó ipſumq; Regem Eccleſiaſticô caſtigavit anathemate. Boleſlaus ergo regnô, & ſubditorum obedientiâ exutus, qualinam morte deceſſit; certô non conſtat. Ferunt Poloniâ profugum, per præruptos Pannoniæ montes vagabundum, & impotem mentis ſua fata, quæ tyrannos fugiunt, quæſiviſſe. Alij aſſerunt atroci canum morſu eſſe diſcerptum: quanquam ſæviùs illum, patratum mordebat ſcelus. *Nullus enim unquàm crudelior fuit tortor, malâ*

conſci-

conſcientiâ. Nullus ſævior carnifex, quàm mens ſceleris ſui conſcia. Ipſe reus animus inſtigator eſt ſui, lictores ſunt affectus. Habet intra ſe macellum rea conſcientia, ut diram exerceat lanienam. Non eſt crudelior morſus, quàm mens malè conſcia; quæ patitur tormenta ſinè carnifice, cruces ſine tortore. Unde inquit Seneca: *Prima & maxima peccantium pœna eſt peccâſſe. Quos diri conſcia facti mens, habet attonitos, atroci verbere cædit. Mordax culpa malum tacito cor exedit ictu. Heu quantū misero, pœnæ mens conſcia donat nocte dieq́; ſuum verſat ſub pectore teſtem, occultum quatiente animo tortore flagellum. Invigilant animo, ſceleriſq́; patrati ſuplicio exercent culpæ. Malis ſi deſit carnifex, ſibi ipſi non deſunt.* Sunt qui referunt Boleſlaum in quodā Carinthiæ Monaſterio propè Villacum, poſt præviam pœnitentiam, ſanctiùs quàm egerat, vitam finiviſſe. Si ita eſt, glorioſus poſt inglo-ria facinora exitio Boleſlaus: etenim *res omni miraculo major, ſi quis peſſimè vixe-*

 rit,

rit, optimè moriatur. Prodigium est, dissimilem vitæ studijs mortem alicui contingere. Raro bene moritur, qui malè vixit. Non dat triticeas spinarum semen aristas, vitaq; nec mortem dat male ducta bonam. Mors vitæ echo est: respondent ultima primis. Misera mors pessimæ vitæ lucrum est. Hoc tamen est certum, quòd varia, quæ malè sibi conscius fingebat metuens pericula profugit ex Polonia: nimirum *conscia mens semper quod timet, esse putat, sontibus incubat horror. Conscia mens sceleris, sibi mille pericula fingit. Mens conscia facti & timet, & pœnam gignit formidine pœnæ. Sint sane omnia tutissima; si malè conscius es, formidabis.*

IMAGO VLADISLAI. I.

VLadislaus hoc nomine primus, dictus Hermannus, Boleslai audacis frater, Cracoviæ electus successit in Regnum, Regio diademate in pœnam occisi Divi Stanislai privatum. Vir erat sui nominis, virtu-

virtutum gloria celebris, par summis Regibus, solo duntaxat Regis titulo minor. Religionis præsertim, humanitatis & clementiæ amantissimus fuerat Princeps Sancitas à Prædecessore suo leges, libero Polonæ gentis genio graves abrogavit, Poloniam interdicto Pontificio liberavit. Rebelles Prussos, Pomeranos ac Bohemos, qui se iugo exemerant, ultore & victore ferro sibi Regnoq; subjecit, opes Sieciechi, exercituum Poloniæ Ductoris generalissimi. Clarius virtutis suæ præbuit documentum, dum Zbigneo extra legitimũ thorum nato filio suo primum arma sibi inferenti, deinde ad paternos pedes supplici, vitam, quam ferro adimere potuit, donavit, malens filij spectare lacrimas, quàm sangvinem. Ratus nimirum *gloriosius esse triumphi genus de eo, cui parcitur; quam qui ultricibus & victricibus armis debellatur.* Utiq; *corpora magnanimo satis est prostrasse leoni. Pugna suum finem cum iacet hostis, habet. Boni Principis est parcere subjectis, debellare superbos. Satis*

est victoræ, cùm sponte inclinata ad pedes cadat protervia. Optimum victoriæ genus est, si ei parcas, quem vincere potuisti. Et certè *pusilli animi est vindictam velle summere: gloriosum est cum Tiberio ridere iniurias, aut cum Tito aspernari; gloriosius cum Thedosio condonáre; gloriosissimum cum Augusto etiam muneribus rependere.* Et quamvis *crescit; si pateris, scelus; fæcundo caput tollit in otio impunita protervia. Hic maximè sævit, qui parcit malis. Nimia clementia peior est crudelitate, dum parcit, ferit.* Nihilominus *multa asperitate subditorum animi exulcerantur: iniqua est iustitia, lictorem cum securi adhiberi, ubi sola proficeret virga. Interdum meliùs est ægrotare, quàm crudeliter sanari. Irritantur scelera, quæ nimiùm & sæpè vindicantur. Ad veniā sit pronior, quàm ad pœnam Princeps, paucis supplicio gravis, utilis debet esse universis. Durant, quæ non dura.* Cæterum optimus Princeps in hoc solo erat malus, quòd in Sieciechum plûs æquo erat bonus,

eius

eius nutibus & arbitrio nimiùm se permittens. Namq; *malê audiunt etiam optimi Principes, si plùs æquo fiant boni. Inconsulta Principum bonitas, pusilli animi est indicium. Ministri authoritas non postponenda, sed Principis maiestas præferenda. Nihil potestas Regum valet, nisi valeat & authoritas. Iis limitibus Principum ac Ministrorum circumscribenda fortuna, ut & illi non obliviscantur se dominos, & hi meminerint se esse servos. Hæc sit Principis & servi concordia discors; ut servet studii fœdera quisq; sui.* Quanquam pòst offensus Vladislaus Sieciecho familiari sua in aula, nimios in eum amores odiis castigavit. Scilicet *gratia Magnatum nescit habere statum. Nihil citiùs, quàm Principum favores decoquuntur. In tragicam impingunt scenam, qui aulicæ vitæ exercent actum: eadem est omnino fides aulæ; quæ mobilis auræ. In aula non minùs certò interitus gratiæ exspectandus est, quàm vitæ. Regum solicita quicunq; moratur in aula; aut fuit, aut semper postu-*

lat esse miser. Periculosus aula oceanus est, multorum infamis interitu. Nemo, gradus nisi per plures ascendit in aula; ad descendendum, plùs satis unus erit. Hinc monet Poëta *Est aula pontus, spes tua naviget vicina ripæ. Stet quicunq; volet potens aulæ culmine lubrico; te dulcis saturet quies.* Et Valerius Maximus: *Elige securitatem, ridens tugurium; quàm triste curis & solicitudine aulam.* Nam *aula profanata est sedes aptissima menti, est hilaris, gaudens vultu, spe dives inani. Aulæ inter fomenta, occulta sunt tormenta. Inter molles aulicorum abyssos; calamitatum reperitur abyssus.* Regnavit Vladislaus annis 20. cessit fatis anno ætatis suæ 59. Plociæ tumulatus.

IMAGO BOLESLAI, Krivousti.

AD bella planè natus Princeps Boleslaus Vladislai magni bellatoris non minor filius, pro puerili prætexta, militare portabat

tabat sagum. Nondum puer, iam miles; priùs ferè gladium, quàm solem vidit. Novennis namq; ad castra profectus, militiæ rudimenta positurus, inediam, vigilias, insomnes sub dio noctes, cæteraq; Martis incommoda tolerabat. Potuit de se dicere illud; *Infans sum vultu, sed spiro corde Gradivum. Sic pæne primis proditur indoles angusta cunis Exiguo truces ex ungue noscuntur leones, & tenero Iovis ales unco. Nescit sub ipsis gloria fasciis latere. nescit idoneus tepere parvis ardor in artubus.* Quasi verò illud sibi dictum putaret: *Angustam amici pauperiem pati robustus acri militia puer condiscat, & Parthos feroces vexet eques metuendus hastâ.* Implevit illud Boleslaus, quô post Sarmaticus Vates ad bellicos ausus animabat juventam; *Pulchro Quirites pulvere gaudeat impubis ætas: & strepitum & minas, iam nunc & audaces tumultus à tenero meditetur ungve. Visoq; primùm sangvine, gestiat inter cadentum signa: neq; eligat, quò lassa post pugnā recli-*

reclinet colla thoro. Solidisq; somnum cõmendent armis: aut clypeo super effusus, aut se cespitis explicet per summa, non parcus juventæ, & decorum pretiosus emptor. Ne verò patriæ fortunæ successor à paterna aliquando virtute discederet: Patris sui imaginem à corde magis, quàm â collo ferebat quotidiè. Et quia *meliùs est Majorum facta colere, quàm Imagines*; exactiùs eam expressit moribus; memor illius; *qui in Majorum sangvinem succedit, in virtutem etiam succedat, est necesse.* Et quamvis illi os intortum ex morbo, agnomen Kryvousti dederat; formæ vitium non erubuit, pulchro virtutum apparatu contentus. Nimirum *forma virum neglecta decet. Rarò forma viris [sæcula prospice] impunita fuit. Sint procul à nobis juvenes, ut fœmina, compti: Fine coli modico forma virilis amat. Non est dedecori vultûs deformitas, si quis virtutibus est conspicuus.* Poterat de se illud dicere: *Si mihi deffici-lis formam natura negavit; ingenio formæ damna rependo meæ*, sed magis virtute.

Belli-

Bellica tamen virtus in eo maximê enituit. Cujus instinctù sæpiùs loricam, quàm purpuram induebat. Henricum IV. Romanorum Imperatorem exigua suorum manu, numerosissimo exuit exercitu. Quo pacto docuit, *virtute rem bellicã geri, decerniq;, non virorum numerô. Errat quisquis militum robora numerat, non æstimat. Virtute pugnant; non numero viri. Et una sylvam sæpiùs eruit bipennis. Et paucæ sequuntur innumeras aquilæ columbas. Sæpè in minûs numeroso exercitu plùs animi latet. Virtute metiendus est miles, non numero.* Zbignei spurii fratris armis provocatus, victoriam reportavit. Patrocinantem Zbigneo Bohemorum & Pomeranorum perfidiam, ad rogum condemnavit; ût clariùs inter flammas illa orbi eluceret veritas; quòd *temerè suscepta sceleratorũ patrocinia, plurimùm ipsis nocent patronis.* Cum Bohemico, Prussico, Moravico, Danico, Germanico & Russico Marte quoties conflixit, semper victor extitit. Ut vero sui milites non minus bellicosi, quàm

virtuosi forent, eos rigore militaris disciplinæ ad virtutum studium compellebat. Non ignarus; *Exercitum scelera, maxima in bellis gerendis esse infortunia. Absq; virtutum suppetiis nemo unquam felici Marte militavit. Illi militat æther, & conjurati veniunt ad prælia venti; qui virtutū stipatur satellitio. Ut militum virtutes certam pollicentur victoriam; ita eorum crimina certissimum secuturæ cladis sunt augurium. Non est fortius ad vincendum robur, virtute. Miles quem ducit in campum virtus, non ad dubiam pugnam, sed ad certam pergit victoriam: Deest plerumq; sceleri fortuna. & dissoluti exercitûs mores non ligant trophæa. Infallibilis illum exercitum sequitur interitus, quem antecedunt injuriæ. Quem gemitus pauperum ad castra commitatur, ille nihil refert è prælio, nisi vulnera & cicatrices. Qui alienas prædatur fortunas, ipse plerumq; in acie Martis in prædam cedit libitinæ. Impossibile est, ut rem benè gerant in bellis; qui lacrimas & execrationes pro viatico,*

tico, ad castra secum devehunt. Plerumq; innocuæ pauperum lacrymæ, proprio insolentis militis expiantur cruore. Repetet hostilis mucro graviori ictu illa vulenra; quæ insolens militis manus innocenti inflixit plebeculæ. Militarem tamen rigorem Boleslaus ducali leniebat liberalitate. Hinc Zelislao Duci contra Moravos strenuè dimicanti, pro amissa in prælio manu, auream reposuit, contulitq; dexterã. Wszeborscio verò è prælio transfugæ, aliis exẽplum fugæ perniciosæ danti, leporinam pellem, fusum, & colum muneris loco submisit; ut sub se Leone Duce, erubesceret esse lepus galeatus. Skarbimirum Palatinum Cracoviæ, cùm Záigniew & aliis, sibi rebellem oculis privavit: & in pœnã tanti ausûs, Palatini Cracoviensis primatum infra Castellani subsellium collocavit. Hinc ad hæc usq; tempora Cracoviensis Castellanus præit voto & subsellio Palatinum. Bellicosus hic Princeps pluribus victoriis, quàm annis suum distinxit Imperium. Solùm namq; triginta

 sex

sex annis regnavit, quadragies verò & septies triumphavit. Russorum demùm & Hungarorum fraudibus circumventus, post cruentam hostilis ac sui exercitûs cædem occubuit, Anno Domini 1130. ætatis suæ 54. Plociæ in templo Parochiali reconditus. Discat hinc posteritas, *omnia humana vicissitudini rerum esse obnoxia. Vincuntur etiam invicti, & felicissimi fiunt infelices. Diuturna quandoq; felicitas, infelici exitu terminatur. Rara est fortuna, quæ infelicem non sortiatur eventum. Nemo ex istis, quos purpuratos vides, felix est. In se magna ruunt; altis hunc numina rebus crescendi posuère modum.* Nihilominûs eo ipso felix mors Principis bellicosi; quia in Martis acie reperta: namq; *victore ferro se popularibus exemit armis. Ipsa fata fatiscere cogit; quisquis hostes cædendo fatis cedit. Martem à morte, unica licet discriminet litera; nunquam tamen Marte quæsita gloria, in sangvinis oceano naufragatur; quæ eò ardet illustrior; quò copiosiori putatur extingvi*

tingvi cruoris diluvio. Suam quisq; Heroüm interitûs gloriam habet. Victores & in morte sunt felices. Non solùm vincere, sed etiam perire, martiæ indoli est gloriosum. Fata viris vitam generant, famamq; perennem.

IMAGO VLADISLAI II.

NEmo Lucinæ meritis onustos debuit annos. Illi supremum Patrui Patrisq; Scipio probrum, docuit scelestos è bonis nasci; tenebrasq; clarum gignere lumen. Id ipsum in se probavit Vladislaus II. optimi Parentis Boleslai Krywousti degener filius. Minimè illi paterna suffragata est virtus; qui vitiis erat deditus. *Majorũ scilicet virtutes Avorumq; gloria, si sit nepos inglorius, non reddunt gloriosum. Non sunt tua, quæ Majores egerunt facinora. Nemo alieno splendore evasit illustrior. Suâ Phœbus trabeatus luce, neq; adscititiis refulget splendoribus. Suo quisq; est dives & domestica felicitate beatus. Nihil*

hil prodeſt optimo patre natum eſſe, ſi ipſe es peſſimus. Nihil unquam propudioſius vidit orbis, quàm degeneres à Parentum & Majorum virtute ſucceſſores. Quos extincta virtutum lux obtenebrat; eos aviti ſangvinis ſplendor non illuſtrat. Hic in primo Regni aditu in vitium impegit: dum ut unicus imperaret, fraterno ſangvini parricidale indixit bellum. Ita certè *rara eſt concordia fratrum: impotens regnandi libido, etiam fraterno non parcit ſangvini. Cedunt ſangvinis jura, ubi ſuccedit ambitio. Aliquando quos uteri unius anguſtiis incluſerat natura, regni unius ſpatiis ægrè ſuſtentat fortuna. Nulla ſunt magis robuſta odia: quàm ubi cognati ſangvinis venas regni libido invaſerit.* Et quamvis *preces præcordia ferrea tangunt; flectitur iratus voce rogante Deus, & fuſis precibus placantur Numinis iræ;* nihilominus ſupplices fratrum preces rejecit Vladiſlaus; illi ergo, qui in Poſnanienſi arce obſeſſi, tandem æquitate cauſæ erecti, profunda nocte ſpe tumidos Vladiſlai milites

lites

lites, vino somnoq; sepultos aggressi, succenderunt castra, fugârunt fuderuntq; exercitum, & suscitata odia cognato sangvine extinxerunt. Ita certè *inter ipsa quandoq; infortunia nascitur felicitas. Faciliùs interdum vincitur qui sperat, quàm qui timet. Perniciosior non rarò est securitas apertis periculis. Ne victum illum judica, quem vides prostratum: non rarò victores vincuntur, victi triumphant. Qui semel est fractus hostis, non contemnatur, sed timeatur. Non expectato vulnus ab hoste venit. Sæpè suum levis fortuna victorem reliquit, & medios secuit triumphos contemptus hostis. Non puta miserum, quem vides infelicem. Venit quondam felicior ætas. Quam negat præsens felicitatem dies, fænore ingenti sequens rependit. Quod vexant hodie Noti, cras lambent hilares æquor Etbesiæ. Mala tẽpora melioribus pensantur.* Vladislaus itaq; ex acie & regno profugus, in exilio cum uxore & liberis delitescebat, frustra sibi Conrado & Friderico Imperatoribus Romanis,

manis, restitutionem solii spondentibus. *Hoc est nimiæ ambitionis fatum, dum appetit aliena, sua plerumq; amittit. Multi quærentes aliena, seipsos perdiderunt. Suæ fortunæ fabri sunt avari, dum aureas sibi cudunt compedes, manicas in se induunt. Inter avaritiæ lucra, propriæ fortunæ inveniuntur dispendia.* Belli & cladis causa fuit Christina Uxor Vladislai, natione Austriaca, Polonis infensissima: ex cujus nutu & arbitrio quia regebat imperium; eo se indignū fecit. Nam *non est dignus Imperio, cui imperat fœmina.* Ignarus forsitan, quod *fœmina etiamsi optimè velit, nunquam benè sapit.* Prædictæ Reginæ instinctu Vladislaus Petro Dunin, antiqui moris viro, magis veritati & libertati, quàm Majestati addicto, linguam abscindi & oculos erui jussit. *Certè si alicubi, in curiis vel maximè veritas odiū parit. Odit veraces aula asseclas, assentatores amat Parasitos. Adulatio est meretrix aulica, cujus blanditiis sæpiùs, quàm hostium ferrò opes Principum evertuntur. Rarò Principum lurcratur amores*

& fa-

& favores, qui blandiri nesciat. Ineptus Principum est obsequio, quem assentationis gratia non commendat. Placent splendida mendacia, etiamsi sint palpabilia. Nemo suos, sed Domini mores Cæsarianus habet. Imò nec soli assentationi, verùm multis vitijs locus est in aulis. Equidem *in Regum ac Principum aulis, tanquam in vera ac libera schola tyrocinium ponitur publicæ lucis;* sed obnubilatur virtutis fulgor. *Magnæ aulæ sunt magna vitiorum receptacula. Etiam ad innocentis Principis obsequia concurrunt, & sese insinuant grandia mundi propudia; quæ etsi sanctior Princeps proscribat, non semel sub mendace probitatis larva revertuntur. Rarum est miraculum aula sancta. Rara avis in terris, nigroq; simillima corvo aulicus probus. In aulis paria virtutum, ac vitiorum collegia, imò cælum cum tartaro mixtum.* Vetus est dictum: *Exeat ex aula; qui cupit esse probus. Prodigio majus est, mores quos intuleris, integros extulisse. Coacta ad ritus aulicos probitas citiùs ab aula exulabit,*

bit, quàm exultabit in tam insolenti forò. Inter odoratos nitores, & fœdos aularum nidores, non est melioris vitæ odor. Inter omnia tamen vitiorum agmina, astus, simulatio & hypocrysis primatum tenent. *Qui fidus nullis, affabilis omnibus, omnes decipit, hunc primo suscipit aula loco. Fraus sublimi regnat in aula. Quisquis in ambigua se non accomodat aula; omnibus ingeniis, non habet ingenium.* Regulæ loco habetur hic illud: *Dissimula, simula, quoties occasiò poscit; Moribus ut morem, tēporibusq; geras.* Porrò quantis sub hoc Principe Patria involuta fuit calamitatibus piget calamum recensere; unicum id satis est innuisse, quòd *magna populi est calamitas, uxorius Princeps.* Cæterùm regnavit Vladislaus annis sex; satis diu, quià malè. Nam *etiam breve Principum Regimen est diuturnũ, quod molestum. Quò breviùs tyrannus regnat, eò meliùs. Tyrannorum elogiũ est breviter regnâsse. In malis Principibus hoc unicũ est bonum, quod citò moriantur, & non diu imperent.*

IMA-

IMAGO BOLESLAI CRISPI.

BOlesſlaus hic à cincinnis capillorum Criſpus vocatus, digna Krywouſti ſoboles, Regium Patris ſui nomen, regiis implevit virtutibus. Ac imprimis ſceptro potitus, ut Pater Patriæ, civium erat amantiſſimus. Hinc exactionum onera à Vladiſlao Prædeceſſore ſuo impoſita partim imminuit, partim ſuſtulit. Non ignarus, quòd *nimia tributorum pondera, ipſam obruunt Rempublicam. Preſſis & attritis pauperibus labuntur imperia. Jlla tributa à ſubditis perduntur, quæ non ſinè dolore à Principibus imponuntur. Nihil eſt graviùs, illis Principibus, qui miſeram plebem faciunt tributariam.* Religioni quoq; conſervandæ ac propagandæ, erat addictiſſimus. *Sola namq; Religio Reges & regna beat. Quid in Religionem committitur, in omniũ fertur ruinam.* Hinc Religioſiſſimus Princeps, Pruſſiæ & Pomeraniæ Ducibus, armis Catholicam perſvaſit fidem. Ad in-

ſtanti

ſtantiam Friderici Barbozæ Romani Imperatoris, Vladiſlao fratri ſuo cum Chriſtina in Germaniam profugo, immemor ſuæ injuriæ, Sileſiam pro alimentis conceſſit. *Hæc nimirum ſolida eſt Regum gloria, injurias ulciſci beneficÿs. Nihil eſt in Principe glorioſiùs, quàm ſi edomitam iam armis pertinaciam, adhuc expugnet beneficÿs. Jlla eſt feliciſſima memoria, quæ non recordatur injuriarum, niſi ut condonet. Nulla pulchrior eſt victoria, quàm injuriam vincere patientiâ & beneficentiâ. Sicut magnum malum eſt, malum ferre non poſſe; ita magnum bonum eſt, vincere in bono malum.* Quanquam *majoris animi eſt injuriã non agnoſcere, quàm ignoſcere. Cum tibi aliquis injuriam adfert, noli curare; & vulnus omne curâſti.* Nec bellandi animus & dexteritas huic defuit Principi, duorum Cæſarum, Conradi & Friderici arma armis retorſit; Bohemos & Germanos à finibꝰ Poloniæ ferrô reiecit. Omniũ armorumgenera novit præter arcus cupidinis, victor ſui ſuorumq; affectuum glo-

ri ſiſſi-

rioſiſſimus. Et certè *non ſunt boni illi Reges, qui ſunt Reges ſuorum, non ſui. Princeps ipſe: erit autem, ſi affectibus ſuis dominari noverit.* Antequam iniret bellum; in more habuit, belli cauſam conſilio explorare. Optimè gnarus, quòd *Conſilio meliùs, quàm viribus arma geruntur. Plûs quandoq; poteſt conſilium domi, quàm arma foris. Ut vires quieſcant, pugnandum eſt ingenio. Ab ingenio quandoq; plûs virium habetur, quàm à numeroſo exercitu. Magis ferit librata forti conſilio manus. Securior eſt victoria, cui pro galea, ſtat ratio & conſilium. Inexpertis eſt, temerè ad bella ruere; lentè feſtinare, & præviô conſiliô, ſapientis. Felix Imperium, quod pacis tempore bellum prævidet; & Martem cogitat ante diem. Meliùs interdum capite dimicatur, quàm manu. Artibus indomitum ſpirans mens Martia pectus, ſemper felici prælia Marte gerit. Prævia conſilia & Ducibus prudentia, belli Dux eſto. Militis armet mucro manum, ratioq; caput.* Porrò æquitatis memorandum reliquit

liquit exemplum, dum Boleſtam Caſtellanum Viſnenſem, eò quòd Vernerum Plocenſem Epiſcopum per ſicarios peremiſſet, ſeveriſſimè iudicavit, rogoq; ad terrorem aliorum cremandum addixit. Scilicet *unius pœna, multorum eſt cautela. Vitabit ſcopulos, qui alios ſubmersêre. Ubi inſidioſa favilla unum adusſerit, ſecundus attrectare non audebit. Ibunt expanſis terrarum crimina velis; ſi liberum ubiq; curſum nanciſcentur, nec ulla remora inſanos eorum impetus detineat.* Et quamvis *ingentium malorum remedia, nunquam ſuis carent periculis:* nihilominus *meliùs periclitari, quàm ſceleribus patrocinari. Truncantur & artus; ut liceat reliquis ſecurum vivere membris.* Cæterùm tot tantiſq; auctus meritis, poſt infauſtum cum Pruthenis bellum, & diram per omnes Provincias famem, gravi morbo correptus, fatis ceſſit Anno Domini 1173. ætatis 46. in arce Cracovienſi tumulatus. Non ita tamen mortalitatis explevit leges; ut immortalis eſſe deſierit: ſiquidē

Virtus

Virtus perpetuum ſibi condit ævum. Virtus ſepulchri neſcia, funebrem non noſcit urnam.

IMAGO MIECISLAI SENIS.

UT nihil pulchriùs eſt, quàm juvenis morum canite venerandus; ita nihil turpiùs, quàm levis & fatuus ſenex: qui nihil aliud ad probandā ætatē adferre poteſt; præterquàm quòd diu vixerit. Verùm non longa annorum ſeries, ſed morum gravitas ſenes efficit, & maturos. Sæpè vir in puero eſt, in ſene ſæpè puer. Multi ſunt, in quibus non pueritia, ſed puerilitas remanet. Non pauci autboritatem habent ſenum, vitia puerorum. Eſt levior puero, longo licet obſitus ævo. Mieciſlaus Boleſlai Criſpi frater, non ætatis beneficiô, ſed morum gravitatę, ſenis agnomen acquiſivit. Quaſi dixiſſet: *Mento caneſcant alii, nos mente, capillio, nos animo: facie, nos pectore. Tempora certè virtutem non*

prima

prima negant, non ultima donant. Illud ei apprimè quadrabat: *Læta viro gravitas, & mentis amabile pondus: quô possis, viso, dicere, Numen adest. Jam tunc canities animi, jam dulce loquendi pondus & ingenium venerat ante diem: ingenium cæleste suis velociùs annis.* Hanc tamen laudem promeritus juvenis, amisit senex. Ita sane *non semper respondent ultima primis;* equidem *omne exordium augur est futuri exitûs. Ut ab ortu futuræ diei præsagimus serenitatem; ita à teneris juventæ ungviculis, secutura colligimus virtutis incrementa. Solet illustris sanguis in tenero adbuc infantum vultu, grandæva monstrare indicia, & in prima atq; rasa tabula, futuræ vitæ imaginem adumbrare.* Nihilominus *sæpissimè bonam juventam, flagitiosa obliteravit senectus.* Hic Princeps in privata extra solium vita mitissimus, in Regio collocatus throno, ferociâ superavit tyrannos, scilicet *Honores mutant mores; sed rarò in meliores. Plerumq; cum fascibus crescit fastus. Etiam*

opti-

optimam indolem, quàm indidit natura, sæpê magna corrupit fortuna. Non rarò mitem genium purpura efferavit. Interdum dignitas, quos bonos invenit, fecit malos. Scilicet: *Difficilis res est opibus non tradere mores; Et cum tot Cræsos viceris, esse Numam.* Sub hoc Principe nihil in Polonia erat liberum, ne vox quidem. Ipsa libertas eo regnante fuit mãcipata, nimirùm: *naturâ inimica sunt inter se, gens libera, & Rex* avaritiæ supra modum deditus, nihil sitiebat, nisi aurum. In libra justitiæ, non rationum pondera, sed oblata munera ponderabat: nullus proinde eo judice vicit causam, nisi dives. Severus aliis judex, iniquus sibi; crimina non in se, sed in aliis castigabat. Aliena scelera punivit acerrimè, suâ connivente dissimulabat superciliô. Sic *plerumq; illi graviùs alienis irascuntur vitiis; qui impensiùs amant sua. Illud duntaxat in malis est bonum; quòd sui similes oderint. Ordinarius malorum rigor est, aliena plectere scelera, sua palpare.*

 Seve-

Severitati crudelitatem adjunxit, ferocior in homines, quâm in feras. Et quamvis crudelis Princeps ab omnibus timeretur; ipse tamen magis timebat omnes. Hinc Regalis Curiæ limen, ferrô terroreq; armorum muniebat. Sed *tutior est amatus quâm armatus Princeps. Non sic excubiæ, nec circumstantia tela, quàm tutatur amor. Meliùs est amorum, quàm armorum cingi satellitiô. Pessimus Majestatis custos, timor. Non eget excubiis, quemcunq; tuetur lene satellitum, & strictæ sinè cæde secures. Ingentes copiæ non satis muniunt; cui muniendo non sufficit paucorum præsidium. Ubi communis est omnium amor, vel unus custodiæ satis est: & omnis numerus parvus est, ubi est odiũ omnium. Impietas & furor nullô arcium munimentô, nullô armorum præsidio sunt securi. Hoc est præcipuum munimentũ, munimentô non egere. Mali semper pavidi, quia semper rei: semper de præsidio soliciti, quia conscientia sceleribus semper est obsessa. Qui sceptra durô sævus Imperiô*

riô

riò regit, timet timentes; metus in authorem redit. Sola metu virtus caret omni: ea tuta tribunal ambit, & à nullo fulminis igne timet. Jllud ſolùm boni in ſuo Principatu feciſſe viſus; quòd bina extruxit Xenodochia: ſed plurima fecit, cum plurimos nimiis tributis & exactionibus oneratos, inopes miſerosq; effecit. Optimis infenſus conſiliariis, ſalutaria ſpernebat Senatorum monita. Ignarus certè, quòd *ſtatuere omnia ſinè conſilio, præſumpta felicitas eſt.* Equidem *omnia exequi ex aliena ſententia, & conſilio, ſervitus eſt.* Nihilominus *cuncta pro libitu absq; conſilio agere, eſt temeritas. Præcipua boni Principis eſt prudentia, alios prudentiores putare; nemo omnes, neminem omnes fefellerunt.* Tot ergo tantisq; criminibus, Duce Gedeone Epiſcopo Plocenſi, indignatus Senatorius Ordo, Regē, an potiùs tyrannum throno dejecit, & impotentibus male tractantis manibus ſceptrum eripuit. Diſcat hinc poſteritas, quòd *nunquam in ſoliis perſtat ſolidè plùs*

æquò imperiosa potestas. Infeliciter imperant, qui Imperium licentiâ metiuntur. Impotens Regum favor nulli magis nocet, quàm sibi, dum ultra fas & æquum sævit. Quò se altiùs extollit superba felicitas, eò graviùs cadit. Qui nimiùm eminere ambit, ruit profundiùs. Longo nisu in sublime contendit ambitio, nullo ruit. Ad fatalem lapsum, plùs nimiò satis est ascendisse. Suprema honorum meta, gradum in præceps substituit. Magnarum molium ingenium est, magna moliri, ac repræsentare ruinam. Sidunt ipso pondere magna, ceditq; oneri fortuna suo. Ter quidem contra fatorum contumaciam thronum repetere nitebatur Miecislaus; sed toties solio ac regno est pulsus. Regnavit annis tantum 4. Nimirùm *rarò sunt diuturna improborum Imperia. Nulli scelesto fortuna diu felix fuit. Ad maturitatem non pervenit superba felicitas. Nihil citiùs, quàm improbi decoquitur fortuna.*

IMA-

IMAGO CASIMIRI JUSTI.

POst durum Miecislai Regimen, Casimirus ultimus natu Kryweusti filius, gratiosissimus Princeps successit in solium. Justi agnomen obtinuit eò, quôd causas justissimè judicâbat; nihilq; contra fas & æquum in Regno tolerari voluit. Et certè, *sublatâ justitiâ, nihil sunt regna, nisi magna latrocinia. Iustitia Regum, est pax populorum. Jus & æquitas, sunt vincula civitatum, & Imperium reddunt diuturnum. Regnorum basis, est justitia. Corruunt Regna, æqitatis adminiculô destituta. Iustitia est scutum, præsidiumq; vitæ, templum & sacrarium virtutum, omnium rerum divinarum, humanarumq; robur & conservatio. Ut domus non cadat, fundamentô est opus; ut mundus non pereat, justitiâ & æquitate. Si justitiam in Principe non inveneris; ne ipsum quidem invenies Principem.* In primo Regii honoris aditu, clementiâ & lenitate omni-

um sibi devinxit animos. *Nihil quippè tam decorum est in Principe, quàm si Majestati jungat clementiam. Errat quisquis nimiâ Principum severitate, Majestati authoritatem posse conciliari existimat. Tutiùs imperat quietus ensis, tutiùs innocens chalybs, Majestasq; lætos Imperio populos coërcet. Princeps sit instar apis, quæ ubiq; mella fundit, aculeum verò non, nisi necessitate coacta stringit. Qui minùs imperat, plùs imperabit; quiq; cogit, ille minùs populum movebit. Plectitur obsequiô curvatus ab arbore ramus; franges, si vires experiare tuas.* Singulare tamen lenitatis exhibuit specimen, dum impactâ sibi à collusore Equite, ad alearum ludum alapâ, percussori crimen læsæ Majestatis donavit: seq; ipsum, quôd ad æqualitatem subditi demiserit, tanti criminis reum prununciavit. Quanquam *non corrumpit lenitatis gloriam, debita in malos severitas. Crudelis lenitas est, quæ vitia palpat, non curat. Nimia clementia non Regis virtus, sed regni virus.*

Qui

Qui malos sustinet, non clemens dicitur, sed ignavus. Ingloria laus est, & probrũ clementiæ, iniqua patientia. Non irasci perversis, non est pij animi, sed perversi. Infelix illud regnum, in quo impunita feliciter regnat malitia. Pusilli animi est, inconsulta clementia. Aliena scelera facit sua, qui eis indulget. Ut multâ asperitate Principis exulcerantur subditorum animi; sic nimiâ lenitate solvuntur. Nihil boni sperandũ in regno, ubi vitia magna regnũ obtinent. Magnũ boni Principis arcanũ est; ut subditos ad bonũ flectat, rebelles plectat. Flagitia patrat, qui parcit flagitiosis. Nemo medicorũ tyrannus audit: cùm putido sangvine tumentes venas incidit. Ne renuas molli fomenta medentia tactu: sæva manus Medici, ni premat, ulcus erit. Docet scelera, qui parcit sceleratis. Corrũpit bonos, qui tolerat malos. Hinc effrenem Magistratuum licentiam, despoticum in subditos dominatum Procerum, & profligatissimos potentiorum mores legibus còercuit. Turbúlenta verô seditiosorum capita ferro abstulit. Non

ignarus, quod *nihil est perniciosiùs Reipublicæ, quàm civium seditio. Turbulenta capita Reipublicæ turbant corpus. Inter domesticos dissidium, exitiale est regnorum venenum. Civium sectæ, regna secant. Seditiosi homines viperæ sunt, quæ matris rodunt viscera; fulmina sunt, quibus concipiuntur, iisdem non parcunt nubibus, sed eas suo lacerant tumultu.* Jllud quoq; accedit in laudem Casimiri, quòd latas à Prædecessore fratre suo leges, liberæ genti graves, abrogavit: pares verò ferendo instituit, & observari curavit. Non ignarus, quòd *legibus Respublica ad diuturnitatem firmatur. Bonis legibus & Reges, & regna conservantur. Custodia legum, est custodia Regum. Tria conservant Rempublicam, bonus Rex, bonus grex, & bona lex. Non aliâ re magis labefactantur regnorum status, quàm violatione legum. Præsentis duntaxat sæculi, communis est lex, nullam servare legem. Nihil faciunt leges, nunc sola pecunia regnat. Pereunt discrimine nullo amissæ leges. Nulla est reve-*

reverentia legum, nec metus, aut pudor est. Multi sunt, qui attendunt legibus ut alios convincant, ipsi verò vivant exleges, quibus quidquid libet, licet. Et quamvis *Regem lex regit atq; gregem; & leges hominum Dominas, non homines legum Dominos esse oportet; sunt* tamen, *qui invertunt ordinem: non legibus subditi, sed leges sibi subditas esse volunt.* Quia verò *parùm est Principem in homines esse bonum; nisi sit etiam in Cœlites pius.* Ideo religiosissimus hic Princeps, plurimas Deo, Divisq; extruxit Basilicas; Sacrum Divi Floriani Martyris corpus, ad tuenda regni confinia, à Romana Sede impetravit. Et certè *frustrâ Poloni cingimus oppida muris, & arces arcibus addimus; delubra si squallent, & altis Cœlitum viret herba tectis. Frustrà caduci fulminis artifex moles ab alta turri remugiit; si mœsta respondere cantu templa negant, superûmq; pridem sacrô stupescant æra silentiô. Dei cultus & Divorum, tutissimum est præsidium Regum, & regnorum.* Et illud non præte-

reundum, quód Mieciſlao Haliciæ Duci ereptum Ducalem titulum, vi & armis vindicavit. Nec in solos cives, regniq; sui amicos, etiam inhoſtes benevolus extitit. Depreſſo namq; fœdifrago Pruſſiæ, Ruſſiæ, & Pomeraniæ faſtu, veniam illis donavit. Tot itaq; immortalibus factis plenus, in feſtivo convivio de immortalitate animæ diſcurſu facto, ſubitâ morte è vivis eſt ſublatus: immortalia ſuorum facinorum præmia ab ipſo cœlo recepturus. *Bono enim Principi præmiando, ſola par eſſe poteſt immortalitas.* Juſta juſto Principi perſoluta Cracoviæ. A. D. 1194. regni 12.

IMAGO LESCONIS ALBI.

LEſco Caſimiri Juſti filius, ab albo capillitio, albi agnomen ſortitus, *ante annos curamq; gerens, animumq; virilem*, in puerili ætate ad ſolium eſt aſſumptus. *Cui mens ardua ſemper à puero, teneriſq; etiam fulge-*

fulgebat in annis. Hic ore puer, puerique habitu, sed corde sagaci æquabat senium, atque astu superaverat annos. De illo dici potuit: *Cæpisti, quà finis erat; primordia tanta, vix pauci meruêre senes.* Et quia *teneris est lubrica moribus ætas;* cum Helena matre sceptra tenuit, sed haud feliciter. Nec mirum: *Rectus pervertitur ordo, si fœmineis manibus sceptrum comittitur: quas ipsa natura ad colum destinavit. Majus miraculo est, si mulier benè regat: quæ regi, non regere nata, parere, non imperare. Verba & componere fraudes, hoc unicum didicit fœmina semper opus. Est crudele genus, nec fidum fœmina nomen. Nulla ferè causa est, in qua non fœmina litem moverit.* Experta id Polonia muliebri sceptro subjecta, expertus ipse Lesco à matris genio pendens, & arbitrio. Ter sceptris privatus erat: semel à Miecislao Sene armis è solio deturbatus, deinde ejusdem fraude captus, ex Imperio pulsus; tandem â Polonis regno fuit exclusus. Sublato tamen è vivis Mie

eiſlao, rediit ad regimen non abiturus. Quod ita obivit; ut omnes Imperium ſibi ſerò datum dolerent. Princeps tot malis eruditus; nulli niſi peſſimo erat malus; Legum Patriarum & cuſtos, & aſſertor fuit; rigorem juſtitiæ clementiâ temperavit; & ſontes punire, & inſontes tueri novit; ad honorum inſignia dignos, & benè meritos promovebat. Et certè *felicior ſtatus eſt, in quo ſub malo Principe ad dignitates adhibentur probi; quàm ubi ab optimo Principe elevantur improbi. Periculoſus ille honoris eſt aſcenſus; cui nullum virtus extruxit gradum. Præcedat virtus eſt neceſſe, ſi comes è veſtigio inſiſtat honor. Magnus honor, magnorum ſcelerum non paucos fecit captivos; qui virtutem in ſuppetiis non habuerunt. Nemo dignior honoribus, quâm cui virtus ſuffragatur. Nec ſolem latere, nec virtutem deliteſcere convenit. Optimatum nomen & gloria, non niſi optimis debetur. Par eſt ſummis, qui non impar optimis. Nullus eſt eminentior è Proceribus, quàm quem procera virtus, & meritorum*

magni-

magnitudo ad ſublimes honorū evexit apices. Reddit honoribus vices, qui eos emerita capeſſit manu. Virtutis præmium, rectè factorum merces, meritorum corona, debet eſſe honor. Et ſicut bonis erat gratus, ita iniquis erat formidabilis. Romanum Haliciensium Ducem olim à ſe creatum, beneficii immemorem, provincias ſuas invadentem, felici Marte profligavit. Tantis tamen virtutibus non favit fortuna: namq; à Sventopelco Pomeraniæ Gubernatore callidè in balneo circumventus, inde ſeminudus profugus, poſt feralium undarum uſum, proprio ſangvini immerſus occubuit. Ita certè *à nulla majeſtate procul eſt caſus. Fortunæ volucri ludimur impetu. Statur caſibus: occidit quod ſurgit. Supremas quas dedit, auferet fortuna mitras. Nihil ſolidum diu ſtetit: invicta fatorum ſeries; ſummiſq; negatum ſtare diu. Excelſis prærupta adiacent. Quod eſt ſummum, proximum caſui. Cœlum piſum, quo nihil altiùs occurit aſpectui, fatum expectat.*

IMAGO BOLESLAI PUDICI.

BOleſlaus Krywouſti nepos, Pudici nomen ſortitus eò quòd cum Cunegunde Regis Hungariæ filia, thori & throni ſui conſorte, in perpetuâ vixerit caſtitate. *Rara eſt virtus pudor in purpuris, verecundiâ in curiis: Rarum pratum ſinè flore, rarior juvenis ſinè amore, rariſſima Principum aula cum pudore. Pudet plerumq; in aulis non eſſe impudentem.* De virtutibus huius Principis non quære, ex Polonorum parœmia coniice: *ubi pudor eſt, virtutem ne quæſieris.* Scilicet, *verecundia virtutis index eſt. Ubi pudor regnat, cæteræ virtutes famulantur.* Sanctus tamen hic Princeps, parem magnis ſuis virtutibus fortunam non habuit: Sæpè enim *optimis peſſima, peſſimis, optima eveniunt. Iniqua raro maximis virtutibus fortuna parcit.* Conjurâſſe in eum viſa ſunt infortunia, ac imprimis Tartarorum armis, & Conradi Patrui ſui bellô preſſus,

pressus, ad Belam Hungariæ Regem è Patria fugere debuit. Subsecuta diram armorum messem ingens fames, pestifer àér, civium seditio, provinciarum à vicinis gentibus vastatio, innumeraq; regni mala sunt comitata. Nempè *raro solitaria incedunt magna infortunia. Fatale malorum semen est, casus prior parit sequentem. Sæpè præsens malum gradus est futuri. Miseriarum non finis quæritur, sed materia mutatur. Vocant se in subsidium calamitates: nec sinè earum mutua societate stare potest fatorum malignitas.* Tantô tamen illustrior erat Boleslai virtus; quantô fortior in adversis. Nempè *apparet virtus arguiturq; malis. Magis spectatur, qui læsus ex prælio, quàm qui integer domū rediit.* Tantô erat dignior & laudabilior Princeps; quantò patientior. Scilicet, *adversis probitas exercita rebus, tristi materiam tempore laudis habet. Quisquis duros casus virtutis amore vicerit, ille sibi laudemq; decusq; paravit.* Nec caruit solatiô longa Principis patientia, eluctatus enim

enim ex malorum congerie, & Conradũ Poloniæ Regnum ambientem, Belæ Regis Hungarorum ſuppetiis fultus, armis côërcuit; & Tartaros prædam in regno agentes, ferrô expulit. Henricum quoq; Vratiſlavienſem Ducem, cum numeroſo exercitu graſſantem profligavit; Jazwingas unô præliô ad internecionem delevit: Ruſſiam demûm, Sileſiam, & Moraviam vindice gladio ſubjugavit. Sicq; *flebile principium, melior fortuna ſecuta eſt.* Et certè *creſcunt difficili gaudia jurgio. Gaudia præmiſſi cumulant inopina dolores. Vera proles lacrymarum eſt voluptas. Ceu rore ſeges viret, ſic creſcunt riguis gaudia fletibus. Multa dies, variuſq; labor mutabilis ævi retulit in melius. Sæpè tulit laſſis ſuccus amarus opem. Sæpè Iovis telô quercus adusta viret. Gaudet emi ſummis venalis fama periclis. Mœſtum ſol hodie, cras lætum roſeo promet ab æquore caput. Alterno redeunt choro, riſus & gemitus, & madidis prope ſicci cum lacrimis joci. Naſcuntur mediis gaudia luctibus. Cùm leves viſent*

visent tua tecta casus, lætus occurres. Pereunte luctu, faustitas & pax subeunt eosdem sæpè Penates. Imò *dulciùs est post adversa solatium, gratior post decumanos fluctus malacia. Dulce loqui miseris, veteresq; reducere questus.* Porrò rebelles seditiosorum civium animos, quos aurò non flexit, plexit ferrò. *Turbulenta namq; civilium seditionum capita, ferrô quandoq; faciliùs domantur, quàm aurô.* Cæterùm inconditos discordantium Polonorum mores, salisfodinis ad vota Cunegundis suæ cœlitùs apertis temperavit. Tandem post tot thori throniq; miracula, exactis in solio annis 52. ad cœlum pro pudicitiæ præmio evocatus. Nullam reliquit posteritatem, præter Regiæ innocentiæ famam immortalem.

IMAGO LESCONIS NIGRI.

LEsco hic Dux Siradiensium, ab atro vultûs coloreNiger appellatus, post Pudicum

dicum Regem Patruum suum, in fortunæ & gloriæ hæreditatem successit. In ipso regiminis exordio bellum cùm multiplici hoste nactus, pro Ducali tiara militarem galeam assumere debuit. Verùm tutelaribus Divi Michaëlis suffultus suppetiis, feliciter illud superavit. Ingentes Russorum, Tartarorum, Lithvanorum, Jaźwingarumq; in Palatinatu Lublinensi grassantium copias fudit, fugavitq;. Scilicet, *feliciter in prælio vincit, cui Cælitum adsunt suppetiæ.* Sed atrocius hostili domesticum in Patria discordantes cives movêrunt bellum. *Meliùs enim est ab externo hoste premi, quàm à domestico opprimi. Pejor est bellô pax, quæ arcano ubere bella lactat. Honestiùs est cum hoste bellum, quàm pax civibus turbulenta.* Nihilominûs ut felix in hostico victor, ita gloriosus in Patria extitit triumphator: ubi civibus supplicium ob seditionem promeritis, veniam & vitam supplicibus donavit. Et certê *tot civicas meretur coronas Princeps; quot perire volentes servat cives. Fœdantur*

tur triumphales victorum lauri; si civili sangvine polluuntur. Meliùs est unum servare civem, quàm mille hostes occidere. Illa maximè corona victorem Regem decet; quæ à servatis civibus, civica appellatur. In bello civili, & qui cadit, & qui cædit, æquè est inglorius. Pulcherrima est virtus, civilis sangvinis parsimonia. Turpissimū vitium, civium laniena. Nulla in bello civili victoria, citrà vitium. Nullus de civibus triumphus, citrà crimen. Tantæ verò moderationis animi, & lenitatis erat Lesco; ut ne in hoste quidem captivos sævire voluerit. *Vincere enim hostes, heròum est, sævire verò in eos, tyrannorum. Est vinci miserum, non semper vicisse, decorum.* Tantis tamen armorum animorumq; victor fuisset gloriosior; si illatas sibi leves à Conrado Mazoviæ Duce injurias; ferro & igni non vindicasset; cognatoq; sangvini funestum bellum non intulisset. *Magnus enim est Princeps, qui magnitudinem suam non tam imperiô, quàm imperii moderatione, non tam hostium, quàm hosti-*

hostilium suorum affectuum victoriis metitur. Ultionem hanc divina Nemesis castigavit. Mox enim aggressi Lesconem Tartari, potiori ex parte prædatorem ejus exercitum, ad tartara transmiserunt. Lesco verò turpiter è prælio profugus, multos suorum alienis prædis onustos, trajciendo flumen ad stygem misit. Tandem redux in Patriam amisso exercitu, & ipse in spolium cessit morti, Anno Domini 1289. Ex hac catastrophe istud erue documentum: *Semper cognati sangvinis ultor DEUS; triumphales laureas, in ferales transplantat táxos. Sæpè nimiam ultionis sitim, ultrix Nemesis proprio ultoris restingvit sangvine. Vindictæ lucrum est, in ipsa interdum vinci victoria.* Quanquàm & Conradus vel ideo vindex ferrum & ignem meruit, quòd Joannem Czaplam Canonicum Plocensem, Scholasticum Vratislaviensem, pietate & Doctrinà insignem, innocenter impio mulctavit suspendio. Hic excommunicationis pœnâ in Synodo Łęczycensi latâ castigatus, sacri-

legum

legum luit crimen. A Gregorio IX. summo Pontifice absolutus, Lovicium pro Episcopatu Gnesnensi, cum adjacentibus bonis donavit.

DECAS IV.

Imaginum.

IMAGO PREMISLAI II.

PRemislaus Majoris Poloniæ, & Pomeraniæ Princeps, ablatam ob sacrilegum in Divo Stanslao, per Boleslaum Audacem, perpetratum crimen, tandem aliquando, post ducentos & quindecim annos Coronam recepit, inauguratus anno Regis Regum 1295. vigesimâ sexta Junii Gnesnæ, à Jacobo Swińka Gnesnensi Archi-Episcopo. Princeps hic cum imposito capiti suo diademate, regni curas suscepit, seq; totum commodis Patriæ & civium devovit. Et certè: *Nihil est augustiùs, quàm ad universa boni publici commoda, non verò ad superbiæ fastum coronam gestare. Dedecus regnan-*

regnantis, est Reipublicæ calamitas. Non illustrat eum Principem fulgor auri; quem communis damnat inopia. Nihil magis intimum cordi esse debet Principis, quàm boni communis amor. Arma exui possunt à Principe, amor boni publici nunquam deponendus. Sinè trabea amoris, vividissima frigescunt Imperia. Sinê purpura Charitatis, frustrà regiū fulget paludamentū. Magneticum amoris est robur, rigentia ferro pectora mutuos trahit in amores. Amor amorem serit: amor amoris est planta, & fructus. Hinc effecit boni publici, & civium amantissimus Princeps, ut omnium corda in sui traxerit amorem. *Sed fatorum invidia, magna solatia non concedit esse diuturna. Sors nulli purior unquam alluxit, nituitq; diu; sed læta profanat luctus atrox, didicitq; diē spoliare serenô. Raròfelicitas pervenit ad senium. Regna ut mare momento vertuntur. Nunquam sincera bonorum sors ulli concessa diu. Res DEUS nostras celeri citatas turbine versat. Una dies quandoq; Parens, quandoq; noverca. Nihil nimi.*

ûm diu

ùm diu ſtetiſſe, nec perenniore ſpe ſolidum radiâſſe, magni ſanxêre Divi. Eſſet humanis aliquod levamen cladibus; ſi res caderent eâdem, quâ morâ ſurgunt: ſed humant repente alta ruinæ. Dum namq; ingestes Premiſlaus meditatur actus, octavo regni ſui menſe à Marchionibus Brandeburgicis per inſidias, vitâ ſimul & purpurâ eſt exutus, ipſis Bachi Hilariis ad parricidium abuſi hoſtes dicatâ piacularibus cineribus die, innocentiſſimam ſui victimam in favillam redegêre, & lætiſſimam gaudiorum ſcenam, triſti cataſtrophe funeſtârunt. Sic *nulli ſereno non inimicus fortunæ turbo. Alternat fortuna vices. Miſcentur triſtia lætis, nec populum toto pectore feſta juvant. Ordinarius rerum humanarum ſtylus eſt, epinicia cum epicædiis confundere. Triſtia lætiſonos funeſtant fata triumphos.* Scilicet *fors incerta vagatur: fertq; refertq; vices, & habent mortalia caſū. Torva ſecuribus fortuna, Reges deſtinat hoſtiam: Et quos coronavit, macello funereum parat in tributum. Sæpè magna ſerenitas*

nitas fulminavit. Sæpè feralis erupit tempestas, è felicitatis malacia. Hinc monet Pòëta: *Ne malè mobili permitte fortunam carinæ; ambguis vehit illa ventis.*

IMAGO VENCESLAI BOHEMI.

VEnceſlaus Rex Bohemorum, ſciſsâ in partes Reſpublicâ, ſimul cum Vladiſlao Łoctico Leſconis fratre in Regem eſt electus. Łocticus tamen poſt quadriennium uſurpati Imperii, propter impudentiæ licentiam à Polonis rejectus, Venceſlai laborioſo Marte armis preſſus, non tam libenter quàm reverenter ceſſit Imperiò. Ita profectò, *arduum eſt ad coronas iter. Non raro ad regnum ferreâ eundum eſt ſemitâ. Gloria difficili parta labore venit. Poſt devoratos bolos, fructus laboris honor, datur in obſonium. Succedit ſerenum gloriæ, poſtquam frons laborioſa depluit ſudoris imbres. Illi fronti pulchriùs incumbit diadema, quam laborioſa manus lavit ſudore. Optimus ho-*

norum

norum architectus labor, æternum perennaturæ gloriæ fabricat capitolium. Non attinget gloriæ bravium, qui deſide paſſu decurrit olympia. Ardua per præceps gloria vadit iter. Nec juvat ex facili lecta corona jugo. Imò ſæpiſſimè *ſangvine cum multo regalis gloria venit. Rarus in regalis auri poſſeſſionem, ſinè ferro venit. Sæpè regio diademati, præmittitur galea militaris. Sæpiſſimè gladius ſceptro locum parat. Raro purpuræ abſq; humano ſangvine rubuerunt. Rariſſimè pomum aureum cedit in honoris obſonium; niſi priùs mala ferrea deguſtentur.* Princeps hic belli finem facturus, connubiale fœdus cum Rixa Premiſlai Regis filia, inſociam throni & thori aſſumpta inivit. Sed hæc rixas inter Polonos & odia erga Principem generavit. Ex ejus enim conſilio Venceſlaus in Bohemiam digreſſus, dum ſe oculis Polonorum ſubtraxit, ab animis eſt excluſus. Non ſemper judicio Taciti *major eſt longinquæ majeſtati reverentia. Sæpe vapulat civium odiis abſens Majeſtas Princeps*

ceps non visus, plerumq; fit invisus. Quantùm oculis, animô tam procul ibit amor. Absenti nemo non nocuisse velit. Multa de absentibus mala creduntur, plura & pejora narrantur. Et illud non levis odiorum materia fuit; quòd svadente Rixa abiturus in Bohemiam, exteris Imperii commisit fasces. *Passim Paternis displicet incolis externa virtus. Frustrà muneribus publicis exotica præficiuntur subjecta; dum domestica sunt paria, vel certè aptiora. Cui melior domi, capaxq; pennæ copia suppetit; frustrâ peregrinos laborat ad cytharam revocare Manes.* Cæterùm exterus Princeps dum Polonos minus sibi fideles credidit, fecit: dumq; falli timuit, fallere docuit. Quanquam & *incredulum esse & non circumspectum in credendo. non caret vitio: & omnibus credere, & nulli, temeritas est. Fide parùm, multumq; vide, nam fidere multum, & fidisse parùm, maxima damna parit. Principem oportet esse ita sincerum & fidelem; ut decipere non velit; ita prudentem & circumspectum;*

ſpectum; ut decipi non poſſit: decipere malignitatis, decipi ſimplicitatis eſt. Credulitas error potiùs, quàm culpa videtur: eſt error, nimiùm credere, culpa parùm. Qui cuivis quodvis credit; malè creditur illi: quò credis mihi plùs, hoc tibi credo minùs. Fide, ſed abſq; vide nulli jam credere tutum: ante retroq; vide, ne capiare fide. Princeps hic Venceſlaus in ſuo regno peregrinus, mortuus eſt peregrè in Bohemia Pragæ Anno Domini 1305. ætatis 34. regiminis 5. tumulatus eſt Vratiſlaviæ. Didicit ſub hoc Prinbipe Polonia illud: *Qui duobus præeſt regnis, alterutri deeſt; nec unum caput bino corpori, nec unus Princeps duplici regno ſufficit. Sol unus, duo ſimul non illuſtrat hemiſphæria: quoties uni oritur, alteri occidit. Satiùs eſt unum agere benè, quàm multa malè. Pluribus intentus, minor eſt ad ſingula ſenſus.*

IMAGO VLADISLAI ŁOCTICI.

NOn ex puſilla corporis ſtatura, ſed ex animo viri metiendi. Latet quandoq;

in Pygmæis Giganteus animus. Non rarò in humili corpore, excelsæ virtutis eminet proceritas. Parvæ quoq; res, magnis motibus aguntur. Unde gloriatur non nemo: *Corpore sum parvus, sed mente cacumina scando.* Hinc monet Poëta: *Corporis exigui vires contemnere noli. Maxima in exiguo regnabat corpore virtus. Parva necat morsu, spatiosum vipera taurum. A cane non magno, sæpè tenetur aper.* Documentum hujus rei præbuit in se Vladislaus Łoctici agnomine à cubitali ferè corpore appellatus. Princeps hic ad summa natus, & virtutum magnitudine præditus, nihil habuit humile, præter staturam. Et quia ordinariè *mali amores, corrumpunt bonos mores;* omnes in eo excelsas animi dotes, parvus Cupido cum Venere minuit ac depressit: ideoq; olim cum Venceslao simul electus, regno thronoq; pulsus est à Polonia. Amans tum virtutis erat Polonia; quia vitia Principum oderat. *Aliàs purpurata scelera rarò displicent. Speciosa sunt crimina, quæ in pur-*

in purpuris nutriuntur. Peccanitum claritas nobilitat culpam. Plerisq; vitia Principum imitari, genus quoddam obsequij est. Plures sunt, qui possimos mores sectantur, quàm qui insectantur. Non paucis probro est, Magnatum vitia non sequi. Abomnibus pleno ore bibuntur, & aliis propinantur errores, si eos ipse Princeps prior hauserit. Sæpè Principes benè agunt soli: sed rarô malè agunt soli: quia subditos in bono exemplo rariùs habent sequaces. Invenit etiam æmulos infelixn equitia. Criminosissima sunt scelera paludata, si palàm data. Namq; *conspectiori lumine proditur affine, magnis crimen honoribus. Regium perenniori se scelus induit æternitate, & inter omnes à populo recitatur annos. Annales taciti Regum delicta loquuntur.* Nempè *vita Principum, censura est populorum, eaq; perpetua; nec potest dari regalibus unquam secretum vitiis.* Postquam tamen exutus purpurâ Vladislaus, melioris vitæ induit mores; defuncto Venceslao admissus est ad solium. Hic impetrato à Joanne

ne XXII. Pontifice Maximo, regio diademate [quod olim per totum quadriennium usurpare non audebat Venceslaus, cum quo divisis Reipublicæ suffragiis electus fuerat] Cracoviæ simul cum Hedvige Consorte sua est coronatus Ab hoc tempore Cracovia coronandis Regibus, per legem est destinata. Łocticus par maximis animo, bis coronatus, bis est unctus. In ipso regni aditu armis hostium est impetitus, non fractus: quos ferrô vincere par non erat, ingeniô superavit. Namq; *petendæ sunt ab ingenio suppetiæ, si alia desunt auxilia.* Imò *gloriosiùs est vincere ingenio, quàm ferro. Potentior est armis in bello industria & stratagema.* Ne itaq; Gediminus Dux Litvaniæ suos vastaret fines; eum sibi affinem fecit, filiâ Gedimini Casimiro filio suo elocatâ cum hac dote; ut bello capti Poloni, Poloniæ redderentur. Tanto affinitatis nexu auctus Vladislaus, multa Cruciferorum millia aliquoties vicit, fugavitq; & ad firmandas pacis inducias coëgit. Didicit tum Po-

lonia

lonia quòd *ingens potentiæ firmamentum est, vicinorum Principum amicitia.* Exāntlatis verò belli laboribus, dum tantisper respirare voluit; natus ad Martem Princeps exspiravit in Martio, Anno Domini 1333. Si tamen exspiràsse *eum* dixeris, cùm Heroés etiam post fata vivant. Quippe *hanc Heroum interitus habet felicitatem, ut etiam post mortem triumphent immortales. Vivit post funera virtus bellica. Mors ipsi vita perennis erit. Qui moriendo, famam pro vita substituit; esse desinit, vivit tamen. Vir bonus etiamsi moriatur, vivit. Non moritur, qui in suorum pectoribus æternùm vivit.*

IMAGO CASIMIRI MAGNI.

CAsimirus Vladislai Łoctici filius, cum Anna Consorte sua Gedimini filia, coronatus, à proceritate corporis Magnus vocatus, mensuram nominis non implevit: nihil enim in se habuit magnum, præter staturam. Sed *vana Nominum jactantia.* Ut *sub magnorum nominum titulis desides, ita*

ſub minutiorum nominibus, generoſos ſæpè videmus. Parvum, id eſt vilem, ſuum quemq; vitium facit. Nullus benè magnus creditur, qui cupidatibus eſt minor. Sola virtus eſt, quæ nos magnos facit, & maximis pares efficit. Sine virtute nulla eſt magnitudo, ſed tumor. Quem propiùs polo procera virtutis ſtatura magnanimis ſociavit auſis, hic magnus eſto. Princeps hic à Crucigeris paterno olim ferro ſubjugatis, laceſſitus ad bellum, Veneri non Bellonæ deditus, bellandi neceſſitatem neglexit: imò iniquis conditionibus ingloriam cum illis pacem ſtabilivit. Ita ſanè *ſæpè bellicoſis parentibus, ignava naſcitur ſoboles.* Et quamvis *paterna prolèm fortiùs allicit, urgetq; virtus;* ille tamen rigatas hoſtili ſangvine à Patre laureas, marceſcere permiſit. Ruſſiam nihilominus ter in eam ducto exercitu ſubjugavit, & Reipublicæ corpori adjunxit: interim hanc de Ruſſis victoriam redux è bello, victus à Venere funeſtavit. *O quàm turpe eſt, ſi victoris armatas ferrô manus,*

exar-

exarmat Venus! Si victrix dextera pro triumphali lauro, meretricium præfert myrtum! Infelix ille victor, qui regnis provinciisq; subactis, seipsum subdere nesciat, aut negligat. Ita sanè. *Rara est felicitas, pax absq; vitiorum confinio. Sub auro ambitio, & insolens rerum usus crescit. Sub pacifica oleæ umbra, torpor, & animi lethargus, plurimaq; vitia stabulantur. Arma bello, pace franguntur bellatores. Fortes Capua effæminat Annibales.* Verùm hanc Regis libidinem, ultrix divina Nemesis, immissa toti Regno fame, & pestilentiâ vindicavit. Ita prfectò. *Quidquid delirant Reges, plectuntur Achivi. Supplicium meruère potentes, turba subit pœnā. Crimen erat Domini, castigat pœna colonū. Exiles animæ subeunt sinè crimine pœnas. Quas meruit pœnas solus, digessit in omnes. Sæpè delicta Principum, luit innocentia populorum.* Nihilominûs Princeps hic Vaticano tactus fulmine resipuit, & quidquid in suis pravo exemplo destruxerat; postea sacrarum Ædium constructione,

 comi-

comitate & humanitate in omnes, demisſione ad ſingulos, pauperum ab injuriis tuitione, legum ſancitis, libertati minimè præjudicioſis, cœteriſq; innumeris virtutibus reparavit. Et quod maximum eſt, rem nomine ſuo, & magnis miraculis majorem præſtitit, dum libidonoſos correxit, & abolevit mores. *Facilius enim eſt mortuum ad vitam ſuſcitare, quàm admiſſam libidinem animo excludere. Maius eſt depravatos cupiditatibus mores corrigere; quàm cupidinem nunquam nôſſe.* Inſuper dicatam nominis ſui recordationi urbem extra Cracovienſia pomæria excitavit. His itaq; ingentibus in Superos & Patriam meritis, impletâ magni menſurâ nominis, in venatione delapſus equô, ad Optimum Ter Maximum pro præmio rectè factorum eſt evocatus, Anno Domini 1370. Princeps hic coronatam per tot annorum ſeriem, Piaſti poſteritatem, exitu ſuo, veluti ultima clauſit coronide.

IMA-

IMAGO LUDOVICI HUNGARI.

Mirum eſt [inquiebat Sigiſuundus Imperator] *quòd cum omnes recuſent exercere artem, quam non didicerunt; nemo tamen recuſat imperare, tametſi artem imperandi, quæ eſt omnium defficillima, nunquam didicerit.* Ludovicus tamen Rex Hungariæ ad ſceptra Poloniæ invitatus, oblatos ſibi à Polonis faſces recuſavit: nec admiſiſſet, licèt peritus regiminis, niſi importunis precibus vinceretur. Et certe *meliùs eſt ad honores ferri, quàm ire. Feliciſſima* [vox eſt Auguſti Cæſaris] *Reſpublica foret; ſi à nolentibus gubernaretur:* quippe *turpe eſt* [iniquit Plato] *ultrò, non verò coactum ad Imperium accedere. Nemo Imperio magis eſt dignus; quàm qui noluit imperare.* Nihilominùs verius eſt illud: *Rarò beatâ floret adoreâ coacta virtus. Non benè reſpondent coacta ingenia & Imperia.* Documento eſt Ludovicus Rex Hungariæ: qui precibus Polonorum

regnare coactus, non ad vota populorum Rempublicam gubernabat. Ad primum solii limen in odia civium impegit: eò quòd sæpiùs ex Polonia in Pannoniam excurrens, Rex potiùs Pannonicus, quàm Polonicus dici & esse maluerat. Auxit odiorum materiam, quòd se absente matri suæ Poloniam reliquerat gubernandam. Non benè gnarus, quôd *partô heroûm manibus sceptrò, nata ad fusum manus, benè uti nesciat. Virilis Polonorum thronus, muliebre odit Imperium. Unam duntaxat Poloni habuêre Vendam, quæ ut se virum probaret, nubere noluit.* Absente à Polonia diu Principe, longum succeſſit legum silentium, & nullis non aperta via scelelibus. *Magnum nempè regnis adfert momentum, Regum præsentia. Ut solis, ita Regum absentia favet sceleribus. Urget præsentia Turni. Præsente quivis Rege modestior, se parciori diſſipat agmine furor, videntiumq; quodvis non patitur scelus ora Regum; at mox remoto Rege, licentia invadit amplis regna tumultibus, imisq;*
permi-

permiſcendo ſumma, indomiti quatit æra vulgi. Cœterùm Princeps hic, dum Ruſſiam Polonorum armis vindicatam, Hungariæ Regno adiugere cogitat, Poloniæq; amplitudinem minuere meditatur, ipſe vitâ & vitâ eſt privatus, Anno Domini 1382. Ità ſa nè *patranda nemo non ſibi deſtinat: at fœta vanis pollicitis dies, vaneſcit in noctem, & per omnes ſæcula præcipitantur horas. Humana omnia nihil ſunt, niſi conceptus inchoati. Multa promitti ſpecioſiùs poſſunt, quàm fieri. Multa facilius dicuntur, quàm fiunt. Sunt nulla in limite vota.*

IMAGO VLADISLAI JAGIELLONIS.

VLadiſlaus Jagiello, Magni ducatûs Litvaniæ Princeps, Olgerdi filius, nepos Gedimini; regiis & egregiis dotibus ac famâ Hedvigis Ludovici filiæ ductus, in Sociam vitæ illam expetijt. Principis huius voto annuerunt Poloni, cum his conditionibus; Ut imprimis relicta errorum

caligine, Chriſtianæ fidei face Hymænei tœdis præluceret, item, ut arces& provincias, Litvanorum armis ſubactas, Poloniæ reſtitueret: inſuper, ut Ducatum Litvaniæ, Reipublicæ adunaret: non ignari, unitam virtutem eſſe fortiorem. Hinc Sarmaticus ſvadet Apollo: *Sivè res bellis agitanda ſive pace; collatas ſociate vires. Alta centenis meliùs, recumbunt templa columnis. Fortius emicat unita virtus; ãpliores juncta Thetys, decumat procellas. Magnum eſt conjunctio robur. Dum ſinguli pugnant, vincuntur univerſi. Unitas civium, Regum eſt unio & oramentum, regnorum robur & firmamentum.* Hæc omnia Vladiſlaus implere appromiſit: & fecit. Cracoviæ itq; ſacro fonte ablutus, ſuorum votorum compos, connubiali nexu Hedvigi eſt ſociatus, & coronatus. Tanti Principis exemplum ſecuti plurimi Litvanorum, una cum Vitoldo Chiſtinam fidem ultrò ſuſcepêre. Scilicet, *Regis ad exemplum, totus componitur orbis. Non opus eſt imperiò, ubi jubetur exemplò. Quidquid faciunt Princepes, ver-*

bis

bis quamvis ſileant, exemplo imperant. Morum, quos fecit, præmia Doctor habet. Nobiliora tenent animo, exempla pudicos. Dant exempla fidem, qui facit, ille jubet. Ex unius pictura, plurimorum imagines poſſunt effingi. Mobile mutatur ſemper cum Principe vulgus. Rex velit honeſta, nemo non eadem volet. Facta Principum non invitant, ſed cogunt ſubditos ad imitationem. Nihil proſunt verba ſi abſint exempla. Mutus Orator meliora ſvadet. Cultiores ſepè evadunt auditores, ſi non lingva tantùm, ſed etiam virtutis morumq; limà petrahantur. Hæc eſt Principum felicitas, ut quidquid faciunt, ſit pro imperio. Exempla Principum, ſunt mores populorum. Et quia è ſenſu politicorum: *In omnì Republica, inter omnes regni curas, debet eſſe religionis, & rerum divinarum ſolicitudo:* Vladiſlaus Apoſtoli functus officio, totum ſeſe propagandæ fidei ſtudio devovit. Non ignarus, quod *Religione ſtante ſumma perſtant Imperia, hac ruente, corruunt.* Eidem pio operi promovendo, Cracoviæ Acade-

miam

miam erexit, accitis ex Pragensi Universitate Magistris. Auctus viris & viribus Vladislaus, nec non compositis inter cives & cognatos internis diffidiis, arma vertit in Crucigeros. Horum tumidus Ordinis Magister Ulricus, spe victoriam devorans, intento ad aras rei sacræ, Principi cùm Vitoldo, binos misit gladios; cunctationem exprobrando. Verùm *Spes tumidæ crepuère ventò*, post peracta namq; divina Mysteria, Vladislaus aggressus armis Crucigeros, quinquaginta illorum millia ferrò delevit, insuper capto Ordinis Magistrô, quadraginta quatuor millia duxit in Poloniam. Ita certè *Qui in spem nimiùm ambitiosus peccat, à vindice Nemesi plèctitur. Non est nimiùm de fortuna præsumendum. Meretur vinci, qui se vinci non posse putat. Persæpé in portu fracta carina natat. Sæpé immatura gaudia, aditum hostibus præbuère ad vincendum. Non exspectato, vulnus ab hoste venit. Satiùs est nimium cavere, quàm nimium audere.* Ut verô totam victoriam Domino Exercituum;

cituum, cujus auspiciò triumphavit, referret; quinquaginta duo hostilia signa, in Basilica Cracoviensi, in trophæum appendit. Exactis tandem 52. annis in Imperio, Victor hostium, & zelosissimus Orthodoxæ Fidei propagator atq; propugnator, ad cœlestem lauream est evocatus, Grodeci Anno Domini 1434. Sub hoc Principe Anno 1414 Constantiensis Synodus, Archi-Episcopo Gnesnensi, Primatis titulum declaravit.

IMAGO VLADISLAI III.

VLadislaus hic ingentem Jagiellonis Magni Patris nactus animum, in ipsa ætatis prætexta ad purpuram assumi meruit. *Principum nempe indoles, popularem excedunt mensuram. Præcoces sunt sublimes Heroum animæ, in ipso ætatis flore maturescunt. Excelsus, & ad magna natus animus, annorū superat numerū. Generosa indoles supra ætatem sapit. Lentæ virtutis est, diuturnam sui expectationem facere. Incitatæ*

tatæ indoles ab ortu currunt: quæ diu dubitat virtus, raró micat. Quæ annos expectat, in herba emarcescit. Properat vivere, qui meritis distinguit ætatem, non annis. Et quia *augustas Regum mentes, regni unius non capiunt angustiæ;* ad Hungariæ regnum est invitatus. Ubi Albæ Regiæ mutuato è Divi Stephani capite, diademate in Basilica ejusdem â Strigoniensi Episcopo est coronatus, & inauguratus. Bulgariam, Rasciàm, Romaniam victoriis emensus Vladislaus Amuratem Turcarum Imperatorem ab Hungaria ferrò repressit, deletis in acie triginta Turcarum millibus. Sed *nullibi planê magna fortuna diu favet. Raró, & magna, & diuturna bona contingunt. Breves habent inducias, magnæ felicitatis deliciæ. Tragica est semper omnis magna felicitas. Rara est fortuna, sinè infortunii appendice: longa præmia, magnæ fortunæ, habent breves periodos. Nihil felicius æquè cogitandum, quám quòd possint esse infelices.* Non semper *continuant Superi pleno con-*

con-

cessa favore gaudia, succesusq; novos successibus addunt. Sæpè lassata triumphis, desciscit fortuna datis. Iterato namq; victor hic cõtra Amurathem prælio ad Varnam, acrius cum paucis suorum copiis in ingentes hostium turmas invectus, fallente cursum equô, cecidit victima Christianitatis: finitoq; vitæ curriculò vincere & vivere desiit. Ita certè, *inter cruenta Martis certamina, vitæ rumpuntur stamina. Sæpè Martis inter tumultus, & ferocientis Bellonæ tonitrua, fortunati vitæ obnubilantur soles. Mors cum Marte vices, alternaq; jura capessit. In eodem Martis campo, & triumphales lauri, & fatales crescunt cupressi. Esse solent possim solidis inimica triumphis fata: & funereos palmis innectere taxos. Quâ favet, hac ferit Bellona dextrâ: & inter ipsas lauros, amat periisse plausus.* Clades hæc rupto cum Terca fœdere, olim ad decem annorum spatium inito, imputatur. Si ita est, *etiam hosti data servanda fides. Stamina rumpit Tei Lachesis, qui fœder*

rum-

rumpit. Enim verò *nihil est turpiùs*[inquit Attilius Regulus] *quàm fidem fallere, promissa non præstare, & dictis conventisq; non respondere. Potius non promittenda fides quàm non præstanda. Nihil benè bonis Principibus cedit, si non sit integra, & incorrupta fides. Gloria quanta fidem præstare, at frangere pacta Principibus, magnum dedecus atq; nefas*. Hinc monet Silius *Non rumpite fœdera pacis, nec regnis postferte fidem Aget ægrū nocte dieq; despecta ec violata fides. Sanctam servate fidem; fulgentibus stro, hæc potior regnis. Ignobilis enim oanimi-est, tam facilè fidem frangere, quàm da re* Quanquam *nulli fidem suam magis obligant, quàm qui eam maximè violant*. Regnavit Vladislaus in Polonia annis 10. in Hungaria 4. adolescens propè vigesimum primum ætatis emensus annum. Princeps hic ad belli opera, à teneris umbratili armorum exercitio sese habilitavit. Equidem *hæc est digna omni nobili juventute occupatio, caput sapientia excolere, ut qui vel provincias gubernaturi sunt*

pote-

potestate, vel Principum soliis allaturi consilia, non adferant in curias inane caput: cui emergens crista sit tumulus emortuæ sapientiæ. Nihilominus *privatus adolescens solas duntaxat artes tractet; Princeps verò etiam arma. Bellum, cui non præluditur umbratili armorum exercitio, occupat inexpertum. Discendum est in otio, quod agendum in bello; aliàs armis inexercitatus Princeps, parum fida Reipublicæ est salus. Rarus Princeps hostem non habet, ut armis non egeat: sed si ipse arma non noverit; alienis Rempublicam vix defendet.* Sub hoc Principe Zbigniew Cracovienfis Epifcopus, Ducatum Severiæ pro Epifcopatu Cracovienfi emit á Venceflao Cieśińfki Duce Severiæ.

IMAGO CASIMIRI II.

CAfimirus Vladiflai frater Magni Ducatus Litvaniæ Princeps, folo nomine fecundus, Patris duntaxat & fratris aufpiciis felix, renuens ad coronam affumptus,

ptus, nihil prosperi & gloriosi in suo gessit regimine. Litvanis suis utpotè Patriotis plùs nimiò favens, in odia Polonorum incurrit. *Singularis enim Principum favor uni impensus, omnes reddit offensos: qui uni parti sese impendit; utriusq; facit dispendium. Reges Regnorum soles sunt, omnibus debent esse communes. Sol omnibus astris sese communicat, omnes stellas aquè lustrat ac illustrat.* Diuturnum cum Crucigeris bellum infortunato Marte traxit potiùs, quàm gessit: nisi ex hoc fortuito eventu prosperum Martem dixeris, quod Crucigerorum turba lenitati Principis, non armorũ felicitati succubens, æternum fœdus cum polonis inierit. Ab eo tempore Pomeraniæ & Chełmense territorium, de quo annis 180. ferrò certabatur, Poloniæ regno est adjunctum. Crebris ad bella cum Crucigeris gerenda exactionibus, nimium fuit onerosus. Equidem *pecunia belli est nervus, sed enervantur cives, si hæc sæpiùs emungitur. Nec quies sinè armis, nec arma sinê stipendis, nec stipendia*

dia sinè tributis haberi queunt; videndum tamen *ne quid nimis. Extrema sunt vitanda & vetanda. Quod extra medium existit; turpe est & nocens. Non nimis emungas populum, sed viribus æqua exige. Quod est nimium, non est eximium. Sub nimio tributorum pondere fatiscunt cives, labuntur regna. Grande ipsi telluri pondus est, gravis exactionibus Princeps. Sicut ab apibus, ita à civibus; nec omnia accipenda; nec nihil. Primum est, tyranni, alterum boni Regis.* Margæburgum & alia propugnacula à Crucigeris occupata redemit aurô: ut patet; Et, *Nullum ita tutum esse propugnaculum; ad quod gravis aurô asellus nequeat penetrare, Nullus expugnandis arcibus aries potentior aurò. Nulla validior machina, quàm pecunia. Aurum per medios ire satellites, & perrumpere amat costra potentiùs ictu fulmineo. Aurea clavi facile hostium propugnacula reserantur. Diffidit urbium portas vir Macedo, & subruit æmulos Reges muneribus. Inclusam Danaen turris ahenea, &*

per-

pervigil malè observat Molossus, dum Jupiter aureus influit. Princeps hic aliàs minùs felix fortunata & numerosa prole fuerat beatus. Nam ex Elisabetha Alberti Imperatoris filia, regni & thori sui consorte, septem filais , & sex filios suscepit. Ex quibus rarâ felicitate 4. Reges erant: Vladislaus Bohemiæ & Hungariæ fasces rexit: Joannes Albertus, Alexander, & Sigismundus Poloniæ sceptruem tenuêre. Divus Casimirus inter Cœlites relatus, ad Hungaris ad solium expetitus, mutatis eorum animis, Vilnæ 24. ætatis anno ad fasces æternitatis est assumptus Fridericus Episcopalibus Infulis, & Cardinalitiô biretô fuit insignitus. Decessit è vivorum numero Casimirus. Anno Domini 1492.

IMAGO JOANNIS ALBERTI.

JOannes Albertus, Casimiri II. digna propago, Princeps literis excultus, in pater-

Paternum assumptus solium, nulli Regum secundus, si par foruna ingenio respondisset. Librorum lectione præsertim historicorum & astronomicorum impensè delectabatur. Asserens, *nullum dignius Principe otium illo, quod literarium appellatur.* Et certè Alphonsi Arragonum Regis judiciô: *Princeps indoctus, est asinus coronatus. Melius illi capiti aureum incumbit diadema; quod antea sapientiæ laurea inumbravit. Feliciùs illa manu imperiorum rotantur sceptra; quæ priùs tractavit pennam: tutiùs ab Academi umbris in apricum regalis throni evolatur. Præstantius est regio capiti ornamentum à sapientia, quâm à tiara. Illæ coronæ sunt pretiosissimæ, & fortunatissimæ; quarum frontem occupat pretiosius unio Achates, Musis & Apolline signatus. Illiteratus Princeps, idolum est in solio, & sub aureo vellere, stultam gerit oviculam. Rudes sub purpura animi, ementitum sunt pecus. Majus africano est monstrum, Princeps ignorans: qui caput est multo-*

rum, hac stringitur obligatione; ut multa sciat. Neq; tamen literarum ardor, bellicum in hoc Principe imminuit fervorem. *Mars enim artem non excludit. Bellis & libellis, feliciores parantur victoriæ. Optimè arma togæ, laurea linguæ sociatur. Nec Apollo Marti, nec Pallas Bellonæ obstaculo est, quominùs vincant, & triumphent.* Imò *fortiùs quandoq; pennæ, quàm sagittarum pinnæ in hostes agunt. Etiam sedendo subinde vincitur. Non semel incruenta manus triumphavit. Fortiùs in militari arena dimicat Athleta, literario inspersus pulvere.* Luculento id probavit documento, doctissimus æquè ac fortissimus Princeps Joannes, fuso fugatoq; ingenti Tartarorum exercitu. Poterat illud de eo dici: *Tibi nec docti desunt, nec Principis artus, mista sed est aimo cum Jove Musa tuo. Tu modò bella geris, numeris modô bella coërces. Par nigenium castrisq; togæq;. O felicem Rempublicam! cujus Principi nec robur Achillis, nec consilium &*

pru-

prudentia deest Nestoris. Et quia *sæpè militari gloriæ, inimica est fortuna*; in bello Moldavico circumventus, & isto fœdere, fœdè est profligatus. Didicit hic Princeps, *non esse nimium de victoria præsumendum. Fallax est belli fortuna; quæ vincere juvat, sæpè vinci permittit; quæ bellatorum dexteræ triumphales offert lauros, hæc eidem fatales ingerit cupressos. Incerti fallax fiducia Martis, mille mali species, mille salutis habet.* Redux è bello minùs prospero Princeps, dum tristem de suorum clade mentem, Hilariorum tempore, inter nocturnum larvatorum gregem relaxare voluit; fæda in vultu notatus est cicatrice. Docuit tum suo malo Joannès, *majestatem lenitati quidem, sed non levitati esse conjungendam. Quod sol in cælis, hoc Rex in terris, utrumq; tenebræ dedecēt. Nulla larva totum Principem tegit. Principes publici regnorum soles, cùm deficiunt, tunc maximè spectatores habent. Eminet indicio, prodita flamma suo; quòq; magis*

tegitur, tectus magis æstuat ignis. Quis enim celaverit ignem? lumine qui semper, proditur ipse suo. Cæterùm dignus amore Princeps, in odia civium incurrit eò, quòd Callimachi ex Italia profugi, libertatis Polonæ hostis, consiliò utebatur. Et certè *Peregrina consilia nunquam, aut raró vernacula odia non merentur. Mancipata enim absoluto dominio ingenia, neminem ex liberis non vellent esse servum. Assveta tolerando jugo colla, omnium cervices cuperent esse sub jugo.* Jam verò *conscia avitæ libertatis pectora, nihilominùs didicêre, quàm jugum pati.* Princeps hic, postquam regnâsset annis propè novem, dum Turcicum meditatur bellum, ipse Thorunii tactus apoplexiâ, cessit in prædam mortis. Solebat hic Princeps illud ex Socrate usurpare: *Quinq; hominum genera in Republica non sunt toleranda: Adulator in palatio, meretrix in prostibulo, cupidus Sacerdos in templo, falsus judex in tribunali, faudulentus mercator in foro.* Et illud:

Sex

Sex ſunt ærario perniciosa: conſilia bellicoſa, ædificia ſumptuoſa, munera pretioſa, natura litigioſa, vita luxurioſa, menſa guloſa.

IMAGO ALEXANDRI.

ALexander M.D.L. Princeps, nomine & animo non impar Magno Macedonum Regi, Polonorum regale ſolium occupavit. Adeò in cives erat liberalis; ut proijcere, non dare beneficia paſſim diceretur. Quo pacto elogium, Magno olim Alexandro à Demoſthene datum, fecit ſuum: *Nihil in fortuna ſua majus habuit; quàm ut poſſet: nihil meliùs, quàm ut vellet benè ſacere.* Et certé, *immortalitatem merituro Principi; nullum impendii genus eſt dignius; quàm quod in ſuos erogatur. Qui liberali ſpargit opes manu, ſervat. Nullibi pecunia melius quæritur, qnàm ubi fœcundiſſimè expenditur: Nulla Principum major eſt felitcitas; quã alios, feciſſe felices. Hoc Reges habent*

magnificum & ingens, nulla quod rapiet dies, prodesse miseris. Equidem pleriq; *sunt liberales, sed ex alieno: quod de Republica sumunt, privatim largiuntur. Philosophicum olim erat axioma: nemo dat, quod non habet. Nunc nemo dat, quod habet, nisi cùm accipit, quod non habet. De alieno largus non de suo. Arenti terræ aquam subtrahunt, flumina irrigant.* Verùm *turpis est liberalitas, de ablatis. Præstat nihil largiri Principem, dummodo auferat nihil. Non benè cedunt in paucorum lucra, multorũ dispendia. Indignum est, pauperum casas everti, ut Principum domus construantur.* Non hujusmodi liberalitatis genium habuit Alexander. Gazophilacium suum fecit publicum: nihil se magis habere ratus; quã quod in suorum manibus deposuisset: & quò plura de proprio ære erogaverat; eò se credidit ditiorem. *Quidquid magnifica Regis splendebat in aula, hoc aliis dederat. Non hic divitias, nigrantibus abdidit antris, nec tenebris damnavit opes,*

sed

sed largior imbre sueverat innumeras hominum ditare catervas. Præceps illa manus, fluvios superabat Iberos, aurea dona vomens. Non ignarus, quòd *melius est, esse multi pretii, quàm possidere multa pretiosa.* Nec auro solùm, verùm etiam lauro, clarus erat Princeps; Stephanum namq; Moldaviæ Palatinum, primùm ex malè occupata Pokutia, deinde è vita expulit, fugavitque. Bogdanum quoq; paterna Stephani fata vindicantem, profligavit. Prædones Scythas Poloniæ spoliis tumidos, ad ducenta fere eorum millia ita fortiter cecidit; ut ne nuntium quidem cladis reliquerit. Lassus tandem victoriis, quievit anno Domini millesimo quingentesimo sexto, tumulatus Vilnæ. Vixit annis 46. regnavit quatuor, & octo mensibus, dignus ut integris regnâsset sæculis, sed *regni brevitas pensatur laude perenni: Quod mors eripuit, gloria restituit.*

DECAS V.

IMAGINUM.

IMAGO SIGISMUNDI I.

SIgismundus I. Casimiri II. ultimus natu filius, à Ducali ad Regiam evectus dignitatem, tanto erga Poloniā ferebatur amore; ut Pater Patriæ mêruerit appellari. Ante electionem Dux & miles, Polonis contra Tartaros auxiliares tulit suppetias: partâq; de iis laureâ, regium promeruit diadema. Et certè *gloriosiùs nemo regnum, quàm victoriis obtinet. Illi Principi decora est maximè purpura; cui plurimùm hostili rubet sanguine. Dignus regalis pomi auro; cui dulce ferrum fuit.* In bellis gerendis fortissimus, æquè ac fortunatissimus erat: Basilium Magnum, Moschorum Imperatorem, sola nominis &adventûs sui famâ profligavit. Fuerit sanè gloriosum Carolo Magno, venisse; vidisse, & vicisse: glorio-

riosiùs erat Sigismundo, quòd non dum venit, aut vidit, & iam vicit. Sopitum tantisper Moschoviticum bellum Michàél Glinscius Regum favoribus tumidus, vulgata affectati à se Principatùs suspicione, ad Moschum profugus, & Patriæ rebellis, suscitavit. Ita certè *nimii Regum favores, non rarò cives reddunt ferociores. Ut liberaliore annona cicures etiam feræ insolescunt; ita plerię largioribus Principum beneficiis efferantur. Non rarô inconsulti Regum favores, civium odiis vapulârunt. Multi sunt, qui pœnã pro munere sumunt. Multi potentiores Regibus ipsis fuerunt, quos nimius favor Regius, nimiùm fecit potentes Non rarò odium est beneficii consequentia, & merces injuria. Est & supplicii causa fuisse pium. Fructus obest, peperisse nocet, nocet essè feracem. Quosdam beneficiis offendisse probat ingratitudo, quos tibi demeruisse putâsti. Quidã dũ nimiis beneficiis onerãtur, ipsimet benefactori graviores nõ gratiores extiterunt. Scilicet beneficia eòusę læ-*

ta sunt, dum videntur exolvi posse; at ubi meritum vicere, pro gratia odium redditur. Nihilominùs rebellium receptator Moschus, victricibus Sigismundi armis ad quadraginta suorum millia ita fortiter cœsus, ut ipse Borysthenes offuso peremptorū sanguine, ejus cladem erubuerit. Didicit hic suo malo, *temerè suscepta sceleratorum patrocinia, plurimum patronis suis nocuisse.* Partam de Moschis in Litvania & Moschovia victoriam, Scythicæ in Russia, Moldavicæ in Valachia & Podolia, Prussicæ de Crucigeris in utraq; Prussia lauri sunt comitatæ. Pacatis domi forisq; regni finibus, exorta inter Principes Christianos diffidia, consilio, literis, & manu composuit, Pullulantem ad Balthicum littus hereseos anguem; in ovo suffocavit. Tantùm fidebat Polonorum virtuti; ut solitus fuerit dictitare, in sinū cujusvis Poloni se posse securissimè somnum capere. Inter alia memorabile est illud Apophtegma: *In bello longè plùs habet momenti prudentia;*

quàm

quàm vires consilii expertes. Et illud: *Principum officium est, pacis ac belli tempore de annonâ providere.* Nec non illud: *patientia & constantia sunt duo maxima ad bellū feliciter gerendum præsidia.* Itē illud: *Urbes in bello sunt tutamenta, in pace ornamenta: infelix illa Respublica, in qua stant mœnia, ruunt mores.* Princeps hic Cracoviensibus incolis, ut Urbē murô circūdaret, seq; nō solū manibus, sed etiā mœnibus tueretur, supplicātibus respōdit: *Polonos a cāpis esse dictos, muros curare nō debere.* Hinc forsitā Sarmaticus cecinit Apollo: *Nec Lechus, neq; Lechicis proles illa fuit nata nepotibus; primus qui docuit suis urbes Sarmatiæ fidere machinis. Cāpestres benè Sarmatæ, cāpis bella gerunt. Sub Jove libero natam militis indolem, frustrà belligero clauditis otio. Arctis oppida mœnibus virtutem cobibent, dum malè fortibus addunt consiliis moram; & crescentes hebetant Martis adoreas. In plano generosior campo pugna calet. Aer ingenuis patet in pugnas aquilis. Quid juvat.*

vat angustis augusta recondere vallis pectora? quid forti mœnia tuta viro? linqu-Polone pigris stata cingere pergama fossis, dextra tibi vallum, mœnia pectus adest. Nudo vince polo, cœlis gere nomen & arma; consona sic inter bella Polonus eris. Sub hoc Principe, Masoviæ Ducatus post fata Joannis & Stanislai Ducum Masoviæ Regno Poloniæ est adjunctus. Demum annorum & gloriæ plenus, regni sui diadema filio suo Sigismundo Augusto tradere maluit, quàm relinquere. Natus annos 82. uno supra quadraginta rerum potitus, Anno Dni 1548. ad recte fa-ctorum præmium est evocatus.

IMAGO SIGISMUMDI AUGUSTI.

Sigismundus hic Matre, Bona dictâ, Joannis Sforciæ Neapolitani Principis Filiâ genitus, â pacata Patria, uti ille Octavianus Romanus Romæ, Augusti nomen sortitus, maternæ appellationis bonita-

nitatem in mores derivando, in prætexta ad purpuram assumptus, decennis scilicet, sexagenario Patri superstiti meruit in throno assidere coronatus. Nullibi augustius hospitatæ sunt Musæ, quàm in regio Augusti pectore: primum ætatis florem illis dicavit, non inscius, quod *literæ sunt nutrices Principum, mamillæ Regum, bases regnorum. Sapientia in ignobili est argentum, in nobili aurum in Principe gemma. Pulchro ligari fœdere gestiunt libris tiaræ.* Nec ad apicum regalis gloriæ evecto displicuit *Apollinaris ũbra Corymbi;* literis nãq; & literarum studiosis etiam in provectiori ætate apprimè erat addictus, seq; doctis præbuit Mecænatem. Non obfuit tamen literati Principis studiorum amor bellico studio, & militari disciplinæ. *Affines sibi sunt Pallas & Bellona, utriq; lauri & laureæ debentur. Bene etiam in bello, cum libello: arte sæpius, quàm Marte triumphatur.* Literatus ergo hic & armatus Princeps, non minore fa-

cilitate & felicitate literarium tractans stylum ac gladium, nullibi non victor extitit. Crucigeros ac Moschos felici marte â Polonia repressit: Turcas & Scythas pari ac olim Pater suus ferrò profligavit. Polonicum regnum Curlandiæ & Semi Galliæ accessione auxit: firmatam olim Litvanos inter & Polonos unionem stabilivit; sacras humanasq; leges olim sancitas, sed executionis defectû sopitas resuscitavit. Quidquid demùm ad Patriæ felicitatem desiderabatur, instauravit, ut meritò libertatis, jurium; comitiorumq; Parens & Auctor appellaretur. Tot tandem tantisq; meritis cumulatus Princeps, relicto meliori regno, quàm acceperat; postquam vixisset annus 52. regnâsset stante vitâ Patris annis 18. post mortem 24. ultima Jagellonicæ Domùs coronis, Knyszynii anno Domini 1572. 18. Julii non mortuus est, sed ad beatitatis coronam invitatus. *Virtuosi namq; Principes, sunt immortales, eorumq; virtutes mori nequeunt. Omnia mors perimit;*

fata-

fatali mortis ab ictu cuncta cadunt: Virtus nescia sola mori. Non totus, mortis, Pompejus clauditur urnâ: non totus Cæsar tristia busta colit. Nec totus Macedo gelido sub marmore torpet; nescit cum volucri tempore fama mori. Eximitur virtus fatis, mortisq; tributo, virtuti ex ipso funere vita venit. Illud Romano Augusto inscriptum, optimè huic nostro convenit: *Mortuus Augustus magis regnat in cordibus civium, quàm imperans in solio Tiberius.*

IMAGO HENRICI VALESII.

NUllum ante hac Principum tam splendido pompæ apparatu, regale Polonorum solium conscendisse testantur annales; quàm Henricum Valesium, natione & origine Gallū: ut vel inde orbi pateat, Poloniarum regnum parvi pretij non esse; ad quod cum magno auri & armorum venitur apparatu. Coronatus

est

eſt Valeſius à Iacobo Uchańſcio Archi Epiſcopo Gneſnenſi, Anno Domini 1574. vigeſimâ Februarii, primâ die Bacchanalio. rum. Et quamvis *Principem naſci caſus eſt, virtus eſſe. Glorioſius eſt, ſi quis regnum nanciſcatur, & in regem eligatur; quàm ſi Rex naſcatur, & in ipſis faſcijs ligetur faſcibus. Glorioſior Princeps, cui non ſangvis & natura, ſed virtus & libertas ad ſceptra ſuffragatur. Nuſquàm pulchrius itur in capitolium; quàm ubi per præcordia electorum, porta panditur triumphalis. Malè imperia fortuitæ indoli committuntur: electio plerumq́ virtuti militat. Succeſſionis jura, etiam peſſimos Principes obtrudunt tolerandos: electio verô optimum quemq́ aut invenit, aut facit. Sæpè nati Principes ſolô naturæ privilegiô coronati, invitis dominantur: jam verò pulchrius eſt volentibus imperare.* Nihilominus hic Princeps ſucceſſionem in regnùm, liberæ præpoſuit electioni, maluitq́; nativa inter lilia, quâm inter ſceptra degere: quaſi non *pulchrius eſſet*

impe-

imperare liberis; quàm naturæ lociq; imperiô præesse coactis. Acceptô namq; Henricus de morte Regis Galliarum Germani sui nunciò, ut in solium succederet, inconsultâ Republica è Polonia in Galliã clâm noctu secessit Cracoviâ 1574. 18 Iunij. post reginẽ sedecim duntaxat septimanarum. Minùs tamen prospero delectu, aureis Poloniæ sceptris lilia prætulit Galliarum, ibi namque in ipso imperij sui limine in odia civium incurrit, qui tinctâ regali sangvine purpurâ Valesium exuerunt. Simulq; parricidali, ferro vitam Principi ademêrunt. Ita sanè *rarò purpuræ absq; humano sangvine rubuerunt. Tutior certè est in secreto virtus: sæpè magno honore sublimis corruit; qui privatus stetisset. Mundi Dominis securius ævum, vèrus agit pauper. Pleriq; meliori, quàm Reges felicitate, in privata fortuna abundamus. Misera est magni custodia censûs: alma quies, parvisq; habitat concordia tectis. Magna pericula humi jacentem non subeunt casam. Temnit iratas levis ulva nu-*

nubes, temnit insanum Boreæ furorem; cum potens cæli Notus eminentes proruit ornos. Ast minax astris, nimiumq; cælo culmen, infestis agitatur Euris & repentinis feriuntur actæ ictibus alni. Magna gloria rarò est sine magno periculo. Alliciunt aut provocant fatorum invidiam, magna culmina Fulmina rusticas ferire dedignantur ædes, sed rutilis propiora cælis; quæ pænè celsas, non humili mitra vicêre nubes, sollicito scopi metæq; majoris, superbo alta metunt monumenta telo. Feliciùs certè hic Princeps rexisset fasces Poloniarum, quâm Galliarum: valeret certè melius Valesius ad candorem Polonorum, quâm ad lilia Gallorum: illi enim quamvis aliquos Regum quos ipsa proscripsit impietas, privarunt vittâ, nullum tamen spoliârunt vitâ.

IMAGO STEPHANI BATORY.

STephanus Batory Transylvaniæ Princeps, primus è sua stirpe, regali diadema-

mate insignitus, divisis regni Ordinibus, alijs scilicet Maximilianũ Imperatorẽ, alijs Stephanum renuntiantibus electus 1575. ab Episcopo Cujaviensi, adhærente parti adversæ Uchańscio Gnesnensi ArchiEpiscopo, est coronatus Anno. 1576. 30. Maij. Dissidiũ Ordinũ regni in generalibus comitijs pacificationis, Andrzejoviæ est cõpositũ. In primo regni exordio, ne Polonæ gentis libertas in licentiam degeneraret, legum instauratione effecit. *Polona namq; libertas exlex non est. Tum maximè Poloni liberi, cum suis legibus sunt adstricti. Habet libera gens Polonorum suos Numas, & Lycurgos: ijs legibus adstringi non recusat, quæ soli licentiæ, invisæ, nihil derogant libertati. Nemo magis liber est; quã cui intra legum limites, agendi potestas constringitur. Libertas absq; legibus, licentia est.* Paucas tamen leges Princeps hic formaverat: non ignarus, quôd *sicuti qui non vetat peccare, cum possit, jubet; ita sæpê docet, qui nimium vetat. Multi nimis inhibendo, jus peccandi dederunt.*

Mul-

Multas leges timebunt omnes, sed magis ne illas legant, quàm ne transgrediantur. Sinè legibus Respublica stare non potest; minùs tamen stabit, si illis obruetur, Decem tantùm præcepta Deus instituit, quibus non omnes obtemperant: nec millenæ leges ab hominibus instituendæ: nam faciliora erunt hominibus flagitia, quàm leges. Præcipuè tamen magnus hic Polonæ libertatis Arbiter, liberæ genti svavi præfuit imperio; optimé gnarus, quod *nihil est liberæ genti odiosius, quàm violentum imperium: libera ingenia sponte sequuntur, si se svaviter duci sentiant: quod si violenter trahantur: fortissime recalcitrant. Ingenuæ mentes violentiam non tolerant. Generosiores equi faciliùs fræno, quàm flagello compescuntur. Delicata virgulta violenter si trahantur, & tractentur; citius franguntur, quàm flectuntur. Non violentia, non æstuosus virium impetus, sed ratio moderatur orbem. Genuina Polonorum vox est: gens libera sumus, nulli servivimus unquam.* Iam

verò

verò uti libertatis amans erat Princeps, ita licentiæ osor & hostis. Hic rebellium contumaciam, & seditiosorum insolentiam, quam lenitate non correxit, severitate castigavit. Mirum tamen apud omnes habuit amorem & timorem. Quippe *timor est non crudelitatis, sed majestatis progenies; quem comitatur reverentia, non tormentorum suspicio. Moderati rigores, conciliant reverentiam, & amores:* Ut fateri suo Principi illud cogantur subditi: *Amamus, Pariterq; timemus, ipse metus te noster amat.* Et illud. *Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem.* Et certè *non corrumpit lenitatis gloriam, blanda puniendi severitas. Labe pari peccat, pariter crudelis uterq;, qui parcit cunctis & nulli. Nobilis iræ est, citra iram punire reos. Vibrandus est interdum aculeus, non ad infligendum vulnus, sed ad aperiendum ulcus. Innocuum vulnus morsq; est, si Regibus enses gratia procudit, tela ministrat amor. Parcere verberibus, nec*
quo

quò jubet alta poteſtas ire, ſed armatas multum ſibi demere vires, & ferrum mulcere togâ: ſic itur in altum, ſic meliùs mixto reverentia fidit amori. Nec ſolùm cives amore devinciebat, hoſtes etiam ferro vicebat, glorioſiſſimus animorum & armorum triumphator. Bellum namque contra rebelles Gedanenſes, nec non contra Baſilium Moſchorum Imperatorem geſſit feliciter. Magis tamen in admirationem Moſchica rapiebat mancipia, inſolita Principis in hoſtem clementia, quàm victoria: quâ ita modeſtè eſt uſus, ut etiam ipſis captivis, à tam clemente Principe vinci placuerit. *Hæc eſt vera clementia, quæ etiam alieno ſangvini parcit, tanquam ſuo. Nulla hoſtilis ſangvinis parſimonia, non ultra virtutem fuit: Laudatiſſimo cuiq; Duci laudabilius eſt, cum potuerit perdere, pepercisse; quàm cum parcere potuerit, perdidiſſe. Ad divinitatem propiùs accedit, qui ſervat eos, quos perdere potuit. Novum victoriæ genus eſt, ſcire parcere*

ςere

cere. Novum triumphi genus est, victore gladio non ferire, qui eodem perire potuerunt. Ne verò Bellonæ addictior, quâm Astreæ esset; Sarmaticum Areopagum, tribunalitia regni judicia, tum primûm in Polonia instituenda, excitavit: causarumque momenta æqua librari lance statuit. Non ignarus, quod *jus & æquitas, imperium reddit diuturnum. Vbi viget justitia, marcescunt vitia.* Quippe *vitijs â stirpe recisis, elicit oppressas tenebroso carcere leges justitia.* Tales verò causarum Iudices esse voluit, quos fas & æqvum in suas traherent partes, non quos in diversa pro quàntitate munerum inexplebilis propelleret avaritia. *Iudex qui palpat munera, palmarem præterit veritatem.* Antiquitas omni luce privaverat Areopagum, non quasi cæca justitia odisset lumen, sed ut auri excluderet splendorem. *Splendor namq; auri etiam media de nocte, multorum Iudicum perstringit oculum, ne æqvum ab iniquo discer-*

scernant. Xenia & dona Iudicum excæcant oculos. Deorum licèt in terris vices sortiantur Iudices, non semper tamen triumphat veritas. Multi pro cæca justitia, cœcam in ferenda sententia admiserunt avaritiam. Avari judicis manus, quoties librat justitiæ lancem; præponderat iniquitas. Crudelis tyrannis est Iudicum avaritia: quæ molliore licèt auri metallo sæviat in corda hominum, sed nocentiore ictu. Pretiosius ab auro infligitur vulnus, sed crudelius: quo dum Iudicum læditur integritas, non rarò innocentia & æquitas lethaliter sauciatur. Plerique â levi iniquorum Iudicum calamo gravem mutuantur calamitatem. Corruptorum hujusmodi animorum pestis ne Iudicum afflet mentem, hæc præ animo habenda: *Iudici tam leve aurum videatur, ut æqui lancem non inflectat. Tanta Iudici insit veritas, & severitas; ut per illam nihil ingravetur, per hanc nihil ignoscatur. Non aliud sententiæ Iudicum debet esse pretium: quam*

benè judicâsse, omnis aditus obstruatur gladiô, ut scelesti ad Judicum subsellia confugere nequeant, sed sola fugiant scelera. Cunctatores Judices oportet esse, cùm judicant de salute: quia alia sententia corrigi potest; quæ transacta est de vita, se mutari non patitur. Ad pœnitendum properat, qui citò judicat. Nec reo, nec actori utraq; præbenda auris. Qui statuit aliquid parte inaudita altera; æquum licèt statuerit, haud æquus erit. Judex debet esse Angelus, qui omni consangvinitate caret. Ut possit de eo dici: *Justitiæ cultor, rigidi servator honesti, in commune bonus.* Hic omnigenæ eruditionis plenus, adeo literis literarumq; cultoribus erat addictus; ut omnes fere in regno suo cuperet esse literatos. In quem finem plurimas literarum & pietatis exstruxit palæstras: certus *pulcherrimum esse impendij genus, quod in literarum impenditur adminicula.* Scholasticam juventutem ad studia excitando, hisce sæpius alloquebatur: *Disce latine, & ego te faciam aliquando,*

 Mości

Mośći Pánie. Et qamvis Stephanus majestatem cum lenitate & clementia conjunctam semper habuit; semel tamen in comitijs irritatus, dextrâ gladij capulum tenens in hæc verba prorupisse dicitur: *Rex vester sum; non fictus neq; pictus, regnare volo: neq; feram, ut mei sitis pedagogi.* Nec miretur quispiam hunc Principem mitem aliàs & clementem, lacessitum tamen in asperiora verba prosiliisse: utiq; *magno se Judice quisq; tuetur. Non solùm taurus ferit uncis cornibus hostem; verùm etiam instanti, læsa repugnat ovis. Dulcissimæ & jucundissimæ, & pro corporis captu pugnacissimæ sunt apes, & aculeos in vulnere relinquunt. Etiam minimus capillus à sole tactus umbram habet. Injuriam nemo immota mente accipit, sed ad sensum ejus perturbatur. Sunt & inermibus iræ columbis, sunt echinis, sunt apibus, sua tela parvis.* Porrô ad prædicta Regis verba, Joannes Zamoyscius libero respondit ore: *Rex ne moveas ferrum, ne te Cajum Cæsarem, nos Brutos fe-*

ra

ra loquatur posteritas: Electores sumus Regum, sed detrusores Tyrannorum; regna, sed non impera. Docuit hic Senator, quo Pacto in curijs procedendum. *Liberæ genti & sentire quæ velit, & quæ sentit, dicere licet. Lingvam solutam consilijs affer, non tam dicendi copiâ, quàm sententiæ libertate.* Monet Plato; *In curijs, arcanorum debent esse nundinæ, nunquâm aliàs venales. Ut foris loqui est vitium, sic in curia tacere est nefas. Ad consilium cùm ingrederis, Oratorem indue; cùm egrederis, Harpocratem. Qui placituris studet, interimit veritatem: factus alienæ sententiæ servus, suæ turpis vespillo. Curiam ut forum ingredere, non ut carcerem, in quo ligeris metu, stringaris gratiâ, concateneris voluptate. Quod prodest, loquere; non quod placeat; nisi placeat, quod prodest. Adulatio Phalaridis tauros fabricat, & illusô per simulationem consiliô, authori interitum nundinatur. Cui vel Regis gratia, vel propria utilitas est Numen; aut silentio*

thurificat, *aut mendacium veneratur*; *verùm non sine sacrilegio litatur*, *ubi veritas immolatur*. Auctus tandem immortalibus factis, absolutissimus Princeps vivere desijt Grodnæ 1586. regnavit annis undecim, vixit quinquaginta quatuor: Compendiosum illi encomium inscripsit Starovolscius: *In republica plusquàm Princeps*, *in consilio plusquàm Senator*, *in Ecclesia plusquàm Sacerdos*, *in exercitu plusquàm Imperator*, *in tota vita sua plusquàm Philosophus*.

IMAGO SIGISMUNDI III.

SIgismundus III. Joannis Sveciæ, Gottorum, Vandalorumq; Regis Filius, Matre Catharinâ Jagelloniâ Sigismundi I. Poloniarum Regis filiâ natus, divisis in Maximilianum Archi-Ducem Austriæ Rudolphi Impetatoris fratrem Reipubl: suffragijs, in Regem Poloniæ electus, nequidquam prævalente Maximiliano. Coronatus est Cracoviæ à Karnkovio Archi-Episcopo Gnesnensi. In bellis gerendis Prin-

Princeps erat feliciſſimus; regiæ imprimis fortunæ æmulum Maximilianum vicit, fugavitq́; feliciter. Hunc è fuga ad ſe adductum, ſuæ Majeſtatis hoſtem, veluti hoſpitem clementiſſimè excepit; nec non liberali veniâ donavit. *Hæc eſt* [judicio Lipſij] *prima victoria, hoſtes victos non pœnâ mulctare, ſed veniâ donare. Satis eſt pœnæ victum eſſe, qui vincere ſperabat. Bis vincit, qui victo hoſte de ſe ipſo triumphat. Meretur veniam victus hoſtis, cùm petit. Hæc eſt ſumma victoria de hoſte victo nolle triumphare.* Inſuper Princeps hic clementiâ plenus, corrivalem ſuum & honoris æmulum non ulciſcendo; ſed tacendo caſtigavit: quaſi ei dictum illud foret. *Parce queri, meliùs ſic; ulciſcere tacendo.* Nec ſolùm in Patrio, etiam in hoſtico nunquam non triumphavit Sigiſmundus. Sub Chocimo quadringenta Turcarum millia, Tartarorum centum viginti millia, ſexaginta millibus ad internecionem in acie cæſis, exili ſuorum exercitu profligavit. Mo-

ſchorum Imperium deletis ſexaginta eorum millibus, & Duce capto, unà cum Metropoli Moſcua, ſibi ſuæq; Reipubl: ſubjugavit, filiumq; ſuum Vladiſlaum Magnum Moſchoviæ Carum inauguravit. Smolenſcium olim imperante ſuo Avo Sigiſmundo I. fraude ereptum, armis vindicavit, & Poloniæ reſtituit. Nullum tamen atrociorem hoſtem habuit, quàm cognata acie inſtruſtum: nihilominùs & huic vincendo, par non defuit fortuna. Ericum in Svecia, Carolum in Livonia, Patruos ſuos felici Marte vicit. Guſtavũ Adolphum Patruelem ſuum in Pruſſia, ipſa lenitate & indulgentia ſangvinis ſuperavit. Civili verò bello impetitus, multò glorioſior extitit victor: quando rebellibus primò Civibus, tandem ſupplicibus veniam dedit: ratus nimirum *boni Principis eſſe, etiam malos ſervare cives. Nocere malis, etiam peſſimus quisq; poteſt; prodeſſe nemo, niſi optimus. Ut medicum multa funera, ita Principem multa infamant ſupplicia. Quantâ pervicaciâ*

ciâ in perduelles, tantâ clementiâ in supplices utendum. Noverat forsitan hic Princeps, quòd *de hoste victoria, laurò & aurô digna; de cive trophæum, ruina est, & ignominia. Nihil est bello civili perniciosius: in quo tam qui cadit, quàm qui cædit, non omnino pius est. Magis ex actione, quàm ex nomine Lepidus Romanus, qui cum suo decertans Augusto, domesticam evertit pacem. Plùs pompæ in nomine Pompeij fuisset, si funesto exercitu, orbem & patriam funeribus non implevisset.* Quanquàm & humiles civium supplicum preces, ad veniam profuisse puto: *Eò enim feliciùs, quô profundius cadit sponte inclinata protervia. Pax humiles intacta fovet, minuitq; modestia crimen.* Illas rebellium credibile est fuisse voces: *Nil opus est bello, pacem veniamq; rogamus. Parce tuas in nos, perdere victor opes. Porrigimus victas, ad tua jura manus.* Non deerant & aliæ in hoc Principe virtutes: imò omnes erant, nempè *unica virtus coronam non implet. Cæteris è*

vulgo hominibus, ſingulæ fermè virtutes ſufficiunt; Princeps niſi omnes habeat, paucas habere cenſetur. Regnandi tamen ſvavitas & clementia, egit in eo principatum. Nimirum *uti crudelitas, etiam in unum exercita, omnes armat ad odium, ita clementia, etiam uni exhibita, ſingulos ſtimulat ad amorem. Obſequium tigresq; domat, tumidosq; leones. Non per fulmina tantum novimus in cœlo magnum regnare Tonantem; imbelli tonitru paſſim leniq; procella contentus monuiſſe. Juſtitia & amor, validæ ſunt Principis arces; nulla tyrannorum vis diuturna fuit. Quamvis iratum vibret ſua ſpicula vulgus, ſpicula Rex ulli figere neſcit apis. Temnere nimirum Regum eſt, contendere vulgi. Non bene regio offuſa fulgebit ſereno cæſaries, quoties cruentus è ſubditorum vulnere ſumitur, daturq; cerſus. Crudele regnum mole ruit ſua; conſtat paternum.* Hinc Lechicus monet Vates: *Regnet in auguſtis, reſidens clementia ſceptris, rideat & placido, regia ſole domus.*

domus. Alta ſupercilio ponat reverentia fulmen, nec faciles onerent livida fata manus. Blanda thronô, magnisq; ruat de faſcibus ira, nec rigidus quatiat Lechica ſceptra furor. Gratia regna regat, verſet clementia ſceptrum, clemens & gratus Principis eſto thronus. Plenus tandem armorum & meritorum Princeps, finem vitæ, non gloriæ fecit Varſaviæ, annô Domini milleſimo ſexcenteſimo trigeſimo tertio, ætatis ſexageſimo ſexto, Regni quadrageſimo quinto.

IMAGO VLADISLAI IV.

VLadiſlaus IV. Sigiſmundi III. filius, concordibus omnium ſuffragijs, uno duntaxat ad ſpeciem libertatis nonnihil reclamante, in paternum ſolium eſt evectus. Vix regio inſignitus diademate, pro purpura loricam, pro corona galeam aſſumere debuit. Brevi enim poſt coronationem, cum triplici conflixit hoſte, cum Moſcho in Severia, cum Turca in Podolia, cum Sveco in Pruſſia, ubiq; & de

omnibus victor. Religionis & pietatis cultor erat acerrimus, noverat quippè, quòd *mutuis auxiliis religionem Princeps, religio Principem servat. Religione salva, stat floretq; Respublica; neglecta & prolapsa, Rempublicam trahit secum in ruinam. Principes debent esse quantùm ferro, tantùm pietate potentes.* Hinc meritò Princeps hic à summo Christi in terris Vicario, *Septemtrionis decus, Religionis & fidei præsidium* est appellatus. Jam verò Patriam tanto complectebatur amore; ut Pater Patriæ diceretur. Et quamvis omnium civium corda, rara humanitate, singulari ultra Principum consvetudinem, familiaritate habuit sibi devinctissima; illa tamen regiâ munificentiâ singulis ferè mometis studuerat devincire, id unicum se habere ratus, quod in alios effudisset. Et certè *non sibi, sed civium commodis nati sunt Principes. Nulla Principum major est beatitudo, quàm alios facere beatos. Hæc est Regum felicitas, facere alios felices.* Et quàmvis monet

Tul-

Tullius: *Ita te aliorum miserescat: ne alios tui misereat. Ita de nostro lumine, alteri est concedendum, ut nobis luceat; sic egenti est dandum, ut non egeas; sic dore Princeps debet, ut semper possit. Nimiâ namq; liberalitate, Regia liberalitas exhauritur.* Nihilominus Princeps hic, adusq; regiarum fortunarum angustias fuit liberalis; & quò plura erogaverat; eò se credidit ditiorem. Dignus immortalitate Vladislaus, mortuus est Merecij vigesimâ Maij, annô Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo octavo, ætatis quinquagesimo tertio, Regni decimo tertio.

IMAGO JOANNIS CASIMIRI.

JOannes Casimirus, Vladislai IV. frater, ex tyrocinio Societatis JESU ad regale solium à pulla veste, ad purpuram à Polonis invitatus, illo poterat gloriari: *à virtute datis, utor honoribus.* Omnium Principum dotes, in hunc unum Superi collegerunt. Præcipuè tamen Re-

 ligio-

ligione, pietate, prudentiâ, æquitate, fortitudine, & magnanimitate animi ad prodigium insignitus, re ipsa monstravit: quòd donec ascenderet thronum, in virtutum extiterit magisterio. Porrò turbulentissimo Reipublicæ tempore Imperij clavo admotus, centuriata in Patriam mala, infracto animi robore sustinuit, pressam namq; Sveticis, Moscoviticis, Cosaticis, Hungaricis, Tartaricis Civilibusq; armis Patriam, ab ultimis ferè vindicavit ruinis. Ita sanè: *premunt non opprimunt heroicum pectus calamitates. Magnus animus nescit metiri læta, nisi ipsis periculis. Virtutem incitat, quidquid infestat. Explorant adversa viros, per quæ aspera durô nititur ad laudem virtus interrita clivô. Decet magnanimitas quemlibet mortalium, etiam illum, infra quem nihil est. Vires pepulit, pondusq; mali; casus animô qui tulit æquô. Non cessat naufraga virtus.* Tanto malorum agmine pressus Princeps optimus, *quidquid ab illo proluxit vitæ tempore,*

pœna,

pœna, fuit. Poterat de se dicere identidem: *Non mibi grata dies, noctes vigilantur amara, morsq; minùs pœnæ, quâm mora mortis babet. Meliùs est enim inter strenua opera semel perire, quàm multarum injuriarum patientes, vivere, Nonne mori satiùs, quàm vita ferre pudorem.* Quanquam *mortis habet vices, lentè cùm trabitur vita gementibus.* Nihilominùs ex hac malorum congerie, faventibus Superis est eluctatus. Scilicet *& victus reperit gladiator arenam, & redit in tumidas naufraga puppis aquas: Victiq; resurgunt, & quos deseruit, melior fortuna revisit.* Secedenti extra limites Patriæ Casimiro, gravem fuisse regiæ fortunæ recordationem vel inde colligere licet, quòd *in immerita calamitate tristissimum est, temporum exactorum felicitas.* Et quàmvis non raró *contudit ingenium patientia longa malorum.* Hic tamen Princeps fortissimô animô omnes sustulit calamitates: non ignarus quòd *tempus & dies medetur malis,*

sanitatemq; adfert animis. |*Quod ratio nequit, sæpè sanavit mora. Pleraq; tempore mulcentur, & acerbissima quæq; mala dulcescunt morâ. Paulatim atrocibus iræ languescunt animis, & vis mollita senescit. Mora dat vires, teneras mora præcoquit uvas.* Et quia *alijs imperare fortunæ est, sibi suisq; affectibus est virtutis.* Pacatis undiq; in Patria rebus, ultro regni diadema abdicavit, annô Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo. Et certè *non mitra Regem sola, sed efficit regina virtus. Rex est, qui honores spernit, & se ipsum regit. Tunc omnia jure tenebis, cùm poteris Rex esse tui. Potestas culminis, tempestas mentis. Privata vita, potior publicâ. Plurimi regia felicitate, ut privata fortuna abundant. Levatur oneribus, qui privatur honoribus. Omne quod supereminet, plùs mœroribus afficitur, quàm honoribus gaudet.* Unde Seleucus dicere solebat: *Paucis notum esse regnum; & neminem qui illud noverit, inventum iri, qui diadema*

Regi-

Regium humi projectum tolleret. Princeps hic mortuus eſt in Gallijs, tumulatus Cracoviæ, unà cum Rege Michàéle.

IMAGO MICHAELIS KORYBUTI.

MIchàél Korybutus Wiśniowieccius admirando omnium regni Ordinum conſenſu in Regem Poloniarum eſt electus, annô Domini 1669. Non diu in ejus electione deliberatum: *vel ſolo meruit Princeps ex nomine regnum. Ceſſant nempè longa deliberandi ſpatia, ubi virtus eſt in confeſſo.* Circumvolitans ipſo electionis tempore examen apum, futurum Principem melleum portendebat, nec aliter reſpondit rei eventus. Tantæ enim clementiæ & ſvavitatis erat Princeps; ut delicium & amor populi vocaretur. Et certè *nihil tam deforme eſt, quàm ad Supremum Imperium, etiam acerbitatem naturæ adjungere. Nulla major felicitas, quàm imperare alijs, qui propter metum ſparent. Sicut medicinæ,* *apud*

apud ægros, usus, etiam apud sanos honor est; ita clementiam, quamvis pœnâ digni invocant, etiam innocentes colunt. Potentiæ character, formidandum supercilium, & vultus fastidiosus abominationi est. Nulla re magis, vulgarem staturam excedunt Principes, quàm humanitate & clementia. Celsa potestatis species non voce feroci; non alto simulata gradu, non improba gestu. Hinc benè Plinius monet. *Princeps maximè timeat, ne timeatur.* Et Tacitus: *Rex sit civium amor, hostium terror.* Et Claudianus monuit suum Principem: *Sis pius imprimis, nam cùm vincamur in omni munere, sola Deos æquat clementia nobis.* Sub hoc svavi & melleo Principe, mellea forent tempora; nisi illa fellea effecisset fatorum inclementia: quibus cessit Leopoli Anno 1673. 11. 9bris, illâ ipsâ die, scilicet D. Martino Episcopo sacrâ, quâ exercitus Regni, & M. D. L. cæsis ad Chocimum 30. Turcarum millibus, insignem de barbaris victoriam reportavit. Regnavit annis 4. O! si totidem regnâs-

set

ſet ſæculis. *Illud tantùm malum eſt in bonis Principibus; quòd nanquàm ſatis ſuis vivunt.* Vixit annis 30. ſatis breviter; nihilominùs *ille longum vixit, æternum ſibi qui merendo vendicat ævum. Quem ſui raptum gemuêre cives, hic diu vixit.* Nullus namq; Polonorum fuerat; qui hunc optimum Principem non ploraret. Et certè *ſine termino debet eſſe is dolor; quô maximis & optimis Principibus parentatur. Magnarum mentium cladem; vix perennia lachrymarum eluunt diluvia. Sicuti magnæ moles non imparem ruinam, ita magnæ mentes, ab obitu ſuo, parem trahunt luctum. Sola deplorandis magnorum Heroûm fatis ſufficit æternitas.*

IMAGO JOANNIS III.

JOannes hoc numero III. ex antiqua, & in Regno Poloniæ clariſſima togâ ſagôq; Sobieſciorum Familiâ oriundus, à galea ad coronam, à lorica ad purpuram, à clava & Scipione ad Sceptrum eſt aſſumptus. Agens namq; Generaliſſimum

Exer-

Exercitûs Regni Ductorem; & Mareschalcum, omnium Ordinum consensu Rex Poloniæ est renuntiatus, Varsaviæ 1674. 21. Maij. Coronatus Cracoviæ à Primate Regni Andrea Olszovio Archi-Episcopo Gnesnensi 1676. 1. Februarij. Princeps hic *Marte ferox, & vinci nescius armis*, non solùm liberis civium suffragijs, sed etiam rectefactorum conscientiâ candidatus, per strages & tumulos hostium, per purpuratos Tauricano sangvine ascensus, instrato victricibus laureis calle pervenit ad solium. *Maximus unus dignus, qui Patriæ personam sumeret unus.* Et certè *nemo dignior censetur Sceptris; quàm qui devoto pro Republica capite coronam licitatur. Nemo gloriosiùs acquirit regnum; quàm qui illud victorijs illustravit. Nemo digniùs regalem assumit purpuram; quàm qui priùs hostili sangvine est purpuratus. Digna sceptro manus, quæ salutem publicam gladio asseruit. Dignum regali diademate caput; quod sub galea desudavit. Dignus coronario auro ver-*

vertex, qui martiali onuſtus ferro, laureis cingebatur. Minus ſupremæ ſentit onus mitræ, duræ probatus pondere caſſidis. Non paucos Regum vel ſors naſcendi, vel fortunæ favor, in regali collocavit throno; Joannem verò virtus & merita promoverunt ad ſolium: ut de illo cecinit Pôéta: *Regna alijs Lucina tulit, vel munere cæcus error, & abrepti ſtudijs pugnacibus æſtus: tu ſolium virtute paras; tibi debita merces. Quippè comes virtutis honos; & militat omnis emerito fortuna ſago.* Et certè *officij celſitudo, ſinè meritorum ſublimitate nihil eſt, niſi honoris titulus, ſinè honore. Gloriosiùs eſt honorem mereri, quàm obtinere. Mereri nonniſi optimis contingit, obtinere etiam peſſimis. Ex condigno cedit ei dignitas, quia nihil aut parùm ſuffragijs, plurimum debet virtuti & meritis. Indecorus honor, qui precariò aut ſorte obtigit, non virtutum & meritorum impendio. Clariùs virtutum inter umbras relucet honor.* Omnes Honorij debent eſſe tales, ut

quod

quod olim de Stilicone dictum, de se dici audiant: *Querantur ut omnes, Imperium tibi serò dari.* Princeps hic augusti corporis majestate, & absolutæ prudentiæ amplitudine, bellandi ac regnandi artibus, atq; rerum gestarum gloriâ nulli Regum post Reges natos secundus, dignus ut non uni Poloniarum Regno, sed orbis universi præesset imperio. *Egregium semper Patriæ caput, ille Senatûs, vindex ille fori, legum, ritûsq; togæq;.* Turcarum, Cosacorum, Tartarorumq; fulmen erat. Bis Orientem castris exuit: semel ad Chocimum, alterâ vice ad Viennam: *gladiumq; per omnes exegit gentes: victor in omni cursu signa tulit.* Nec solùm proprios vrictricibus armis tuebatur limites; etiam alienas Provincias triumphali ferro defendebat. Nam *sua retinere, privatæ domûs, de alienis certare, regia laus est. Inglorium est, sua duntaxat generosè tueri, & aliêna damna intueri: generosum pectus etiam aliena torquet injuria. Ingentis gloriæ auctoramentum est, pugnare pro*

alijs,

aliis, cùm pro te non habeas opus. Fortunam & virtutem extendere oportet, non claudere. Famam extendere factis, hoc virtutis opus. Hic gloriosissimus Joannes, Leopoldum II. Imperatorem auxiliaribus juvit copijs, & Viennam Austriacam obsidione hostium liberavit. Illic *toto descenderat ense in jugulum Scythiæ. In se cuncta arma, virosq; gerebat.* Ibi factus S. belli Generalissimus, cæsis Turcarum & Tartarorum 3000. plurimis fugatis, Salvatoris nomen obtinuit. *Tangere difficile est, quæ Mars tuus egerit illic*, fortissime Joannes: paucis absolvam: *Victoria, felix auspicijs, mox facta tuis. Paucis in bella secutis accessit, vicit, redijt.* Cæterùm recensendis hujus Principis virtutibus omnes Mathematici, describendis ejus laudibus omnes Historici, deprædicandis meritis, nec integra cum Oratoribus sæcula sufficerent. Illud tamen non omiserim, quod in Chocimensi bello Serenissimus hic Præcursor, sub ferrea olim casside, antequàm aureâ

coro-

coronaretur cydari, prodromo ad pugnam passu, stricto præivit mucrone. Docuit hoc pacto: *tum potissimùm triumphare Exercitum, quando ipse belli Imperator non solùm pugnæ spectator, sed etiam socius est, simulq; commilito. Quod jubeas vide, primus exple. Dextras minores accendunt exempla Ducum. Tunc benè fortis equus reserato carcere currit, cùm quos prætereat, quosq; sequatur, habet. Omnium in bello successuum, Ducis exemplum, anima est.* Nec illud reticere fas est, quòd suprà naturam erat humanissimus, ultrà Principum consvetudinem familiarissimus. Illius certè propria erat virtus, quam suo Trajano adscripsit Plinius: *Perinde summis atq; infimis charus, tantâ concordiâ gloriam amoremq; contigisti, ut nihil veritati hilaritate, nihil gravitati humanitate detrahatur. Hæret lateri tuo, quisquis accessit; finemq; sermoni suus ejusq; pudor, non tua superbia fecit. Sunt, qui cùm induunt purpuram, exuunt humanitatem, erubescunt familiaritatem; &*

cùm

cùm incipiunt esse Principes, desinunt esse homines. Sunt, qui dignitati suæ detrahi putant; nisi in palatij sacrario, tanquàm occultum Numen secreta veneratione consulantur. Sunt, qui authoritatem ab ambitione non discernunt. Ipsum Domini vocabulum satis invidiosum, nisi familiaritate aliqua mitigetur. Multi conscenso solio, Cælum se conscendisse putant, & veluti Numen à longe adorari volunt. Gratiosissimo verò Joanni, quo non surrexit major Princeps, æquè ante, ac in solio eadem fuit humanitas, clementia, affabilitas, facilisq; accessus. Hinc meritò quispiam illud ei inscripsit encomium: *Deliciæ orbis, & urbis, civium amor, hostium terror, fulmen Orientis, invidia sæculorum, exemplar Regum, Joannes, id est Sarmatiæ gratia, numero tertius, sed regnandi & bellandi arte nulli secundus.* Hic ergo tantusq; Princeps post immortalia facinora, illo die, scilicet SS. Trinitati sacro, quo olim solium conscenderat. Villanoviæ propè Varsaviam 17. Junij,

anno

anno 1696. Regni sui 22. mortalis esse desijt. Si tamen quis credet eum fuisse mortalem, qui nihil in vita gessit, quod non spiret immortalitatem. Non ita tamen mortuus est gloriosissimus Princeps; ut etiam post fata superstes non vivat in cordibus posterorum. *Nesciunt post fata extingvi illustres animæ, etiam inter tenebras mortuales, diem ferunt. Succutiant cætera, claudibusq; involvant parcæ, unica despectat virtus, & fama sepulchrum. Vivet, & à nullo tenebris damnabitur ævo. Qui pulchra patrat, nescit atræ mortis iter, trepidumq; funus.* Illud post fata Principis hujus declamari poterat: *Utinam vel nunquam natus fuisses, vel nunquam morereris. Magna tamen solatia Lethi inde feres; quòd te populiq; Patresq; ingemuêre mori. His citiùs Lachrymæ deerunt, quàm causa dolendi.*

IMAGO AUGUSTI II.

AUgustus II. Sacri Romani Imperii Elector, Hæreditarius Saxoniæ Princeps,

ceps, post Hungaricam Turcicamq; lauream Sarmatici Regni Coronam assumptus, & in Regem Poloniarum anno millesimo sexcentesimo septimo, die vigesimâ septimâ Junij electus, à Stanislao Dąbscio Episcopo Cracoviensi decimâ quintâ Septembris Cracoviæ coronatus. Princeps hic *Dives Avis Atavisq;, suo de sangvine ducit progeniē admotā Superis, cæloq; locatā.* Vetustissima hujus Regnantis Familia, retroactis, clara sæculis, in sex Romanis Imperatoribus, scilicet in Ottone primo, in secundo & in tertio (qui Boleslao primo Poloniarum

Regi regale contulit diadema) in Henrico primo & ſecundo, in Sanctorum numerum relato, in Lothario ſecundo, ad omnem fulget immortalitatem. Verum ſopitos non movendo cineres, & *quidquid ſæcula priſca tegunt* nec ampla Saxonicæ Domùs recenſendo decora, quibus pleni annales, & *conſcia veri fama canit, totum pridem vulgata per orbē.* Quod attinet Perſonam Regiam; Rex eſt gratioſo vultu conſpicuus, ingenij ſolertiâ conſiliorum maturitate, armorum peritiâ, & invicta animi fortitudine præſtantiſſimus. Ad belli opera, *quorum*

for-

fortuna per orbem signa dedit, à teneris vitæ annis est innutritus. Ejus illud est elogium, quod suo Cæsari Florentinus inscripsit Vates: *Reptâsti per scuta puer, Thracumq́; recentes exuviæ tibi ludus erant. In te mens ardua semper à puero, tenerisq́; etiam fulgebat in annis. Primordia tanta, vix pauci meruere senes.* Ad Rhenum, & in Brabantia gloriosissimè militavit: Moguntiã vindicavit; in Hungarico bello sic *ille Ducis summô præfuit Imperiô*; ut Sultanus se ipso jam minor, è campis Hungariæ profugus, in gentes animos, & vincendi fiduciam

ciam amiserit; Pannonia verò amissam planè receperit securitatem. Catholicam amplexus fidem, rarò in Saxonia exemplô Orthodoxam nobilitavit Religionem. Tertio regni sui annò sine armorum strepitu, solâ nominis sui famâ itâ totum exterrùit Orientem; ut ad expectata longo tempore universalis pacis fœdera, & restitutionem Kameneci inclinaret. Scilicet *magnorum bellatorum nomina, sunt ipso penè timenda sonô. Validior est quibusvis machinis, præcocepta opinio.* Et quàmvis rarus est, quem *auri sacra fames, & opum studiosa cupidô non torqueat.*

at. Sunt, qui licet congerie auri saginantur, non tamen satiantur. Sunt, quorum domestica limina aureus alluit Pactolus, & tamen magna torquentur siti. Crescunt & opes, & opum furiosa cupido. Crescentem sequitur cura pecuniam, majorq; fames. Non implent cupientes omnia mentes, quidquid fodit Iber, quidquid Tagus extulit auri. Nihilominus procul est hæc labes à Principe nostro: *Dispersit cum sole manus. Non sua privatis crescunt æraria damnis, nihil negat, & sese vel non poscentibus offert:* Inquiens: *Ante oculos interq; manus, sunt omnia vestra. Ne tempore perde*

precando, quod petis, omne feres. Si quid fert impetus; opta, cuncta dabo. Et certè *dulce est Imperium, ubi potiùs munificentia Principis, quam ipse Princeps imperat. Regium est accipere parva, largiri magna. Ex aurea beneficoirum semente, gloriæ seges pullulat immortalis. Torpet virtus, si aureis non excitatur calcaribus. Scilicet egregios invitant præmia mores. Non satis est principi, subditos ad benè agendum exemplis provocare, nisi provocet & præmijs.* Hinc liberalissimus Princeps indecora detestando lucra, & inglorios pro honoribus proventus, vacantes dignitatum

Cu-

Curules non auri, ſed virtutis & meritorum pretiò æſtimatas, gratis diſpenſavit. *In benè promeritos, viduos partitur honores, nec prece, nec pretio motus.* Et certè, *venalis animi Princeps eſt, ſi omnia habet venalia: gratius eſt donum, quod gratis offertur. Beneficij nomen amittit, quod prece vel pretio acquiritur. Carò emitur, quod precibus emitur: carò quoq; vẽditur, quod precibus venditur. Non gratis largitur, quisquis erogat in rogantem. Pulcherrimum eſt Regiæ dignitatis elogiũ, benè meritos munerari, ſine ſpei tormento, ſine petitionis Martyrio. Optimorum Principum eſt,*

prævenire Civiũ preces, antevenire desideria. Gratia quæ properat, prægrata est gratia: gratia quæ tardat, nomen inane gerit. Sol non expectat mortalium preces ut oriatur, ultrô se etiam non cogitantiũ oculis infundit. Odisse potest gratiã, qui diu expectavit. Divinum aliquid sapiunt, qui non petentibus occurrunt. Non liberalitatis, sed tenacitatis indicium est, diù liberata offerre beneficia.

Nõ memoro reliquas hujus Principis virtutes, digniori calamo recẽsendas: *Annales veterũ, Princeps tua fata loquẽtur: inscribet tibi posterita[s] quæcũq; mereris.* Quæ hic subticui *fiẽt ista palã, cupiẽt & in acta referri prisca recẽsitis, volvẽt hæc sæcula fastis*

SERIES PRINCIPUM & REGUM POLONIÆ.

30

48.

Principes subditis suis imperant: ratio status etiam Principibus. Principes circumveniri possunt: ratio status nunquam. *Arnodus.*

III hist. Civil.

VIII.

&

is San*

Ordinū Do-

ctor,

ctus peritissimus

I3

DEI

ado-

48. Michaël Kor
49. Joannes III.
50. Augustus II.

Principes subditi
rant: ratio status et
pibus. Principes ci
possunt: ratio status

Arnodus.

VIII.
&
L.
us San*
DEI ... ctus peritissimus Ordinũ Do-
ado- ... I3 ... ctor,